

«Союз-Евразия» — гэта новы інфармацыйны праект газеты «Звязда», які мы робім не толькі для чытачоў Беларусі, але і для грамадзян Расіі і Казахстана. Сёння мы прадстаўляем першы нумар новага дадатку, у якім спецыялісты, эксперты і журналісты аналізуюць дзейнасць Мытнага саюза і стварэнне Адзінай эканамічнай прасторы, падрыхтоўку да рэалізацыі дамоўленасцяў аб стварэнні Еўразійскага эканамічнага саюза.

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

У СІЛІЧАХ «ЗАСКЕЙТБОРДЗІЛА»

**Носім
беларускае.
Самаробнае!**

СТАР.6

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 4.02.2014 г.

Долар ЗША		9650,00 ▲
Еўра		13020,00 ▲
Рас. руб.		274,00 ▼
Укр. грыўня		1131,96 ▼

ЛІЧБА ДНЯ
Br12 млн
535,6 тыс.

склала сярэднямесячная заробатная плата ў 2013 годзе работнікаў, занятых у дзейнасці, звязанай з вылічальнай тэхнікай (у снежні яна дасягнула Br15 млн 147 тыс.). Яны лідзіруюць па ўзроўні заробатнай платы ў краіне. Высокая сярэдня заробатная плата ў снежні мінулага года зафіксавана і па такіх відах эканамічнай дзейнасці, як паветраны транспарт — Br11 млн 54,3 тыс., вытворчасць коксу, нафтапрадуктаў і ядзерных матэрыялаў — Br10 млн 899,2 тыс., навуковыя даследаванні і распрацоўкі — Br10 млн 134,4 тыс., фінансавыя паслугі — Br10 млн 79,9 тыс. Максімальны тэмп росту рэальнай заробатнай платы ў 2013 годзе да ўзроўню 2012-га забяспечаны на такіх відах эканамічнай дзейнасці, як будаўніцтва (128,7%), аперацыі з нерухомай маёмасцю (128,1%), дзейнасць у галіне архітэктуры, інжынерныя паслугі (126%). У цэлым па прамысловасці рэальная заробатная плата ў 2013 годзе ўзрасла да ўзроўню 2012-га на 14,1%, у рабочых і служачых — на 15,7%.

■ Напярэдадні

КНІГІ НА ЛЮБЫ ГУСТ

Гэты тыдзень у беларускай сталіцы можна ўпэўнена назваць кніжным. Бо з 5 па 9 лютага будзе праходзіць XXI Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш.

Удзельнікі з 26 краін прыедуць у Беларусь, каб паказаць свае кніжныя навінкі. Сярод іх — Вялікабрытанія, Швецыя, Турцыя, Італія, Фінляндыя, Расія, Украіна і многія іншыя. Удзел у выставе прымае Пасольства Злучаных Штатаў Амерыкі. Усяго ж чакаецца каля 600 экспанентаў.

Аднак і Беларусь зможа прадставіць сябе даволі шырока. За 5 выставачных дзён удзельнікі з нашай краіны плануюць зладзіць ажно 160 (!) мерапрыемстваў. Пра гэта на сустрэчы з журналістамі паведаміла першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі Лілія АНАНІЧ. Яна таксама адзначыла, што ў нашай краіне робіцца надзвычай шмат для падтрымкі нацыянальнага кнігавыдання і чытання наогул.

— Мы сёння сур'ёзна працуем над тым, каб падтрымаць беларускіх аўтараў, а таксама шмат увагі надаём нашай літаратурнай спадчыне. Да прыкладу, у выдавецтве «Мастацкая літаратура» выйшаў такі праект, як «Залатая калекцыя беларускай літаратуры», былі выдадзены творы нашага класіка Уладзіміра Караткевіча. Можна адзначыць, што летась на падтрымку нацыянальнага кнігавыдання было выдзелена толькі па лініі Міністэрства інфармацыі больш за 10 мільярдаў рублёў. Нашмат большая сума, каля 20 мільярдаў рублёў у бюджэце прадуладжана і на гэты год.

Лілія Ананіч таксама адзначыла, што не змяняецца колькасць пазіцый і па выданні кніг на беларускай мове: дзяржаўныя выдавецтвы летась выдалі 224 найменні кніг агульным тыражом каля 670 тыс. экзэмпляраў. Такім чынам, трэцяя частка кніг дзяржаўных выдавецтваў — на роднай мове.

Выдавецкі дом «Звязда» таксама падрыхтаваў цікавінкі для чытачоў і наведвальнікаў кніжнага кірмашу. Адбудзецца адкрыццё выставы «У пошуках страчанага: 10 год праекту», падвядзенне вынікаў кніжнага праекта «Сугучча сэрцаў». Будучы праведзены сумесныя акцыі з Саюзам мастакоў і Саюзам пісьменнікаў Беларусі. Адбудзецца творчыя сустрэчы з краяўцамі, даследчыкамі, пісьменнікамі.

Міжнародная кніжная выстава-кірмаш будзе працаваць у Нацыянальным выставачным цэнтры «БелЭкспа» да канца гэтага тыдня. Уваход, як заўсёды, вольны.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

■ Падтрымка

КОЛЬКАСЦЬ АТРЫМАЛЬНІКАЎ САЦЫЯЛЬНЫХ ПАСЛУГ РАСЦЕ

Сацыяльнымі паслугамі ў тым ці іншым выглядзе ў Беларусі карыстаюцца 1,7 млн чалавек — амаль кожны пяты жыхар краіны.

Менавіта столькі грамадзян стаяць на ўліку ў тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва (ТЦСАН) па стане на 1 студзеня гэтага года. Сярод іх — 127400 адзіночкі старых і 564,2 тысячы старых, якія пражываюць адзінока, 50 тысяч адзіночкі і адзінока пражываючых інвалідаў першай і другой групы, 68,1 тысячы шматдзетных і 114 тысяч няпоўных сем'яў, 22,7 тысячы сем'яў з дзецьмі-інвалідамі, 8,4 тысячы былых выхаванцаў інтэрнатных устаноў, апякунскіх, прыёмных сем'яў, а таксама 7,7 тысячы чалавек, якія вызваліліся з месцаў пазбаўлення волі.

Сацыяльныя паслугі грамадзянам і сем'ям, якія знаходзяцца ў цяжкай жыццёвай сітуацыі, у нашай краіне прадастаўляюць 146 ТЦСАН.

Адзін з самых запатрабаваных на сёння відаў сацпаслуг — сацыяльна-бытавыя паслугі на даму, якія прадастаўляюцца амаль 90 тысячам чалавек — непрацаздольным пажылым людзям і інвалідам. У гэтыя паслугі ўваходзіць набыццё і дастаўка прадуктаў харчавання, медыкаментаў і тавараў першай неабходнасці, афармленне дакументаў для аказання матэрыяльнай дапамогі, аплата камунальных паслуг.

Як адзначаюць у Мінпрацы і сацбароны, большасць атрымальнікаў на-

Нягледзячы на даволі сцюдзёнае надвор'е, у гарналыжным цэнтры «Сілічы» шмат ахвотных прамацаць «з ветрыкам» па хуткасных снегах трасах.

Фота: Анастас КЛЕЩУКА

НАША ДАВЕДКА

ТЦСАН аказвае паслугі на даму на наступных умовах:

- **бесплатна — непрацаздольным малазабяспечаным адзіночкім грамадзянам;**
- **на умовах частковай аплаты (60% тaryфу на сацыяльныя паслугі) — адзіночкім непрацаздольным грамадзянам, сярэднедушавы даход якіх не перавышае 200 працэнтаў бюджэту пражыткавага мінімуму (БПМ);**
- **на умовах поўнай аплаты — непрацаздольным грамадзянам, якія маюць працаздольных дзяцей.**

домнай сацыяльнай дапамогі — вяскоўцы, бо ў вёсцы менш развіта сацыяльная інфраструктура, пажылыя людзі маюць патрэбу ў старонняй дапамозе, каб абарэць жыллё, прынесці ў хату ваду і вырашыць іншыя бытавыя праблемы.

Спецыялісты прагназуюць, што патрэба ў надомнай сацыяльнай дапамозе будзе толькі ўзрастаць: у краіне павялічваецца працягласць жыцця, а значыць, расце і колькасць пажылых людзей, якія маюць патрэбу ў дапамозе, у тым ліку адзіночкім.

Калі ж пажылому адзінокаму чалавеку патрэбен пастаянны догляд, яго могуць уладкаваць у аддзяленне кругласутачнага знаходжання для грамадзян пажылога ўзросту і інвалідаў. У краіне ў структуры ТЦСАН функцыянуюць 59 такіх аддзяленняў, у якіх 2114 месцаў.

Святлана БУСЬКО.

3 ПУНКТУ ГЛЕДЖАННЯ ЗАКОНУ

Аляксандр Лукашэнка 3 лютага прыняў з дакладам генеральнага пракурора Аляксандра Канюка. На сустрэчы абмяркоўваліся крымінагенная сітуацыя ў краіне і прыярытэтным напрамку работы органаў пракуратуры ў гэтым годзе, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што акрамя гэтага даклада хацеў бы ў хуткім часе азнаёміцца з вынікамі дзейнасці за год усяго праваахоўнага блока ў комплексе. «Вы бачыце, што па Мінабароны, іншых сілавых ведамствах я падступаюся ўжо да гэтых пытанняў, цяпер ідзе маштабная праверка Узброеных Сіл. Нам трэба падамаць па праваахоўным блоку, у тым ліку пракуратуры, па пэўных напрамках», — сказаў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы таксама згадаў аб дадзеным даручэннях па праверцы гаспадарчай дзейнасці дрэваапрацоўчых прадпрыемстваў. «Я хацеў бы, каб пракуратура ўмяшалася ў гэтыя працэсы з пункту гледжання закону. Усё ж такі крыху разбалаваліся кіраўнікі асобных прадпрыемстваў, і не толькі дрэваапрацоўкі», — адзначыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка растлумачыў, што праблема тут не толькі ў невыкананні тых або іншых нарматыўна-прававых актаў, а ў тым, што зацягваецца час і наносіцца вялікі фінансавы ўрон дзяржаве. «Мы іншым разам ганяемся за адным, другім жулікам (гэта, вядома, трэба рабіць), знаходзім там сто мільёнаў рублёў страты, а тут мы страчваем мільёны долараў», — прывёў прыклад кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт звярнуў увагу і на сферу АПК, адзначыўшы, што ў некаторых гаспадарках ёсць па некалькі дзясяткаў службовых аўтамабіляў, а колькасць намеснікаў у кіраўніка замест аднаго, як у савецкія часы, даходзіць да сямі. «Так, плошчы вялікія і іншае, дык там жа ёсць спецыялісты па напрамках. Ніхто грошы не лічыць і хочучы, каб былі ніжэйшыя затраты. Гэтак жа і на іншых прадпрыемствах. Думаю, што тут ужо з'яўляецца работа і для пракурора,

ра, — лічыць Аляксандр Лукашэнка. — Я не да таго, што трэба ўсіх хапаць і саджаць. У вас хапае і іншых мер ад папярэджання да ўнясення прадстаўлення органам улады».

«Паглядзіце з пункту гледжання пракуратуры, вы там хутчэй вызначыцеся, у якім напрамку дзейнічаць, і трэба дапамагчы тут рэальнаму сектару навесці парадак, каб людзі адчувалі, што за гэта трэба адказваць. Калі яны не разумеюць размоў і ўгавораў, тады будзем прымяняць і іншыя падыходы», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Генпракурор далажыў, што ўзровень злачыннасці ў цэлым знізіўся амаль на 5 працэнтаў. У той жа час за мінулы год павялічылася колькасць зарэгістраваных цяжкіх і асабліва цяжкіх злачынстваў, звязаных з хабарамі, злоўжываннем службовымі паўнамоцтвамі.

Паводле слоў Аляксандра Канюка, гэта сведчыць аб актывізацыі работы праваахоўных органаў па выяўленні такіх злачынстваў, а не аб тым, што грамадства стала больш крыміналізаваным. Разам з тым ён прызнаў, што значныя хібы ёсць у пытанні прафілактыкі ўчынення злачынстваў. Выправіць сітуацыю дапаможа новая рэдакцыя закона аб прафілактыцы, які хутка ўступіць у сілу.

У сферы ЖКГ Аляксандр Канюк звярнуў увагу на захаванне праваў грамадзян пры карыстанні жыллі і памяшканнямі. «Гэта праблема, з якой сутыкаюцца людзі ва ўсіх дамах, калі кучка асоб без пэўнага месца хыхарства, нягоднікаў, п'яніц бударажыць або тэрарызуе ўвесь дом, калі людзі не спяць па начах, чуваць гучную музыку. Гэта тэма павінна быць у полі зроку пракуратуры, і мы зоймемся вельмі сур'ёзна гэтымі рэчамі», — адзначыў генпракурор.

Паводле слоў Аляксандра Канюка, неабходна выпрацаваць адзіны алгарытм вырашэння гэтай праблемы, каб даць нармальным людзям магчымасць спакойна жыць. Пры гэтым ён заўважыў, што адпаведнае заканадаўства ўжо ёсць, але практычная рэалізацыя на сённяшні дзень не знаходзіцца на належным узроўні.

■ Добрая навіна

СОНЕЧНЫ САД ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

Першы дзіцячы садок, пабудаваны прыватнай кампаніяй, з'явіўся на Міншчыне ў жылым квартале «Зялёны бор» побач з пасёлкам Бараўляны. З вышынні птушынага палёту ён нагадвае сонца з аранжавымі промнямі.

Установа разлічана на 150 выхаванцаў. Яна адрозніваецца ад раней існуючых тыпавых пабудоваў узроўнем камфорту і бяспекі. Напрыклад, пакоі абсталяваны мэбляй з закругленымі вугламі, а батарэі ацяплення пакрыты спецыяльным матэрыялам ад апёкаў. Усе групы ўкамплектаваны сістэмай відэаназірання, якая працуе кругласутачна.

Падчас цырымоніі адкрыцця губернатар Мінскай вобласці Сямён ШАПІРА адзначыў, што гэта падарунак дзецям ад прадстаўнікоў бізнесу, якія сёння ўкладваюць усё больш сродкаў у развіццё краіны, яе будучыні. Супрацоўніцтва кампаніі з дзяржавай сведчыць пра тое, што ёсць магчы-

масць рухацца ў адным кірунку, быць спадарожнікамі.

Кампанія «А-100 Дзевелопмент» добра вядомая на айчынным рынку будаўніцтва, у тым ліку і жылля, валодае разгалінаванай сеткай заправачных станцый. Па словах старшыні праўлення Аляксандра ЦЭНТЭРА, за 20 гадоў пабудавана каля 60 аб'ектаў, але ніводзін з іх не ўзводзіўся з такім энтузіязмам, як дзіцячы садок. Гэта першы падарунак дзецям, але не апошні. У праект дашкольнай установы ўкладзена каля 3 млн долараў.

На тэрыторыі Мінскага раёна актыўна будуюцца жыллёвыя кааператывы, вядзецца індывідуальная забудова, павялічваецца колькасць маладых сем'яў з дзецьмі. Агульная чарга ў дашкольную дзіцячы ўстановы складае 2810 чалавек. Гэты садок у прыстлічным рэгіёне стаў 54-м па ліку, што дазволіла скараціць чаргу і забяспечыць работай 40 чалавек.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Фота БЕЛТА.

■ Тры пытанні да ўлады

ЛЮДЗІ І МЕТРЫ

Праблема жылля ў Магілёве заўсёды стаяла вельмі востра. На 1 студзеня на ўліку па паляпшэнні жыллёвых умоў у абласным цэнтры стаяла больш за 31 тысяч чалавек. У льготным спісе значыцца больш 2000 сем'яў, сваёй чаргі чакаюць 1229 сем'яў, якія пражылі ў інтэрнатах больш за 10 гадоў, і каля 6000 маладых сем'яў, якія маюць дваіх дзяцей. А які быў мінулы год? Ці ўдалося часткова вырашыць жыллёвую праблему з дапамогай арэнднага жылля? З гэтымі пытаннямі карэспандэнт «Звязды» звярнулася да мэра горада Уладзіміра ЦУМАРАВА.

— У фонд жылля камерцыйнага выкарыстання ўвайшлі 50 новых кватэр і 71 паўторнага засялення. Для прыкладу: толькі на 1 кватэру ў новым арэндным доме па вуліцы Алтайскай былі пададзены 33 заявы. Першачарговае права на «камерцыйнае» жыллё маюць тыя, хто стаіць на ўліку ахвотных палепшыць свае жыллёвыя ўмовы. Калі з іх боку заяў няма, шанец прадастаўляецца ўсім астатнім. Пры наяўнасці свабодных арэндных кватэр інфармацыя пра іх (месцазнаходжанне, памер платы за карыстанне, адрасы і тэлефоны для звароту) размяшчаецца на сайце Магілёўскага гарвыканкама. Базавая стаўка за карыстанне такім жыллём складае 0,2 базавай велічыні за 1 квадратны метр агульнай плошчы жылога памяшкання ў месяц.

Наогул толькі за леташні студзень—лістапад уведзена ў эксплуатацыю больш за

109 тысяч квадратных метраў агульнай плошчы жылля, у тым ліку 18 шматкватэрных дамоў (больш за 91 тысяч квадратных метраў), дзе ключы ад кватэр атрымалі 1505 сем'яў. Здадзена 40 сацыяльных кватэр, 131 кватэра для адсялення грамадзян з непрыдатных для пражывання дамоў, 104 кватэры для шматдзетных сем'яў.

— А як справы з праблемнымі і састарэлымі дамамі?

— У жніўні—кастрычніку мінулага года ўведзены ў строй праблемныя шматпавярховікі ў мікрараёне «Спадарожнік», па вуліцы Алтайскай і завулку Новы.

Акрамя таго, за леташні студзень—лістапад гарвыканкам выдзеліў 72 кватэры (14 з іх паўторнага засялення) людзям, жыллё якіх было прызнана непрыдатным для пражывання або аварыйным.

— Ці шмат у горадзе будынкаў, якія пускуюць ці, як кажуць, неэфектыўна выкарыстоўваюцца? Як вырашаецца іх лёс?

— У Магілёве знаходзіцца 20 аб'ектаў нерухомасці. Сярод іх аб'екты камунальнай уласнасці, рэспубліканскай, абласной, а таксама тыя, якія раней знаходзіліся ў камунальнай уласнасці, але потым былі перададзены суб'ектам гаспадарання. У дачыненні да аб'ектаў, якія знаходзяцца ў гарадской уласнасці, сфарміраваны календарныя графікі ўключэння іх у гаспадарчы абарот, па кожным вызначаны кірунак, тэрміны і асобы, адказныя за выкананне.

Нэллі ЗІГУЛЯ

Дапаможам Амурскай вобласці

Беларусь гатова аказаць Амурскай вобласці неабходную дапамогу для аднаўлення пасля паводкі. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўчора на сустрэчы з губернатарам Амурскай вобласці Расійскай Федэрацыі Алегам Кажамкам, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

На сустрэчы кіраўнік дзяржавы прапанаваў абмеркаваць не толькі пытанні стратэгічнага супрацоўніцтва, але і бягучае ўзаемадзеянне паміж Беларуссю і Амурскай вобласцю, у тым ліку тактычнага характару. «Думаю, што праблем у сувязі з паводкамі мінулага года на Далёкім Усходзе хапае, а ў Амурскай вобласці тым больш, — адзначыў беларускі лідар. — Вы павінны ведаць, што ў цяжкія часы мною былі аддадзены распараджэнні ўраду рэагаваць на любыя просьбы і запыты з вашага боку. Але з улікам вялікай адлегласці паміж намі, напэўна, не ўсё

ўдалося зрабіць. Калі сёння можна штосьці паправіць, давайце паправім. Калі мы можам дамовіцца на вясну-лета, то вы скажыце што, і мы будзем у гэтым напрамку ажыццяўляць рух».

«Але вы павінны ведаць, што вы для нас людзі не чужыя. Мы ганарымся тым, што геаграфічна далёкі край для нас з'яўляецца вельмі блізкім. Мы заўсёды адгукнемся на любую вашу просьбу аб супрацоўніцтве», — запэўніў Прэзідэнт Беларусі.

У сваю чаргу Алег Кажамка падкрэсліў, што жыхары Амурскай вобласці адчуваюць цяпло і клопат беларускага боку, праяўленыя ў цяжкі час. «Грузы гуманітарнай дапамогі, што прыйшлі вельмі своечасова, былі дастаўлены пацярпелым грамадзянам, якія сапраўды мелі ў іх патрэбу. Гэта дадало блізкасці нашым адносінам, і нашы грамадзяне адчулі, што тут жыве брацкі народ, які ў цяжкі час працягвае руку дапамогі», — сказаў губернатар.

Алег Кажамка, у прыват-

насці, адзначыў, што дзякуючы аператыўным пастаўкам з Беларусі, нават без перадаплаты, корманарыхтоўчай тэхнікі для патрэб жывёлагадоўлі вобласці ўдалося нарыхтаваць неабходныя кармы. Тым не менш паводка паўплывала на аб'ём узаемазнага тавараабароту і планы па развіцці супрацоўніцтва ў 2013 годзе. Прычынай таго стаў спад аб'ёмаў паставак не толькі сельскагаспадарчай, але і кар'ернай тэхнікі, паколькі ў вобласці былі затоплены ўсе кар'еры. «Але жыццё ідзе. Хоць мы знаходзімся ў стадыі аднаўлення, але разумеем, што трэба далей развівацца», — сказаў губернатар.

Паводле яго слоў, у гэтым плане ёсць добрая прапанава па пастаўках у Амурскую вобласць прадукцыі беларускага машынабудавання, корманарыхтоўчай тэхнікі, трактароў. «Усё гэта запатрабавана ў нас, адкрытыя цэнтры. Будзем плаўна вяртацца да аб'ёмаў, дасягнутых у 2012 годзе», — дадаў Алег Кажамка.

ШТО ЧАКАЕ БЕЛАРУСКІЯ БАЛОТЫ?

Прыкладна паўстагоддзя таму пачалася на нашай зямлі шырокамаштабная меліярацыя. Па яе выніках былі асушаны мільёны гектараў забалочаных тэрыторый. Прынесла гэта як відавочныя плюсы ў выглядзе з'яўлення новых земляў для вядзення сельскай гаспадаркі, так і мінусы, якія праявіліся дзе-нідзе ў істотным скарачэнні разнастайнасці біялагічных відаў. І ўжо цяпер паўстае іншае пытанне: як захаваць існуючыя балоты і што ж рабіць з негатывымі наступствамі асушаных?

Сёння ў краіне статус міжнароднага значэння маюць шаснаццаць вод-

на-балотных угоддзяў. Зусім нядаўна спіс папоўнілі ландшафтныя заказнікі «Выдрыца», «Казьмінскі» і нацыянальны парк «Прыпяцкі». Яны ахоўваюцца спецыяльнай канвенцыяй, падпісанай у іранскім горадзе Рамсар у 1971 годзе. Беларусь да яе далучылася толькі праз дваццаць восем гадоў.

— Мы выступаем за максімальнае захаванне водна-балотных угоддзяў, — кажа **начальнік упраўлення біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Наталля МІНЧАНКА.** — А пры магчымасці — і рэабілітацыю калісьці асушаных земляў, калі яны цяпер выкарыстоўваюцца ненаалежным чынам. Дзякуючы розным праектам ужо ўда-

У беларускіх балотах сёння знаходзіцца каля 24 мільярдаў тон вады. Гэта ў чатыры разы больш за ёмістасць усіх азёр.

лося аднавіць каля 50 тысяч гектараў парушаных балот.

Шмат іх было калісьці неэфектыўна асушана, некаторыя сталі малаўрадлівымі. Землі часта не выкарыстоўваюцца, зарастаюць хмызняком і, што небяспечна, становяцца бомбай запаволенага дзеяння з-за магчымасці тарфяных пажараў. Таму пры падтрымцы праграмы развіцця ААН і глабальнага экалагічнага фонду ўжо амаль год працуе праграма «Тарфянікі-2». Спецыялісты мяркуюць паўторна забалочыць каля чатырох тысяч гектараў зямлі. Акрамя таго, у Лідскім раёне на

месцы закінутай меліярацыйнай сістэмы з'явіцца плантацыя чорнай вольты.

— Тэрмін дзеяння праекта запланаваны на чатыры з паловай гады, — гаворыць яго кіраўнік **Аляксей АРЦЮШЭУСКІ.** — Сумесна з прадстаўнікамі зацікаўленых дзяржаўных органаў мы стварылі рабочую групу, якая адкажа на пытанні, колькі сёння торфу ляжыць у беларускай зямлі і якую яго частку можна скарыстаць у прамысловасці з нанясеннем як мага меншага ўрону навакольнаму асяроддзю. Справа ў тым, што існуючыя лічыць запасаў гэтага выкапна ў 6-7 мільярдаў тон састарэлыя і базіруюцца на ацэнках паўвекавай даўнасці. Тым самым мы паспрабуем знайсці баланс інтарэсаў паміж эканамічнымі і экалагічнымі інтарэсамі.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокае спакуванне намесніку старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па бюджэце і фінансах Мякініку Аляксандру Пятровічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

НА ГЭТЫМ ТЫДНІ БУДЗЕ ПЛЮС

Фота Анатоля Кітешчука.

На гэтым тыдні ў Беларусі тэрмометры пакажуць плюсовую тэмпературу, паведаміў карэспандэнт БЭЛТА начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага гідраметэацэнтра Дзмітрый РАБАЎ.

«Цёплае і вільготнае паветра ў акваторыі Атлантычнага акіяна, якое ў бліжэйшы час пачне паступаць на тэрыторыю Беларусі, кардынальна зменіць характар надвор'я ў рэспубліцы», — растлумачыў спецыяліст.

Сёння тэмпература паветра будзе 2-8 градусаў са знакам мінус. У сераду маразы крыху аслабеюць. Так, уначы чакаецца мінус 7-13 градусаў, па ўсходзе пры праясненнях — да 16 маразу, удзень — ад 1 да 7 градусаў са знакам мінус, у паўднёва-заходніх раёнах будзе каля 0. У чацвер днём месцамі па паўднёвым захадзе Беларусі магчымы кароткачасовыя ападкі, у асноўным у выглядзе мокрага снегу. Сіноптыкі абячаюць і слабы галалёд. Тэмпература паветра ноччу складзе ад 4 да 10 градусаў са знакам мінус, па ўсходзе прагназуецца да 12 маразу, удзень — ад 0 да мінус 5. Затое ў паўднёва-заходніх раёнах Беларусі тэмпература паветра будзе плюсавай — ад 1 да 3 градусаў.

Дзмітрый Рабаў дадаў, што пацяплэнне прадоўжыцца і ў наступныя дні. У пятніцу ноччу тэмпература паветра складзе мінус 3-9 градусаў, па паўднёвым захадзе — ад 0 да 2 градусаў са знакам мінус, днём чакаецца ад мінус 3 градусаў па паўночным усходзе да плюс 3 градусаў у паўднёва-заходніх раёнах Беларусі. Уначы на большай частцы тэрыторыі Беларусі, удзень месцамі чакаюцца ападкі ў выглядзе снегу, мокрага снегу, па паўднёвым захадзе — з дажджом.

■ Спорт-тайм

НА «СМАРАГДАВЫ ВОСТРАЎ» — БЕЗ ПЕРАМОГІ!

Чым запомніліся спартыўныя выхадныя? У традыцыйным аглядзе «Звязда» вылучыла найбольш цікавыя навіны, раславіўшы пра гарачыя баталіі на кортах Палаца тэніса, «бронзавы» поспех моладзевай зборнай па футболе і крыўднае паражэнне сталічных «Цмокаў».

1. У першым раўндзе I Еўра-Афрыканскай зоны Кубка Дэвіса беларускія тэнісісты перайгралі каманду Ірландыі — 4:1. У Мінск ірландская зборная прыехала значна аслабленай — без двух першых нумароў — Джэймса Макгі і Люка Сорансана. Спартсмены гасцям з моцным складам беларускай каманды было вельмі складана. У першы дзень матчаў Ягор

Максім Мірны і Аляксандр Бурый атрымалі пятую сумеснюю перамогу ў матчах Кубка Дэвіса.

■ Погляд

У Швейцарыі стартвалі перамовы паміж урадам Сірыі і прадстаўнікамі апазіцыі. Каб правесці іх, зацікаўленым краінам давялося патраціць некалькі месяцаў і аказаць інтэнсіўны ціск на ўдзельнікаў ваенных дзеянняў у Сірыі. Перамовы неаднойчы былі на мяжы зрыву, і першым сур'ёзным іх дасягненнем можна назваць тое, што яны наогул пачаліся. У той жа час прычыны для аптымізму (што ў выніку перамоў удадзецца спыніць кровапралітную вайну, якая ідзе трэці год) не так ужо і шмат.

Пры наяўнасці значнай зацікаўленасці вядучых краін свету ў гэтым варыянце развіцця падзей ёсць небяспечны супярэчнасці ў тым, хто павінен выйграць ад удзелу ў іх. Так, Амерыка па-ранейшаму працягвае настойваць на тым, што дзейны прэзідэнт краіны павінен аддаць уладу паўстанцам. У выніку прадстаўнікі ЗША і бліжэйшага

Герасімаў і Дзмітрый Жырмант утэўнена выйгралі свае адзіночныя сустрэчы. А вось нашай пары ў складзе Максіма Мірнага і яго напарніка па Кубку Дэвіса Аляксандра Бурага хутка аформіць датэрміновую перамогу не атрымалася. Ірландскі тандэм Джэймс Класкі/Даніэль Глэнсі нечакана навязаў жорсткую барацьбу сваім больш рэйтынгавым сапернікам. Беларусам спатрэбілася пяць сэтаў і чатыры гадзіны гульні, каб дамагчыся выніковай перамогі ў першым раўндзе. У апошніх двух матчах, якія ўжо нічога не вырашалі, мацнейшымі былі таксама беларускія тэнісісты: Ягор Герасімаў перайграў Дэвіда Глэнсі, а незаўланы першачаткова ў складзе каманды Ілья Івашка адолеў Джона Морысі. Праз апошнюю акалічнасць у пятай сустрэчы беларусам было залічана тэхнічнае паражэнне, што, тым не менш, ніяк не паўплывала на агульны вынік. У пачатку красавіка беларускія тэнісісты правядуць матчы другога круга супраць зборнай Малдовы.

2. Моладзевая зборная па футболе заняла трэцяе месца на 22-м турніры Кубка Садружнасці. У паўфі-

нале беларусы саступілі будучым пераможцам з Украіны, а ў матчы за «бронзу» ўпэўнена перайгралі эстонцаў. Гульца зборнай і гродзенскага «Нёмана» Паўла Савіцкага прызналі лепшым паўабаронцам турніра. Дарэчы, 19-гадовы футбаліст другі год запар атрымлівае званне лепшага хаўбэка Кубка Садружнасці.

3. У чарговым матчы Адзінай лігі ВТБ «Цмокі» саступілі маскоўскаму ЦСКА — 68:89. Да апошняй чвэрці мінчане на роўных спаборнічалі з грознымі сапернікамі. Але на пачатку заключнай дзесяціхвілінкі падапечныя Эторэ Месіны зрабілі скрышальны рывок — 18:1, перакрэсліўшы шанцы «Цмокаў» на перамогу. Дарэчы, настаўнік мінчан Дональд Кайрыс правал падапечнымі апошняй чвэрці звязаў з фізічнай і псіхалагічнай стомленасцю: «Пасля трох-чатырох складаных мячоў ЦСКА нам не даваліся простыя рэчы, не атрымлівалася спыняць нават звычайныя праходы са скідкамі. Крыўдна, бо маглі пратрымацца да канца, а затым выкарыстаць моцныя якасці нашых гульцоў, якія ўмеюць вырашаць лёс матчаў у складаныя моманты. З чатырма перамогамі і васьмю паражэннямі «Цмокі» займаюць васьмае месца ў турнірнай тэблліцы.

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

ВОДНАЯ ДАРОГА Ў ЕЎРОПУ

У Пінску праходзіць рабочая сустрэча экспертаў аргкамітэта ўстаноўчай канферэнцыі па пытаннях развіцця воднатранспартнага злучэння Дняпро — Вісла.

Праект міжнароднай тэхнічнай дапамогі «Аднаўленне магістральнага воднага шляху Е-40 на ўчастку Дняпро — Вісла: ад стратэгіі да планавання» падтрыманы Еўрапейскім саюзам. Праект разлічаны на два гады і ажыццяўляецца рэгіянальнымі органамі ўлады, галіновымі міністэрствамі і прадпрыемствамі трох краін: Беларусі, Польшчы, Украіны. Вядучым партнёрам праекта ў нашай краіне стала рэспубліканскае ўнітарнае эксплуатацыйнае прадпрыемства «Дняпроўска-Бугскі водны шлях». На яго базе і праводзіцца рабочая сустрэча экспертаў з трох краін. Сустрэча павінна падрыхтаваць устаноўчую канферэнцыю і першую сесію па гэтых пытаннях. Форумы запланаваны на першы квартал гэтага года ў Брэсце.

Пытанні аднаўлення старажытнага воднага шляху «з варагаў у грэкі» не раз абмяркоўваліся краінамі-суседкамі. Шлях Е-40 Дняпро — Вісла — Одэр звязва басейны Балтыйскага і Чорнага мораў. Сёння шлях не дзейнічае, бо ўчастак ад Брэста да Варшавы па рацэ Заходні Буг не суднаходны. Вывучыць варыянты аднаўлення гэтага ўчастка і закліканы праект, які фінансуе ЕС. Зроблены першы, хай маленькі яшчэ, крок на шляху ў Еўропу. Па вадзе.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ВЫСЯЛЕННЕ ПАГРАЖАЕ І ЎЛАСНІКАМ

Толькі ў сталіцы ў суд перададзена ўжо 58 іскаў на высяленне неплацельшчыкаў камунальных паслуг з прыватнага жыллёвага фонду. Пра гэта карэспандэнт «Звязды» паведаміла галоўны спецыяліст аддзела бухгалтарскага ўліку і справаздачнасці дзяржаўнага аб'яднання «Мінская гарадская жыллёвая гаспадарка» Ірына СКАКУН.

Паводле новага Жыллёвага кодэкса, які дзейнічае з сакавіка 2013 года, цяпер будзе ажыццяўляцца раней немагчымае высяленне са сістэматычную неаплату ЖКП даўжнікоў — уласнікаў кватэр. За час дзеяння новага дакумента прэтэндэнтаў на пазбаўленне ўласнага жылля ў Мінску набралася ўжо амаль шэсць дзсяткаў. Гэта людзі, чыя запазычанасць па аплаце складае шэсць і больш месяцаў. Неплацельшчыку даецца год, каб пагасіць задоўжанасць, інакш яго чакае пакой з агульнай кухняй ці ўвогуле жыллё ў іншым населеным пункце. Ірына Скакун дадала, што далейшы лёс адчужаных кватэр будучы вырашаць у адміністрацыйных раёнах.

— Якія толькі захадзі мы ні прымаем: пішам лісты з апавяшчэннямі, ходзім па кватэрах з прадстаўнікамі РУУС, выклікаем даўжнікоў на камісіі. Спадзяюся, новая мера акажацца дзейснай для многіх неплацельшчыкаў, — гаворыць Ірына Скакун.

Па словах спецыяліста, асноўная маса тых, хто не аплачвае камунальных паслугі, — гэта людзі, якія вядуць амаральны лад жыцця, многія адбываюць турэмны тэрмін і па вяртанні адмаўляюцца пагашаць запазычанасць. Але некаторых высяленне ў меншае памяшканне ўсё ж прымушае задумацца.

Па Мінску на 1 студзеня пратэрмінаваную запазычанасць за жыллёва-камунальных паслугі мелі больш за 19 тысяч рахункаў. Лічба доўгу складала звыш 6,1 млрд рублёў. А ў памяшканні з меншай жыллой плошчай летася перасялілі 11 сталічных сем'яў.

Дзіяна СЕРАДЗЮК.

ПАДЛЕТАК ПЕРАВОЗІЎ МЕТАНОН

У машыне, за рулём якой быў 16-гадовы жыхар Светлагорска, знайшлі небяспечны псіхатроп.

— Малады чалавек папрасіў у свайго знаёмага машыну, каб з'ездзіць па справах у Мінск, — расказвае афіцыйны прадстаўніца ўпраўлення Следчага камітэта па Мінскай вобласці Таццяна Беланог. — Калі прыехаў, набыў за 1000 долараў асабліва небяспечнае псіхатропае рэчыва — больш як 245 грам. Але дзевяці пакупку дадому малады чалавек не паспеў, бо яго спынілі супрацоўнікі міліцыі. Спачатку правярылі дакументы, а затым агледзелі аўтамабіль, дзе і знайшлі падазронае рэчыва, якое адразу ж канфіскавалі. Згодна з заключэннем спецыялістаў Дзяржаўнага камітэта судовых экспертызаў, гэта быў метанон. Мінскі раённы аддзел Следчага камітэта завяршыў расследаванне гэтай крымінальнай справы. Неўзабаве абвінавачаны, які пасля затрымання знаходзіцца пад вартай, трапіць на лаву суда.

Надзея ПАЎЛАВА.

УВАХОДЗІЎ У ДАВЕР І ПАЗЫЧАЎ ГРОШЫ...

26-гадовы гамяльчанін абвінавачваецца ў ашуканстве. У прэс-службе Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці расказалі, што малады чалавек, які калісьці пачынаў вучыцца ў Гомельскім медуніверсітэце, за год з лішкам падманым шляхам завалодаў грашыма грамадзян на агульную суму больш за Br550 млн рублёў.

Абвінавачваны ўваходзіў у давер да былых аднакурснікаў і прасіў пазычыць яму грошы. Пасля іх не вяртаў, паспылаючыся на розныя цяжкасці. Пазычаў ад \$2000 да \$30000. Цяпер у праваахоўныя органы працягваюць паступаць заявы на Паўла Ягоўдзіка. Праводзяцца следчыя дзеянні.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

СІРЫЙСКАЕ ПЫТАННЕ

саюзніка — Вялікабрытаніі пастаянна робяць жорсткія заявы, спрабуючы ціснуць на афіцыйны Дамаск. Але Прэзідэнт Сірыі Башар Асад не зацікаўлены ў вельмі сур'ёзных уступках. На яго баку Расія і Кітай, якія ўжо паспелі прадэманстраваць эфектыўнасць падтрымкі, асабліва неацэннай з боку Масквы. Так, міністр замежных спраў Расіі Сяргей Лаўроў лічыць, што ўдзельнікам канфлікту ў Сірыі нельга навязваць схему яго ўрэгулявання, яны павінны шукаць кампрамісы самі: «Мы падтурхоўваем сірыяцаў да таго, каб яны самі дамовіліся. Гэта можа гуаць дастаткова наўна, але на самой справе іншага шляху няма».

Ён таксама дастаткова паспяхова выкарыстоўвае факт вайны, якая пачалася паміж памяркоўнымі радыкальнымі ісламістамі ў асяроддзі паўстанцаў для вызвалення часткі раней страчаных населеных пунктаў. Акрамя гэтага, з'яўляецца ўсё больш сведчаннем таго, што хімічную зброю летася супраць мірных жыхароў вы-

карыстоўваў не законны ўрад, а апазіцыя, што іграе як супраць яе спонсараў, так і супраць яе самой.

Таксама на карысць Башара Асада іграе і незадаволенасць, якая расце, насельніцтва і СМІ краін Еўрасаюза тым, што ў грамадзянскай вайне на баку апазіцыі ўдзельнічаюць тысячы грамадзян ЕС, большасць з якіх ніколі раней не былі ў Сірыі, і ўдзельнічаюць у вайне як рэлігійныя фанатыкі ці проста як наёмнікі. Людзі напалоханы тым, што пасля гэтыя баявікі могуць выкарыстаць свой баявы вопыт супраць саміх краін Еўрасаюза.

Акрамя гэтага, апазіцыя з кожным месяцам учыняе ўсё больш зверстваў супраць мірнага насельніцтва і захопленых палонных, што таксама настройвае супраць яе сусветную супольнасць. Імідж прэзідэнта Сірыі значна ўмацаваўся і на факце згоды на вываз і знішчэнне хімічнай зброі, якія праходзяць згодна з зацверджаным графікам. У выніку пазіцыі Башара Асада ўмацоўваюцца як у самой краіне, так і на сусветнай сцэ-

не, і ступаць яму не з рукі.

Наступным аспектам з'яўляецца непаўнацэннае прадстаўніцтва апазіцыі на канферэнцыі. Шэраг ключавых арганізацый баевікоў, якія вядуць ваенныя дзеянні супраць урада, проста адмовіліся ў іх удзельнічаць. Таму, якія б ні былі прыняты рашэнні на перамовах, яны заведана не будуць прызнаны часткай тых, хто ваюе. А такім чынам, і цана іх будзе невялікая.

Не спрыяюць дасягненню пазітыўнага настрою на канферэнцыі і двайныя стандарты з боку Захаду. У перамовах бяруць удзел дэлегацыі з 40 краін, большасць з якіх знаходзіцца ад месца падзей за тысячы кіламетраў. У той жа час дэлегацыя Ірана, непасрэднага саюзніка Сірыі і яе суседа, па патрабаванні амерыканскага боку ва ўдзеле ў перамовах было адмоўлена.

Улічваючы, што сама вайна ў многім была развязана настроенай супраць Ірана сірыйскай апазіцыяй, якую актыўна падтрымліваў Запад (і менавіта гэта для многіх заходніх краін было ключавым фактарам),

прынятае рашэнне не дапускаць Іран да перамоў можна разглядаць як імкненне аслабіць пазіцыю сірыйскага ўрада. Што зусім не садзейнічае яго гатоўнасці прымаць у такой сітуацыі колькі-небудзь сур'ёзныя рашэнні.

У выніку нават дыпламатычны аглядальнік «Бі-бі-сі» Брыджэт Кендал быў вымушаны адзначыць: «Вельмі складана сабе ўявіць, як без удзелу Ірана можна будзе дабіцца мірных дамоўленасцяў па Сірыі».

У выніку гэтых абмежаванняў на канферэнцыі абмяркоўваюцца ў асноўным лакальныя праблемы. Адной з іх стаў абмен думкамі аб магчымасці пакінуць абложаны сірыйскай арміяй горад Хомс мірным жыхарам, не звязаным з баевікамі. Другой — удакладненне спісаў палонных і абмеркаванне магчымасцяў па іх абмене. Акрамя гэтага, апазіцыйная дэлегацыя не прыняла прапанаваную афіцыйным Дамаскам дэклаарацыю.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук.

На прэс-канферэнцыі з удзелам кіраўнікоў вядучых сродкаў масавай інфармацыі краіны Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што сёлета трэба па магчымасці павысіць заробкі нізкааплатам работнікам. Пра тое, ад чаго залежыць узровень даходаў людзей, якія працуюць у бюджэтных арганізацыях, карэспандэнт «Звязды» расказала Ларыса БАГДАНОВІЧ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па працы і сацыяльных пытаннях.

Фота Надзеі БУЖАН.

ЗА КОШТ ЧАГО МОЖНА ПАВЫСІЦЬ ЗАРОБОКІ?

Новы падыход да працы

— Усе мы павінны разумець, што ўзровень заробтнай платы бюджэтнай і, адпаведна, пенсіі, залежаць ад эканомікі. Добра працуе эканоміка — значыць, добрыя паступленні ў нашы фонды, ёсць за кошт чаго павышаць зарплату. Таму мы, перш за ўсё, павінны думаць пра рост эканомікі, пра тую мадэрнізацыю, аб якой цяпер вядзецца столькі размоў. Бо калі на прадпрыемстве старое абсталяванне, працуе яно дрэнна, то будзе нізкая прадукцыйнасць. Таму нават калі весці гаворку пра сацыяльны блок, усё роўна нельга не закрануць прадукцыйнасць працы. Многія з нас і сёння не разумеюць, што яна сабой уяўляе.

Так, лічыцца, што гэта залежыць не ад канкрэтных работнікаў, а ад кіраўніка прадпрыемства, бо менавіта ён павінен стварыць умовы для добрай працы і адпаведных яе вынікаў. Але трэба разумець, што ад кожнага на яго працоўным месцы таксама залежыць прадукцыйнасць. Бо на яе значна ўплы-

вае наша ўнутраная адказнасць. Не проста «я выканаў» — зроблена павінна быць карысным усім. Трэба, каб было пачуццё гонару за сваю краіну, за людзей, якія жыўць побач.

Кожная галіна будзе зарабляць толькі на сябе

— Калі казаць канкрэтна пра заробкі бюджэтнай (урачоў, настаўнікаў, пра тых ж пенсіі), то трэба шукаць дадатковыя сродкі для павышэння заробкаў яшчэ і ў сваёй сістэме. Даюцца грошы немалыя, але калі мы гаворым пра тое, што 6100 класаў у нас некамплектныя, а з іх больш за 300 класаў — з адным вучнем, то гэта таксама рэзерв для павышэння заробкаў настаўнікаў. На 2014 год пастаўлена задача аптымізацыі менавіта ў галінах бюджэтнай сферы. Лічу, што і ахова здароўя, і адукацыя, і сацыяльная абарона павінны адшукаць усе рэзервы ў сябе. І тое, што вызваліцца, — а такое рашэнне ўрад плануе прыняць у бліжэйшы час — не будзе

забірацца ў галіны, а застанецца ў ёй для павышэння заробкаў работнікаў. Такім чынам, не будзе нейкіх пераразмеркаванняў грошай.

У маёй акрузе (Брэсцкая-Усходняя выбарчая акруга №3) вельмі шмат медыцынскіх устаноў, і я добра ведаю, што там ужо разглядаюцца пытанні аптымізацыі. Напрыклад, якія напрамкі працы можна выканаць больш эфектыўна, з меншай колькасцю кадраў, а на вызваленыя сродкі павялічыць заробную плату сваім супрацоўнікам. Паверце, ёсць шмат разумных прапаноў з боку кіраўнікоў устаноў — змяніць колькасці кадраў, вызваліць недастаткова эфектыўных ставак. Натуральна, гэта прывядзе да павелічэння нагрукі на супрацоўнікаў гэтай галіны, але і заробныя платы павысяцца.

Важна сказаць яшчэ і пра платныя паслугі — пра пазабюджэтную дзейнасць, якую таксама трэба развіваць; пра экспарт паслуг — гэта таксама для нашай краіны вельмі актуальна, асабліва для прыгранічных раёнаў. Безумоўна, гэта добрая крыніца для таго, каб зарабіць грошы.

Пенсіі атрымлівае 27% насельніцтва

— Калі казаць пра пенсіянераў, то з ростам заробтнай платы будзе расці і пенсія. Магчыма, будзе не так, як было ў папярэднія гады, калі пенсія павышалася чатыры разы на год, і сёлета яна не будзе прывязана да квартальных павышэнняў. Усё будзе залежаць ад таго, як спрацуе эканоміка.

Сёння ў краіне пенсіі атрымлівае прыкладна 27% насельніцтва — і гэта вельмі шмат.

Мы павінны мадэрнізаваць і аптымізаваць кожную галіну так, каб засталіся добрыя работнікі і каб яны маглі зарабляць грошы. Адпаведна і ў фонд, і ў бюджэт будуць паступленні. І тады мы зможам дапамагчы тым, хто вызваліўся пасля аптымізацыі, у тым ліку праз цэнтры занятасці, а таксама стварэнне рабочых месцаў.

Я за тое, каб той, хто працуе добра, атрымліваў добрую заробную плату, а той, хто не хоча разумець, што трэба якасна працаваць, шукаў сабе іншы занятак.

Надзея ЮШКЕВІЧ.

■ Абітурыент-2014

35 ПРЫЯРЫТЭТАЎ: ЗА БОРТАМ НЕ ЗАСТАНЕШСЯ...

«Аўтаматызаваная сістэма падачы заяў і залічэння абітурыентаў прыцягальная не толькі для маладых людзей, але і для прыёмных камісій», — такую думку выказаў падчас правядзення семінара для работнікаў прыёмных камісій ВНУ рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі Міхаіл БАТУРА.

На мерапрыемстве разглядаліся перавагі аўтаматызаванага залічэння: у прыватнасці, магчымасць выбару абітурыентамі спецыяльнасцяў у парадку расстаноўкі ўласных прыярытэтаў, істотнае павышэнне эфектыўнасці работы прыёмнай камісіі, адсутнасць наплыву абітурыентаў у апошні дзень падачы дакументаў. Па

словах начальніка Цэнтра інфарматызацыі і інавацыйных распрацовак БДУІР Вячаслава Правалоцкага, аўтаматызаваная сістэма дазваляе не толькі павысіць для маладых людзей прыцягальнасць ВНУ, але і ўбачыць тыя спецыяльнасці, якія карыстаюцца ў абітурыентаў асаблівым попытам. Уся справа ў тым, што абітурыент пры падачы дакументаў першай указвае тую спецыяльнасць, на якую ён хоча паступіць, а не тую, куды ён праходзіць са сваёй сумай балаў.

Аўтаматычная сістэма падачы заяў і залічэння была распрацавана ў БДУІР па рэкамендацыі Дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам падрыхтоўкі і правядзеннем уступных іспытаў у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах у 2010 годзе. У 2011 годзе яны была аправадана

ў БДУІР падчас прыёмнай кампаніі. Спачатку абітурыенты маглі ўказваць у заяве тры прыярытэты спецыяльнасці, а летась іх колькасць павялічылася да сямі. Большая частка абітурыентаў скарысталася прадастаўленай ім магчымасцю, але звыш 20% абітурыентаў замест магчымых сямі ўказалі толькі адну-дзве спецыяльнасці, што сведчыць аб мэтанакіраванасці іх выбару.

Між іншым, БДУІР ужо зацвердзіў парадок прыёму на 2014 год. У гэтым годзе абітурыенты змогуць указваць у парадку ўбывання прыярытэтаў ужо ўсе спецыяльнасці: на тэхніка-тэхналагічным профілі іх 35, а на эканамічным — дзве.

Прарэктар БДУІР па вучэбнай рабоце і інфарматызацыі Барыс Нікульшын прапанаваў разгарнуць

на базе БДУІР «палігон», дзе ўсе ахвотныя змогуць папрацаваць з аўтаматызаванай сістэмай залічэння, вывучыць усе нюансы, тэхнічныя і арганізацыйныя пытанні, якія давядзецца вырашаць пры яе ўкараненні. У 2013 годзе да электроннага залічэння падключыліся Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М. Танка і Міжнародны дзяржаўны экалагічны ўніверсітэт імя А.Д. Сахарова. Магчыма, сёлета электронным залічэннем зацікавіцца і іншыя ВНУ, асабліва з улікам «дэфіцыту» выпускнікоў. Уся справа ў тым, што пры аўтаматызаванай сістэме залічэння застацца «за бортам» і не стаць студэнтам амаль немагчыма.

Надзея НІКАЛАЕВА

■ А не шкодзь!

ЛЕБЕДЗЬ СТАЎ АХВЯРАЙ БРАКАНЬЕРАЎ

У ноч з пятніцы на суботу на незамерзлай палонцы вадасховішча Крыніца быў забіты лебедзь. Пра гэта паведаміў мінскі арнітолаг Іван БАГДАНОВІЧ, які ў суботнюю раніцу прыхаў на вадасховішча кальцаваць птушак.

Арнітолаг убачыў на беразе побач з палонкай кроплі крыві. Пазней версію браканьерства пацвердзілі і жыхары пасёлка Ждановічы, якія напярэдадні ўвечары бачылі ў палонцы 58 лебедзяў, раніцай жа налічылі толькі 57 птушак.

Мы ўжо паведамлялі, што з надыходам моцных маразоў калонія

мінскіх лебедзяў знайшла прытулак на ўскраіне пасёлка Ждановічы Мінскага раёна. Але, як сведчыць варварскі выпадак, нават палонка не можа гарантаваць птушкам поўнай бяспекі. Нягледзячы на тое, што кожны дзень птушкам прывозяць дастатковую колькасць корму, лебедзі, тым не менш, дастаткова блізка падплываюць да берага і могуць браць корм з рук. Магчыма, даверлівае неабачлівасць і каштавала жыцця аднаму з гэтай лебядзінай чарады. Браканьер мог выкарыстаць таксама вуду з намізаным на кручок ласункам.

Нарэшце маразы пайшлі на спад, але неабякавага да лёсу птушак жыхары Мінска і Ждановіч па-раней-

шаму прывозяць да палонкі на Крыніцы корм. Жыхар мікрараёна Уручча Пётр Кулінковіч штодня дастаўляе сюды па 2-3 мякі ячменю — больш за 70 кіло. Летась ён сачыў, каб палонка не звужалася, абсякаў лёд. Работнікі сталічнага ўнітарнага прадпрыемства «Леспаркавая гаспадарка» штодня (а то і двойчы на дзень) прывозяць па 100-150 кілаграмаў зерня ячменю. Браты Мікалай і Уладзімір Верыны, якія працуюць у гэтай гаспадарцы болей за 10 гадоў і адказныя за кармленне птушак у халодны час, ка-

жуць, што ўпершыню сустракаюцца з выпадкам браканьерства ў дачыненні лебедзяў.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Фота аўтара.

■ Май на ўвазе

КАБ ПРАЦА НЕ СТАЛА РАБСТВАМ

Звычайна людзі шукаюць працу за мяжой, спакусіўшыся больш высокім заробкам. Але ў пагоні за грашыма не варта забывацца на бяспеку жыцця і здароўя. Таму Дэпартамент па грамадзянстве і міграцыі МУС Беларусі дае наступныя парады аб бяспечным працаўладкаванні ў іншых краінах.

Перш чым з'ехаць за мяжу, трэба сабраць як мага больш звестак пра будучага працадаўцу. Спецыялісты раяць азнаёміцца са спісам арганізацый, якія маюць ліцэнзію на працаўладкаванне грамадзян Беларусі за мяжой. Зрабіць гэта можна, звярнуўшыся ў Дэпартамент па грамадзянстве і міграцыі, а таксама на сайце www.mvd.gov.by. Калі ж доступу да сеціва няма, неабходна інфармацыю паведамаць па тэлефоне «гарачай лініі» дэпартамента — (017) 218 52 64.

Калі патрэбная арганізацыя ў гэтым спісе знайшла, можна пераходзіць да наступнага этапу — заключэння дагавора аб працаўладкаванні з замежным наймальнікам. Паралельна з гэтым неабходна аформіць страхоўку ад няшчасных выпадкаў і хваробы. Аднак пры гэтым памятайце: магчыма, свае правы давядзецца пасля адстойваць у судзе. Таму дагавор павінен у абавязковым парадку змяшчаць наступную інфармацыю:

✓ Тэрмін дзеяння дакумента, характар, умовы і месца працы, аплату за яе, памер прэмій, надбавак і ўтрыманняў. Асобна трэба абгаварыць пытанне аплаты працы ў начны і звышурочны час, а таксама ў выхадныя і святочныя дні.

✓ Правы, абавязкі і адказнасць абодвух бакоў, парадок і ўмовы як сацыяльнага страхавання, так і скасавання або працягу дзеяння дагавора.

✓ Парадак пераезду, харчавання, пражывання і медыцынскага абслугоўвання, а таксама механізм кампенсацыі ўронна здароўю і іншыя сацыяльныя гарантыі.

Калі вы ўжо адправіліся за мяжу, то неадкладна станьце на часовы консульскі ўлік. Ніколі не спакускайцеся на прапановы аддаць свой пашпарт, у тым ліку і «на захоўванне». Калі ж дакументы згубіліся ці ўзніклі іншыя праблемы, тэрмінова звяртайцеся ў пасольства ці консульства або ў мясцовую паліцыю. І памятайце: вас чакаюць дома блізкія і родныя. Таму абавязкова падтрымлівайце з імі сувязь.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

■ Падрабязнасці справы

ЯК МІНЧАН ПЕРАСЯЛЯЛІ Ў ПРАВІНЦЫЮ

Дзе недапрацоўваюць дзяржаўныя органы — арудуюць махляры

У судзе Ленінскага раёна г. Гродна абвясцілі прыгавор па крымінальнай справе так званых «чорных рыэлтараў». Апошні аказвалі «паслугі» па перасяленні жыхароў беларускай сталіцы ў пасёлак Гезгалы, што на Дзятлаўшчыне, а таксама ў Чэрвень і адну з вёсак гэтага раёна. Іх дзеянні кваліфікаваныя як махлярства — з пакараннем ад трох да пяці гадоў зняволення ў калоніі ўзмоцненага і агульнага рэжыму з канфіскацыяй маёмасці. Кропка пастаўлена? Не, варта задумацца, чаму гэтае «рыэлтарства» стала магчымым.

«ЦЯЖКА? ДАПАМОЖАМ!»

Паводле матэрыялаў гэтай крымінальнай справы, з кватэрамі ў сталіцы развіталіся 9 чалавек. У кожнага з іх свой жыццёвы лёс, свая гісторыя знаёмства з аферыстамі, але ёсць і нешта агульнае. Гэтыя людзі, маючы жыллё ў Мінску, па розных прычынах не здолелі стаць яго сапраўднымі гаспадарамі: праблемы з алкаголем, неплацяжы за камунальныя паслугі... Вось тут яны і траплялі «на вока» да асоб, якія выказвалі гарачае жаданне дапамагчы гэтым людзям у іх цяжкім матэрыяльным становішчы. Няма магчымасці аплачваць пражыванне ў Мінску? Дык можна ж, маўляў, на выгадных умовах прадаць сваю кватэру, а ўзамен купіць жылплошчу ў Гезгалах. І жыць там, маючы, да таго ж, «навар» ад продажу сталічнай кватэры.

Станам, цэнамі на рынку нерухомаасці, а таксама знаходжаннем сваіх «дабрадзеяў» у штаце рыэлтарскага агенцтва ніхто з перасяленцаў... не цікавіўся. Вельмі дзіўна, бо справа датычыцца зусім не «развалін», а даволі прэстыжных, дарагіх кватэр у Мінску коштам у дзясяткі тысяч «зялёных». Але, як аказалася, і без афіцыйнага рыэлтарскага статусу для махляроў зусім не праблема аблапошыць пэўны кантынгент сваіх «кліентаў». Мала таго, што ім не паведамлялі рэальны кошт кватэр, якія прадаваліся пасля ад'езду ранейшых гаспадароў з Мінска. Утойвалася і сапраўдная цана кватэр у правінцыі, што набываліся для іх ўзамен сталічных. У выніку перасяленцам даставаліся капейкі з вельмі істотнай розніцы паміж коштам жылля ў сталіцы і глыбінцы, а «варшкі», вялізныя грашовыя сумы, траплялі ў кішэні аферыстаў.

Пры гэтым махляры спасылаліся на нейкія асабістыя затраты, зробленыя імі ў ходзе кватэрных маніпуляцый, але, зноў жа, без дакументальнага пацвярджэння. Хаця, безумоўна, транспартныя выдаткі былі. Сваіх кліентаў, а дакладней, ахвяр вазілі па натарыяльных канторах, выканкамах, дзе яны пад кантролем «рыэлтараў» распісаліся ў неабходных паперах, не абцяжарваючы сябе іх уважлівым вывучэннем. Але што значаць грошы на бензін ці сальарку ў параўнанні з «дывідэндамі» ад гэтых здзелак?

Вось толькі некаторыя факты, выяўленыя следствам і пацверджаныя судом.

МІНСК — ПАСЁЛАК — ВЁСКА

Так мянялася месца жыхарства адной жанчыны, якая скарысталася паслугамі «рыэлтара» Юліі. У зале суда апошняя ніякай сваёй віны ў дачыненні да яе і іншых перасяленцаў, якім «дапамагала», не прызнала. Маўляў, матывацыяй былі выключна гуманітарныя жаданні, каб пасадзейнічаць людзям, якія трапілі ў цяжкае матэрыяльнае становішча. Але вось як гэта адбывалася.

На той час мінчанка М., пражываючы ў кватэры дзяржаўнага жыллёвага фонду, мела вялізную запасычанасць па аплаце жыллёва-камунальных паслуг. У такой сітуацыі наймальніка, які не выконвае свае абавязальствы, маглі прымусова адсяліць у меншую жылплошчу. Аднак гэтую функцыю бяруць на сябе не дзяржаўныя органы, а нейкая Юлія. Яна пераконвае неплацельшчыцу абмяняць яе кватэру на іншую — ужо не ў Мінску, але з выплатай розніцы ў кошыце жылля ў суме 15 тысяч долараў. Як прадаць дзяржаўную кватэру? Па дагаворы з раённай адміністрацыяй Юлія ад імя М. аплачвае прыватызацыю яе кватэры і кампенсуе запасычанасць па жыллёва-камунальных плацяжах. А таксама возіць М. па розных установах, дзе браліся неабходныя для продажу кватэры даведкі. Пасля чаго з'яўляецца рэкламная аб'ява аб яе продажы, прычым па цане, ніжэйшай за рыначную. Кватэру патэнцыйнаму пакупніку паказвае Юлія, адбываецца і сустрэча ў рыэлтарскім агенцтве, куды, як устаноўлена судом, гэтага спецыяліста ніколі афіцыйна на работу не прымалі.

Увогуле ж, як даказана судом, «рыэлтары» аблапошылі пацярпелых больш чым на 500 мільёнаў рублёў.

Здзелка куплі-продажу гэтай кватэры заключаецца ў натарыяльнай канторы з удзелам, вядома ж, ранейшай гаспадыні. На той момант яе ўжо звалі ў Валожны, а таксама ў адну з вёсак і ў пасёлак Гезгалы, дзе паказвалі жыллё, што прапануецца ўзамен мінскага. Урэшце спыніліся на кватэры ў Гезгалах, куды М. і даставілі разам з мужам і дачкой. Праблемы з транспартам не было, у тым ліку і на паездку ў райцэнтр, дзе быў аформлены дагавор куплі-продажу гэтай кватэры. А вось наконт абцяганай даплаты ў 15 тысяч долараў... На банкаўскі рахунак пацярпела Юлія паклала 2,5 тысячы долараў, а лівіную долю розніцы паміж коштам мінскай кватэры і выдаткамі на яе прыватызацыю, выплатай запасычанасці за жыллёва-камунальныя паслугі і набыццё жылля ў п. Гезгалы (сума ў дагаворы яго куплі-продажу амаль удвая перавышала рэальны кошт) прысвоіла. Такім чынам, «навар» махляркі склаў каля 29 тысяч долараў.

Але на гэтым яе «супрацоўніцтва» з ужо былой мінчанкай не скончылася. М. і па новым адрасе не мяняла лад жыцця і зноў, як на дражджах, сталі павялічвацца жыл-

лёва-камунальныя даўгі. Юлія тут як тут з прапановай: яна і цяпер гатова аплаціць даўгі перад ЖКГ, але з умовай продажу кватэры ў Гезгалах і набыццё ўзамен дома ў сельскай мясцовасці. М. пераязджае ў вёску Уселюб Навагрудскага раёна, а фінансавое становішча «рыэлтара» ад гэтай здзелкі паляпшаецца прыкладна на 350 тагачасных базавых велічынь.

Па такой жа схеме яна арудавала (ужо ў партнёрстве з калегамі па «рыэлтарскай» справе Аляксеем і Дзянісам) і па «вырашэнні» кватэрных праблем іншых мінчан. Напрыклад, Д. «транзітам» праз Гезгалы апынуўся ў іншай вёсцы на Навагрудчыне. А гэтая кватэра ў пасёлку неўзабаве прыняла іншага перасяленца са сталіцы. Прычым яго нерухомаасцю ў Мінску махляры зацікавіліся яшчэ тады, калі мужчына... знаходзіўся за кратамі. Вось як гэта адбывалася.

КАРТАЧНЫ ДОЎГ, ФІКТЫЎНЫ ШЛЮБ І... РАЗВІТАННЕ З КВАТЭРАЙ

Адбываючы пакаранне ў калоніі, Ф. прагуляўся ў карты — доўг іншаму асуджанаму склаў 1170 долараў. Трэба вяртаць, але як? На выручку прыйшоў яшчэ адзін «пастаялец» папраўчай установы. Умова была такая: яго знаёмы на волі, Аляксей, разлічваецца па доўгу з жонкай пераможцы ў картачнай гульні. А даўжнік, выйшаўшы з калоніі, прадае сваю кватэру і вяртае грошы. Але спачатку, каб аблегчыць працэс продажу, яму трэба... ажаніцца.

Са сваёй нарачай Ф. пазнаёміўся ў дзень заключэння шлюбу, а прывёз яе ў калонію той самы Аляксей. Ён жа праз 3 месяцы і сустрэў свайго «пападечнага» па выхадзе з калоніі і павёз у Мінск. Праўда, не ў яго кватэру, бо трэба было займацца яе продажам, а ў іншую. Аляксей купіў яму новае адзенне, даў мабільны тэлефон, прывозіў прадукты, дапамагаў грашыма. А таксама пазнаёміў з вышэйзгаданай Юліяй, і яны ўтраіх ездзілі аглядаць розныя кватэры ўзамен сталічнай. Былі ў БТІ, райвыканкаме, дзе Аляксей казаў перасяленцу, у які кабінет трэба ісці і якія дакументы браць. Так Ф. і апынуўся ў Гезгалах. Ад продажу мінскай кватэры (за 40 тысяч долараў) ён атрымаў... 10 тысяч. А пакупка кватэры ў Гезгалах абышлася махлярам не ў амаль 24 тысячы «зялёных», як паведамлілі ахвяры, а ў... 7 тысяч.

Увогуле ж, як даказана судом, «рыэлтары» аблапошылі пацярпелых больш чым на 500 мільёнаў рублёў.

— На гэтым махляры маглі не спыніцца. Аднак камунальнікі, разбіраючыся з неплацельшчыкамі, насцярожыліся: чаму за даволі кароткі прамежак часу ў Гезгалах з'явілася столькі перасяленцаў з Мінска? Пачалі разбірацца праваахоўныя органы, — кажа пракурор аддзела пракуратуры Гродзенскай вобласці Дзмітрый ШАНІН.

Дарэчы, гэта не адзіная крымінальная справа на Гродзеншчыне, звязаная з «чорным рыэлтарствам». Намеснік старшыні суда Ленінскага раёна г. Гродна Уладзімір ЯНКОЎСКИ дагэтуль працаваў у судзе Кастрычніцкага раёна абласнога цэнтра і ў 2012 годзе разглядаў вельмі падобныя злачынствы. З той толькі розніцай, што пацярпелымі аказаліся двое жыхароў горада над Нёманам. А «рыэлтарамі» былі непраўчы, раней ужо судзімы ўраджэнец Абхазіі і яшчэ некалькі аферыстаў, якія выкарыстоўвалі такую ж махлярскую схему, як з мінчанамі: аплата запасычанасці кватэранаймальніка за паслугі ЖКГ, прыватызацыя, продаж кватэры, набыццё дома ў вёсцы і перасяленне туды ўжо былога гараджаніна. Даход злачынцаў склаў суму, якая на той час была эквівалентная 3078 базавым велічыням.

Барыс ПРАКОПЧЫК

■ Факт

ДЗЯЦЕЙ ДАГЛЕДЗЯЦЬ

У 2012 годзе ў Беларусі працавалі 99 нянек, летася гэтая лічба павялічылася да 247 спецыялістаў, што сведчыць аб запатрабаванасці іх паслуг.

Бясplatна атрымаць дапамогу нянькі могуць бацькі, якія выхоўваюць двойні, трайні, а таксама дзяцей-інвалідаў.

— Сем'ям з трайнятамі нянька прадастаўляецца на восем гадзін штотдзённа, з двайнятамі — да 12 гадзін на тыдзень, а бацькам, якія выхоўваюць дзяцей-інвалідаў, да 20 гадзін на тыдзень, — распавяла «Звяздзе» загадчыца аддзялення тэрміновага сацыяльнага абслугоўвання тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Першамайскага раёна сталіцы Марыя НЕМІРОВІЧ.

Нянька дапамагае бацькам у выхаванні дзяцей да таго часу, як ім споўніцца тры гады, догляд дзіцяці-інваліда працягваецца да чатырохгадовага ўзросту.

Раней паслугі прадастаўляліся толькі пры нараджэнні трайні і больш дзяцей. Цяпер жа іх могуць атрымаць няпоўныя сем'і, што выхоўваюць дзіця-інваліда, а таксама сем'і з дзума і больш дзецьмі-інвалідамі. Апроч таго, паслугай могуць карыстацца сем'і, у якіх нарадзіліся двайняты.

Дзіяна СЕРАДЗЮК

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиции и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Открытого акционерного общества «Борисовское предприятие музыкальных инструментов» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже имущества в комплексе в составе:

Лот № 1.			
№	Наименование	Общ. пл., кв.м	Инв. №
1	корпус № 1 с четырьмя пристройками и галереей	7423.1	610/С-53930
2	корпус № 2 с тремя пристройками и переходной галереей	10086.5	610/С-53935
3	пристройка к корпусу № 1 (изготовление футора)	1535.4	610/С-53920
4	цех сувениров	290.2	610/С-53934
5	цех ширпотреб	1860.2	610/С-1575
6	участок обработки чугуновых рам с тремя пристройками	507.5	610/С-53931
7	РМЦ с пристройкой	1161.2	610/С-53918
8	прирельсовый склад хранения лаков и красок	424.3	610/С-53946
9	склад готовой продукции	717	610/С-53933
10	электроцех, цех раскроя фанеры, компрессорная	639.2	610/С-53929
11	здание растворобетонного узла	20.3	610/С-53921
12	бойлерная с пристройкой	278.6	610/С-53925
13	здание трансформаторной подстанции с пристройкой	350.1	610/С-53943
14	насосная станция 1-го подъема	94.8	610/С-53937
15	насосная станция 2-го подъема	63.1	610/С-53938
16	пост приема и выдачи нефтепродуктов	47.3	610/С-53945
17	станция перекачки	41.8	610/С-53944
18	капитальное строение (низконапорная станция перекачки сточных вод)		610/С-53941
19	навес для ПВМ		610/С-53940
20	эстакада		610/С-53942
21	склад ГСМ		610/С-53936
22	цех металлодеталей с тремя пристройками	1924.9	
23	химлаборатория с двумя пристройками (гараж, гараж автотракторный)	630.5	
24	сушильно-раскроечный цех с тремя пристройками	4421.5	
25	цех лесопильный с двумя пристройками	1080,5	
26	котельная с двумя пристройками	1380,5	

А такжэ: труба дымовая, ворота механізаваныя, аграджэнне, дарогі асфальціраваныя, прыезды і плошадкі, сеткі водопровода, сеткі каналізацыі, электросілавое хазяйства, хазяйства мазутнае, абсталяванне ў адпаведнасці з пералікам, які знаходзіцца ў арганізатара аукциона. Указанное имущество расположено на земельном участке площадью 6,4375 га (предоставлен на праве постоянного пользования) по адресу: Минская область, г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36. На земельном участке имеются ограничения прав в использовании — водоохранная зона р. Березина (6,2220 га) и прибрежная полоса р. Березина (0,5120 га).

Начальная цена с НДС — 12 043 100 000 бел. руб. Задаток 5% от начальной цены (602 155 000 бел. руб.).

Лот № 2.

Изолированное помещение, наименование — помещение центрального склада, общ. пл. 583,8 м кв. (инв. № 610/D-54608). Объект расположен на земельном участке, площадью 0,2495 га (предоставлен на праве аренды) по адресу: Минская область, г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36/21-3. На земельном участке имеются ограничения прав в использовании — водоохранная зона р. Березина.

Начальная цена с НДС — 585 445 200 бел. руб. Задаток 10% от начальной цены (58 544 000 бел. руб.).

Задатки перечисляются на р/с № 3012108260016 в ЦУБ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, УНП 690324015.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 (двадцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Фактические затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится 06.03.2014 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 05.03.2014 до 16.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, (8029) 102 21 17.

Здзелкі з нерухомаасцю павінны быць пад пільным кантролем дзяржаўных органаў

Паколькі там, дзе яны недапрацоўваюць, заўсёды знойдуць «шчыліну» аферысты, перакананы старшы памочнік пракурора Гродзенскай вобласці Вячаслаў ІГНАЦІК:

— Не павінна быць, што чалавек з'яўляецца ўласнікам жылля і год, два за яго не плаціць. Не ў стане ўтрымліваць гэтую кватэру — павінен пераехаць у меншую. Але гэтыя механізмы павінны быць у полі зроку дзяржаўных органаў, а не махляроў. Неабходна дакладная дзяржаўная працэдура кантролю за кожнай здзелкай з прыватызаваным жыллём, асабліва калі яна датычыцца кватэр неплацельшчыкаў за жыллёва-камунальныя паслугі, продажу нерухомаасці ў сталіцы, абласных цэнтрах і іншых буйных гарадах. І пасярэднікамі тут павінны быць не нейкія рабочыя асобы, а дзяржаўная служба (верагодна, у сістэме ЖКГ), якая бярэ на сябе ўсё афармленне здзелкі. Хочаш прадаць кватэру? Толькі праз гэтую службу, каб выключыць пасярэдніцтва з боку махляроў. Нельга дапускаць, каб яны ўзабагаліся ад маніпуляцый з жыллём, калісьці пабудаваным, па сутнасці, за дзяржаўныя грошы. Пры гэтым не выключаны і варыянты перасялення гараджан у сельскую мясцовасць, дзе шмат пустуючых дамоў. Такая інфармацыя праз электронны банк звестак павінна быць у распараджэнні прадпрыемстваў ЖКГ, каб прапаноўваць людзям умовы пражывання ў вёсцы. Афіцыйна, а не з падачы аферыстаў.

Ігumenскі

тракт

№ 4 (62)

Ці з'яўлялася ў вас калі-небудзь жаданне мець традыцыйны строй? Калі вы дзяўчына ці жанчына, можа, нават самі пашыць хацелі? Але не ведалі, якую тканіну, выкрайку выбраць, ці дзе набыць гатовае адзенне? Вас таксама маглі спыніць пытанні накшталт «навошта?», «куды я буду яго насіць?» і «ці трэба ён мне ўвогуле?..»

Каб раз і назаўсёды разабрацца з гэтымі пытаннямі, а таксама вырашыць, каму патрэбен і пра што сведчыць традыцыйны строй, мы звярнуліся да майстрыхі Насты ГЛУШКО, якая не толькі сама вырабляе народнае адзенне, але ўжо не адзін год у Студэнцкім этнаграфічным таварыстве вучыць гэтаму іншых. Сёлета, пасля Новага года, яна набрала 20 новых вучаніц. Ужо да сярэдзіны лета яны змогуць пашыць сабе кашулю, спадніцу, фартух і пояс.

Народ — самае вялікае натхненне

Наста Глушко расказвае: — Пачынаючы з 1998 года, Студэнцкае этнаграфічнае таварыства зладзіла каля 20 экспедыцый у розныя раёны Беларусі. Мне пашчасціла прыняць удзел у большасці з іх, пабачыць шмат вышываных і тканых рэчаў, поспілак, ручнікоў, элементаў касцюма. Давялося размаўляць з людзьмі, якія самі выраблялі такое адзенне або бачылі, як гэтым займаліся іх матулі і бабулі... Гэта стала самым вялікім натхненнем у маім жыцці. Бо калі ты дакранаешся да чагосьці сапраўднага, старажытнага, то сам у гэта ўцягваешся: хочацца прапусціць усё праз сябе і перадаць людзям. Паколькі я мастачка па адукацыі і па прызванні, то штосьці ўсярэдзіне мяне адгукнулася, і захацелася гэтым займацца, а таксама папулярызаваць сярод іншых, што я і раблю ўжо гадоў дзесяць.

Гурток, які ўзначальвае Наста, карыстаецца вялікім попытам у моладзі. Тыя, хто ў ім займаецца сёлета, хочучь мець не проста традыцыйнае адзенне, але і дакрануцца да сваіх каранёў. Большасць з іх збіраецца пашыць такі касцюм, які насілі ў мясцовасці іх бацькоў (адкуль вядзецца іх род). Гэта вельмі важна, бо беларускія строі надзвычай разнастайныя: колькі раёнаў — столькі і строяў. Напрыклад, толькі на Міншчыне бытавалі раней капільскаклекці, пухавіцкі, старадарожскі, слупкі, любанскі, ігumenскі, крупскі, вілейскі, маладзечанскі і іншыя — усе

яны маюць агульныя рысы, але кожны па-свойму адметны і не падобны да астатніх.

Часта людзі кажуць, што прыйшоў такі момант у жыцці, калі з'явілася жаданне альбо патрэба займаць народны строй. Асабліва прыемна гэта чуць ад зусім маладых дзяўчат.

Прышлі і дзве сталыя жанчыны, якія казалі, што іх абедзвюх прыслалі дзеці. Адна адзначыла, што ёй трэба пашыць сыну вышыванку, у якой ён збіраецца здаваць цэнтралізаванае тэсціраванне.

Ні дня без радка.

Вышыванага

— У справе стварэння традыцыйнага адзення сваімі рукамі галоўнае — гэта пачаць.

Традыцыйны строй стагоддзямі паспяхова падкрэсліваў жаночую фігуру. Зашнураваўшы гарсэт, які вылучае талію, і надзеўшы крыху пышную спадніцу, атрымліваем кантраст, які вельмі любяць усе мужчыны.

Пара ў беларускіх вясельных уборах перад ЗАГСам.

Дзяўчына, убачыўшы сябе ў традыцыйным адзенні, была прыемна ўражана і сказала, што абавязкова так пойдзе ў ЗАГС.

■ Народныя ўмельцы

ПАШЫЦЬ ЦІ НЕ ПАШЫЦЬ?

СУЧАСНЫЯ ЛЮДЗІ АДЧУВАЮЦЬ ПАТРЭБУ Ў НАРОДНЫХ СТРОЯХ

Шыць, вышываць — у жанчыны закладзена ў генах. І як бы глыбока ні было гэта схавана, можна дастаць на паверхню.

Спачатку ты вучышся нечаму базаваму, а пасля з'яўляецца жаданне ўдасканалвацца. Для гэтага існуе шмат шляхоў: можна паўдзельнічаць у этнаграфічных экспедыцыях, знайсці новае ў кнігах, навучыцца ў майстроў. Самыя складаныя тэхнікі вышыўкі мне паказвала Зінаіда Іванаўна Зіміна, прызнаная майстрыха, аўтарка выданняў на гэту тэму.

Усе адзначаюць, што вучыцца лягчэй у кампаніі, калі побач сядзяць іншыя і таксама апантана шыюць. Невы-

на сэканомице, калі вырашылі займаць народны строй, бо не давядзецца аплочваць работу майстра, якая каштуе нашмат больш, чым матэрыялы.

Вяселле

з нацыянальным каларытам

— Ужо шмат сыграны вяселляў у нацыянальных строях, з беларускімі песнямі. Людзі замаўляюць вясельныя касцюмы — ад дакладных копій да пост-фолькавых варыянтаў з народнымі элементамі. Вяселле — гэта важная частка жыцця, і маладыя ідуць на тое, каб адсвяткаваць яго з нацыянальным каларытам, не раздумваючы, што гэта камусьці можа здацца дзіўствам. І ў ЗАГСах ад гэтага ўжо ніхто прытомнасць не губляе. А вось гадоў 10 таму, калі мы з маім мужам Аляксеем уступалі ў шлюб, усе былі здзіўлены вельмі моцна.

Аднойчы да мяне па дапамогу звярнуліся сябры, якія збіраліся пабрацца шлюбам

Наста ГЛУШКО.

Аksesуары

«па-народнаму»

— Элементы традыцыйнага адзення выдатна пасуюць і да сучаснага строю. Вышытыя кісеты, вязаныя з бісерам пультэтки, паясы, пацеркі, галаўныя ўборы — усё гэта aksesуары, якія многім прыйдуцца даспадобы. Зграбныя гарсэты (і не звычайныя, а з шаўковай вышыўкай) падыдуць амаль пад любое адзенне. Таксама актуальныя і валеныя рэчы: валёнкі, рукавіцы, капялюшыкі — усё гэта можа знайсці сваё месца ў штодзённым гардэробе.

У мяне ёсць мара калі-небудзь зладзіць заняткі і пашыць вопратку паводле народных матываў. Бо, глядзячы на світкі ў музеях і на старых фотаздымках, з'яўляецца жаданне насіць іх менавіта ў такім выглядзе, не перааробляючы. Калісьці палескі Моталь славіўся на паўсвету сваімі кажухамі. Але ці ёсць сёння там такія майстры?..

Доўгія спадніцы носяць і цяпер. Калі вы робіце спадніцу з тканіны, вытканай уручную паводле традыцыйнага ўзору, то і выглядае яна асабліва. Незалежна ад крою, акцэнт будзе на самой тканіне, яе колеры і кампазіцыі ўзораў. Народныя элементы добра падыходзяць да па-мастацку свабоднага адзення. Увогуле ж у рэчах, зробленых рукамі, — асабліва прыгажосць.

«Пазыцце!

Трэба на баль»

— Часта да мяне прыходзяць пазычаць строі студэнты, якія збіраюцца ехаць

на міжнародныя навуковыя канферэнцыі. Бо там, сярод шэрагу мерапрыемстваў, часта прысутнічае баль у нацыянальных касцюмах. І не мець з сабой нацыянальнага адзення будзе проста ганьбай. Людзі з іншых краін, напрыклад, Ірландыі, Швецыі, Украіны, прыязджаюць са сваімі касцюмамі. А нашы пачынаюць кідацца і шукаць адзенне, дзе б яго пазычыць. Людзі часам просяць, каб ім зрабілі строй за тыдзень. Але ж гэта немагчыма! На выраб адной толькі кашулі патрэбен прыблізна месяц. Здраецца, людзі просяць пазычыць ім 10–15 строяў, прычым розных памераў. Пры гэтым яны не ўсведамляюць, што, пазычаючы, я даю ім рэчы са свайго гардэроба, а не тэатральны рэквізіт.

Часцей замаўляюць строі хлопцы, бо дзяўчаты ўсё ж імкнуцца пашыць самі. Многія з іх ужо шукалі вышываныя кашулі на ўкраінскіх кірмашах, бо там значна прасцей знайсці такую рэч. Але ж украінскае застаетца ўкраінскім. Прыемна, што нашы хлопцы гэта разумеюць і жадаюць выглядаць беларусамі (бо нацыянальны строй якраз і сведчыць пра прыналежнасць да таго ці іншага народу).

Жаданне мець строй наўпрост звязана з адчуваннем нацыянальнай ідэнтычнасці. На пэўным этапе яе развіцця ў чалавека з'яўляецца такое цалкам натуральнае імкненне. Кожны швед ці літовец мае традыцыйны строй проста таму, што ён швед ці літовец. І мы ідзем па гэтым шляху.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота з асабістага архіва
Насты ГЛУШКО

Вышыта сваімі рукамі.

Родныя тапонімы

КАЛІНКАВІЧЫ

Паважаная рэдакцыя роднай «Звядзі»!

Мяне цікавіць назва палескага горада Калінкавічы.

Справа ў тым, што мае прозвішча Калінковіч. У майго дзеда было прозвішча Каленкавіч, у бацькі — Калінковіч. У 30-я гады ХХ стагоддзя ён служыў у 109-м стралковым палку, які размяшчаўся ў гарадку ля горада Калінкавічы, і падчас пашпартызацыі запісаўся Калінковічам.

Вывучаючы гісторыю нашай сям'і, я дазнаўся, што дзед нарадзіўся ў вёсцы Пінкавічы, бацька — у Пінску. А ў гады Першай сусветнай вайны і Кастрычніцкай рэвалюцыі сям'я пераехала ў Глушкі раён, дзе ў Сярэднявеччы меў надзел бедны селянін па прозвішчы Каленкавіч. Магчыма, у тых неспакойных часіны яны і перабраліся бліжэй да роднага кута.

Вось чаму цікавіць мяне назва горада Калінкавічы.

Ветэран Вялікай Айчыннай вайны
Леанід Мікалаевіч КАЛІНКОВІЧ.

Адказвае старшыня Нацыянальнай тапанімічнай камісіі пры Акадэміі навук Беларусі Ігар КАПЫЛОУ:

Старажытная форма назвы — Каленкавічы, у савецкі час у якасці афіцыйнай замацавалася назва Калінкавічы. Існаванне двух варыянтаў назвы — Калінкавічы і Каленкавічы — абумоўлена мясцовымі гаворкамі. Для паўднёвабеларускіх палескіх, як і для ўкраінскіх гаворак, характэрна замена *е* на *і*. Такім чынам, існаванне абодвух варыянтаў апраўдана з моўнага пункту гледжання.

Існуе некалькі гіпотэз паходжання назвы: як аматарскія, так і навуковыя. Паводле адной з легендаў, калісьці даўным-даўно жыві на гэтай зямлі стары князь. І была ў яго дачка-прыгажуня. Звалі яе Каліна. Неяк восенню ўпрасіла яна бацькоў адпусціць яе ў лес па гры-

бы-ягады. Ды як сышла Каліна, так і не вярнулася: ці то ў балота зайшла, ці то з ваўком сустрэлася, гэтага ўжо ніхто не ведае... Прыгнечаны горам бацька ў памяць аб дачцэ пачаў саджаць вакол дома маладыя дрэвы каліны, прыгаворваючы: «Ты, Каліна, мая Каліначка...». З тае пары і сталі называць горад Калінкавічы. Знайшліся таксама краянаўчы-аматары, якія лічаць, што загадкавы Калінаў мост, які часта ўзгадваецца ў рускіх паданнях, звязаных з Ільём Муромцам, — гэта не што іншае, як паселішча Калінкавічы.

Зразумела, што ніякіх навуковых падстаў абедзве гэтыя версіі не маюць. Вядомы беларускі тапаніміст В. Жучкевіч

лічыў, што назва Калінкавічы — вытворная ад прозвішча Калянковіч, а замена літар *е* на *і* — вынік пераасэнсавання ў пошуках больш мілагучных формаў. У значнай ступені можна пагадзіцца з гэтай версіяй, але ўсё-такі не прозвішчам была матывавана назва паселішча. Тым больш што ў тых далёкія часы, калі ўпершыню згадваюцца Калінкавічы, гутаркі аб прозвішчы і быць не магло.

І аснова назвы, і яе фінальная частка — *-ічы* даюць нам падставы меркаваць, што гэта назва патранімічная: яна паказвае на імя заснавальніка роду, якому ў далёкім мінулым і належала паселішча. У аснове назвы горада ляжыць уласнае асабовае імя Каленка (варыянт Калінка), якія з'яўляюцца вытворнымі ад афіцыйных імёнаў Каленік (Калінік). У беларусаў абедзве формы былі раўнапраўнымі. Пра гэта сведчаць старажытныя помнікі. Так, імя Калінік (яго варыянт Каленік) неаднаразова сустракаецца ў старажытных беларускіх пісьмовых крыніцах, у прыватнасці, у «Пісцовай кнізе Пінскага і Клецкага княстваў» (1552–1555 гады). Ад гэтых старажытных імёнаў утварыліся шматлікія прозвішчы жыхароў Беларусі: Калінковіч, Калінічэнка, Калітнейка, Калінікаў і інш. Такім чынам, паважаны Леанід Мікалаевіч, ваша прозвішча і назва населенага пункта Калінкавічы маюць аднолькавае паходжанне

Экзатычнае
начынне
для пітва

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 21 студзеня.)

ГАРЭЛКА далёка не адразу стала пануючым напоем на шляхецкіх застоллях. Да пачатку XVII стагоддзя яе пілі ў асноўным на паляванні або на вайне, каб зняць сапраўдны мужчынскі стрэс, — «права на гарэлку» не так проста было заслужыць. Асноўнымі напоямі былі віно (асабліва вугорскае) і пітны мёд. Ну, і піва — замест сучасных ахаладжальных напояў, паколькі пры тагачасным узроўні гігіены ваду піць было часам небяспечна. Толькі за чэлядзю

прызнавалася права піць гарэлку «проста так». А калі ўжо шляхта гадоў гэтак 400 таму рабіла ласку да гарэлкі, то пілі яе з такіх вась зграбных чар. Менавіта так паважліва — «чара» — пагадзіцеся, нашмат больш салідна, чым «чарка», якая звычайна су-

праваджае «скварку». Толькі па меры павання нораваў гарэлка распаўсюджвалася ўсё шырэй — хаця, дарэчы, звычайная «белая» так ніколі і не прыжылася ў прывіляваных класаў. Шляхта піла моцную амаль выключна ў выглядзе розных настоек на траве і спецыях, на садавіне і ягадах, як салодкіх, так і горкіх. (І амаль кожная традыцыйная настойка лічылася лекамі ад той або іншай хваробы, так што для піцця заўсёды мелася самае «высакароднае» тлумачэнне — «лечымся»!)

ПІВА даўней пілі з высокіх шклянных куфляў, на ножцы падстаўцы або без, упрыгожаных роспісам або разьбой, якія зваліся «шклянцамі». У XVIII стагоддзі, калі амаль усё таварыскае і грамадскае жыццё круцілася вакол піцейных рытуалаў, піва пілі і з больш экзатычнага посуду, мода на які прыходзіла з-за мяжы. Як сведчыць вядомы летапісец нораваў і звычайу Саскай эпохі (1697–1763) Енджэй Кітовіч: «Для піва ўжываліся доўгія шклянныя палкі з вялікай булдавешкай на канцы — туды лезла кварта піва; куфлі з трубкамі, праз якія трэба было смактаць пітво, трубы, валторны, паўгарцавыя шклянцы з трыма абручывамі. Палкі, кубкі, трубка рабілі прыкрасы не так самім пітвом, бо няшмат у іх месцілася піва, як нязручным спосабам піцця: п'ючы з палкі або трубка, трэба было ламацца і выгінацца ўзад. Калі ж хто хацеў адняць ад вуснаў куфаль, а не ведаў, як заткнуць языком трубку, каб перастала цячы піва, дык тут жа абліваўся. Калі ж хто ўзяўся выпіць шклянціцу з абручывамі, павінен быў абвясціць усёй кампаніі, да якога абручыка адным глытком выпіе; калі не дапіў або замнога выпіў, дык яму адразу далівалі». Апісаная Кітовічам «доўгая шклянная палка з вялікай булдавешкай на канцы» — не што іншае, як славуці англійскі «ярд элю» (yard-of-ale), адмысловы посуд для жартоўных піўных спаборніцтваў. Стандартная рурка (шклянная трубка — **Аўт.**) такога посуду мела даўжыню 1 ярд (91 см), а ёмістасць была разлічана на дзве з паловай англійскія пінты (1,42 л).

А вось гэта што за посуд, падобны на Апясны гадзіннік, ведаеце? Гэта так званы «падвойны келіх» — жартоўны сямейны посуд, для мужа і жонкі, таксама тыповы для XVIII стагоддзя. Той, што на малюнку, зроблены на Урэцкай шкляннай мануфактуры князёў Радзівілаў. Хоць, як вы ўжо, пэўна, здагадаліся, ніводнага асобніка такога посуду з Урэчча ў Беларусі, на жаль, не засталася.

Пра цікавы посуд, у якім сканцэнтравалася наша гісторыя, можна напісаць яшчэ нямала. Але даводзіцца з сумам адзначыць, што звычайнаму беларусу практычна няма дзе іх уба-

чыць. Большасць годных узораў, нават тых, што выпускаліся на нашай тэрыторыі, — хіба толькі ў музеях суседніх краін. Мабыць, усё, што было да «маланькоўскай» кантаванай шклянкі, не захавалася ў народнай памяці. Як вась гэты, напрыклад, тыповы кілішак-«карчмяк» з грубага шкла, да пачатку ХХ стагоддзя адзін з найболей распаўсюджаных тыпаў посуду для піцця на нашых землях. Ацаніце яго сціпую вытанчанасць.

Сцежкамі Радзімы

У ПОШУКАХ КАРАНЁЎ

Напрыканцы студзеня выйшаў юбілейны 500-ты нумар любімай многімі «Краязнаўчай газеты».

«Краязнаўчая газета» — гэта выданне Беларускага фонду культуры. Можна сказаць, што гэта літаральна адзіны прыклад, калі штотыднёвік выдаецца сіламі грамадскай арганізацыі. Зусім невялікі штат, адсутнасць фінансавання — самі «краязнаўцы» кажуць пра гэтыя праблемы, але ў будучыню глядзяць упэўнена і з надзеяй.

Галоўны рэдактар, ён жа старшыня Беларускага фонду культуры Уладзімір ГІЛЕП раскажа пра цікавую ініцыятыву, якая сёлета з'явіцца на старонках выдання, — гэта стварэнне зямляцтваў. Напачатку рэдактар сваю ідэю падмацаваў словамі Пімена Панчанкі: «Кожны з нас прыпасе Радзімы куток, каб да старасці чэрпаць адтуль успаміны». Ідэя зямляцтваў заключаецца ў тым, што ў вёсцы, аграгарадку, раёне створацца пэўныя аб'яднанні, у якіх будуць збірацца, зразумела ж, землякі. Яны змогуць дапамагаць сваёй малой радзіме ведамі, назапашаным у іншых месцах вопытам, а часам і фінансамі. Уладзімір Гілеп тлумачыць сутнасць ідэі так: «Гэта не тое што настальгія, а любоў да свайго кутка. Яе трэба перадаць дзецям, унукам, каб яны не імкнуліся зехаць за мяжу». «Краязнаўчая» прапануе на сваіх старонках папярэдне абмяркоўваць стварэнне зямляцтваў розных рэгіёнаў, каб зямлякам было прасцей сабрацца разам.

Фонд культуры і рэдакцыя падтрымалі колішнюю ідэю навукоўца Віталія Скалабана па стварэнні слоўніка сучасных краязнаўцаў. Яны працягваюць збіраць звесткі пра тых, хто даследуе адметнасці свайго краю.

«Краязнаўчая газета» арганізавала збор сродкаў на рэстаўрацыю фрэсак Свята-Еўфрасінеўскага манастыра ў Полацку і перадала ўжо туды пэўную суму. Вясковую бібліятэку ў Турэц-Бярах Маладзечанскага раёна рэдакцыя ўзбагаціла зборам кніг беларускіх пісьменнікаў з аўтографамі. Не менш адметным падаецца і ўвекавечванне памяці зніклых вёсак. У Вілейскім раёне ўжо ўстаноўлены памятны валун з шыльдай, з якой можна даведацца, якія вёскі тут былі калісьці і чаму зніклі. Гэту акцыю таксама плануецца працягнуць у іншых рэгіёнах.

На сустрэчы, прысвечанай юбілейнаму нумару, цёплым словам згадвалі беларускіх настаўнікаў, адзначалі, што яны адны з самых актыўных аўтараў газеты. Толькі хацелася б, каб больш школ выпісвала такую карысную для выхавання газеты.

Намеснік галоўнага рэдактара Анатоля БУТЭВІЧ адзначыў, што для нашай

краіны краязнаўства — гэта асабліва з'ява:

— Калі б «Краязнаўчай газеты» не існавала, яе б варта было прыдумаць. Бо Беларусь — гэта краязнаўчая краіна. Можна прыгадаць, што ў 20-я гады мінулага стагоддзя краязнаўства ў Беларусі было развіта, як нідзе: выдаваліся газеты, часопісы, кнігі, існавалі адпаведныя структуры. Бо краіна на той момант не мела дастаткова звестак па сваёй гісторыі. Таму краязнаўству даводзілася запаўняць гэтыя белыя плямы. Яно дапамагала нашым суайчыннікам усвядоміць, хто яны і адкуль. Можна, дзякуючы гэтаму краязнаўства так шырока распаўсюджана і сёння. Фактычна ў кожным рэгіёне ёсць даследчыкі, якія друкуюць свае напрацоўкі ў мясцовых газетах. Шмат інфармацыі ў дзяржаўных выданнях — гэта значыць, краязнаўства жыве. А газета пракладае добрую сцежку нам, беларусам, да саміх сябе, сваіх каранёў.

Акрамя ўжо згаданых асоб, у рэдкалегію выдання ўваходзяць Навум Гальпяровіч, Анатоля Грыцкевіч, Вітольд Ермалёнак, Алесь Карлюкевіч, Людміла Кірухіна, Адам Мальдзіс, Сяргей Мітраховіч, Вячаслаў Рагойша, Павел Сапоцька, Віктар Скарабагатаў і Тадэвуш Стружэцкі.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Рэдакцыя газеты «Звезда» шчыра віншуе «Краязнаўчую» з юбілейным нумарам. Зычым новага натхнення і нястомнасці ў адкрыванні невядомых куточкаў Беларусі для сябе і для ўсіх нас. Хай пішачца лёгка і адгукаецца шчыра!

ФОТО БЕЛТА

Развитие интеграции должно представлять движение вперед в устранении любых барьеров на пути всестороннего взаимовыгодного сотрудничества. Об этом заявил 24 октября 2013 года в Минске Президент Беларуси Александр Лукашенко на заседании Высшего Евразийского экономического совета в узком составе.

Сергей РУМАС: «ТЕМПЫ ЕВРАЗИЙСКОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ ДЕЙСТВИТЕЛЬНО ВПЕЧАТЛЯЮТ»

Прошедший 2013 год для евразийской интеграции стал периодом «наращивания мускулов»: готовится нормативная база по развитию Единого экономического пространства до Евразийского союза, подготовлены и реализуются «дорожные карты» по присоединению к ЕЭП новых государств. Промежуточные итоги участия Республики Беларусь в Таможенном союзе и Едином экономическом пространстве подвел член Президиума Совета Министров Республики Беларусь Сергей РУМАС.

— Темпы евразийской экономической интеграции в исторических масштабах действительно впечатляют: за несколько лет страны «тройки» прошли путь от Таможенного союза к Единому экономическому пространству — наши европейские коллеги потратили на это движение десятилетия.

Прошедший год для евразийской интеграции был рабочим в самом прямом смысле этого слова: Евразийская экономическая комиссия взяла тот хороший темп, который характерен для отлаженного механизма. По итогам 12 заседаний Совета ЕЭК принято более сотни решений в сфере тарифного и нетарифного регулирования, стандартизации, технического регулирования, промышленной и агропромышленной политики, формирования единых правил конкуренции, осуществления госзакупок, сотрудничества в сфере транспор-

ФОТО БЕЛТА

та, энергетики, информационного взаимодействия. При создании условий для дальнейшего роста товарооборота между тремя странами, обеспечения необходимого уровня тарифной защиты рынка ТС/ЕЭП и развития промышленной кооперации, работа проводилась с безусловным учетом интересов Республики Беларусь. 2013 год — это время работы над основным документом интеграции — Договором о Евразийском экономическом союзе (ЕАЭС). А еще — минимизация изъятий и ограничений из режима свободного перемещения товаров, услуг, капитала и рабочей силы. Как итог — в декабре прошедшего года основополагающая часть Договора о ЕАЭС в целом была согласована. Теперь стороны вплотную работают над подготовкой функциональной части документа. Перечень изъятий и ограничений из режима четырех свобод — движение товаров, услуг, рабочей силы и капитала — уже практически сформирован, теперь дело за их поэтапным устранением.

Главный итог прошедшего года — это новые горизонты Таможенного союза, формирование условий для того, чтобы с 1 января 2015 года Евразийский экономический союз смог полноценно заработать.

— Все ли в Беларуси в рамках интеграционных образований получилось сделать? Если нет, то в чем причина: в объективных, внешних факторах, или есть то, что зависит от нас самих?

— Наверное, всегда хочется достичь более быстрого, очевидного интеграционного эффекта с максимальной выгодой и минимальным количеством уступок со своей стороны. Но евразийская интеграция — процесс многофакторный, затрагивает практически все сферы нашей экономики. Без определенных компромиссов не обойтись. Результаты такого процесса могут оцениваться только в комплексе, с обязательным учетом фактора времени.

Условия интеграции — это новая степень открытости рынков, либерализация условий торговли. Все это неизбежно приводит к усилению конкуренции производителей. Это подтолкнет предприятия к повышению своей конкурентоспособности, что позитивно скажется на развитии нашей экономики. Поэтому мы за скорейшее устранение всех изъятий в движении товаров. Об этом говорил и Президент Александр Лукашенко на встрече лидеров «тройки» в Москве 24 декабря прошлого года.

(Продолжение на 2-й стр. «СЕ».)

ПРОГНОЗ РОСТА

Департамент макроэкономической политики Евразийской экономической комиссии опубликовал прогноз основных показателей экономического развития государств — членов Таможенного союза и Единого экономического пространства на 2014—2016 годы.

Прогноз предусматривает рост экономики интеграционного образования на 2,5% в 2014 году, 3,6% в 2015 году и 2,9% в 2016 году. Данные цифры получены, исходя из предложения о постепенном снижении мировых цен на нефть.

В национальных экономиках стран ТС рост в указанный период тоже будет положительным. Белорусский ВВП будет почти стагнировать в 2014 году (плюс 0,5%), а затем возобновит рост (6,1% в 2015 году, 3,6% в 2016 году). Рост экономики России составит 2—3% в год, экономики Казахстана — 5—6%.

РОССИЯ ПРЕДЛАГАЕТ ЗСТ ЕВРОСОЮЗУ И США

Россия и США на Всемирном экономическом форуме в Давосе договорились завершить в первой половине 2014 года подготовку первой части пакета документов в сфере торговли, защиты инвестиций и экономического сотрудничества. Эти соглашения создают условия, аналогичные режиму зоны свободной торговли между странами.

Как сообщил министр экономического развития Российской Федерации Алексей Улюкаев, пакет документов включает в себя также соглашения фитосанитарному контролю и таможенным вопросам, по финансовому сектору.

КОНТУР ОБЩИХ ПРАВИЛ

Одним из важнейших аспектов евразийской интеграции является формирование общего для трех стран контура технического регулирования. Технические регламенты, их разработка, принятие, применение являются важнейшим инструментом промышленной политики в рамках Таможенного союза. Именно они создают общие правила игры и стандарты работы для предприятий трех стран, позволяют пресекать недобросовестную конкуренцию и избыточное давление со стороны внешних экономических игроков, защищают права и интересы более чем 170 миллионов потребителей, живущих в Беларуси, Казахстане и России.

В 2013 году на территории Таможенного союза было введено в действие 13 новых технических регламентов. 7 из них устанавливают требования к пищевой и сельскохозяйственной продукции, 5 касаются безопасности машин и оборудования и 1 — электромагнитной совместимости технических средств. В Беларуси наибольший общественный резонанс вызвали технические регламенты «О безопасности продукции легкой промышленности» и «О безопасности пищевой продукции».

В соответствии с первым из них в стране были введены требования маркировки товаров легпрома единым знаком обращения продукции на рынке государств Таможенного союза, который гарантирует соблюдение соответствующих норм по безопасности и качеству товара. Для массы белорусских индивидуальных предпринимателей, осуществляющих торговлю этим видом продукции, введение подобных требований существенно усложнило рабочий процесс, а в некоторых случаях — и сделало его невозможным. После многочисленных консультаций между бизнесом и государством введение регламента в силу для Беларуси было отложено на год, до июля 2013 года. В настоящее время он действует на территории страны (за исключением ряда положений, на которые также распространяется переходный период). Технический регламент «О безопасности пищевой продукции» привлек повышенное внимание экспертов и потребителей в связи с тем, что он устанавливает многократно более мягкие требования по радиационной безопасности пищевой продукции. В связи с этим Советом Министров Республики Беларусь было решено подготовить научное обоснование принятых в Беларуси стандартов в этой сфере с тем, чтобы направить в Евразийскую экономическую комиссию информацию о сохранении действия в стране «Республиканских допустимых уровней содержания радионуклидов цезия-137 и стронция-90 в пищевых продуктах и питьевой воде».

Об этих и других вопросах развития технического регулирования в рамках евразийской интеграции в следующем выпуске нашего приложения будут говорить представители специализированных органов и экспертного сообщества трех стран.

ТЕМПЫ.. ВПЕЧАТЛЯЮТ

(Окончание.)

Начало на 1 стр. «СЕ».)

— В 2014 году планируется завершить работу над проектом Договора о создании Евразийского экономического союза. В чем суть этого документа и, вообще, нового этапа евразийской интеграции?

— СНГ и зона свободной торговли, ЕврАзЭС, Таможенный союз, Единое экономическое пространство — все это этапы, вехи евразийской интеграции. Следующая новая ступень в нашем сближении — создание Евразийского экономического союза.

Уже сегодня в Таможенном союзе отсутствуют таможенные пошлины, есть единое таможенно-тарифное и нетарифное регулирование во внешней торговле, цены на газ для всех участников привязаны к внутрироссийскому уровню. Кроме того есть согласованная политика в ряде сфер деятельности, улучшение транзитного потенциала, есть условия для роста товарооборота между тремя странами и развития промышленной кооперации.

Новый этап интеграции — это новая степень свободы движения товаров, услуг, капитала, трудовых ресурсов. Значит, наша экономика может получить дополнительные преимущества от равного доступа к услугам естественных монополий, к осуществлению госзакупок, единых правил конкуренции, углубления кооперации в промышленной, транспортной, энергетической, аграрной и других сферах. Все это позволит обеспечить рост ВВП, а в конечном счете повысить уровень жизни наших граждан.

Как вы верно отметили, в 2014

году ожидается завершение работы над проектом Договора о создании Евразийского экономического союза. Она ведется уже более двух лет, но в настоящее время подготовка проекта Договора переходит в заключительную стадию: согласование всех чувствительных для сторон позиций, оттачивание формулировок. Каркас Договора уже сформирован — структурно документ состоит из двух частей. Институциональной, в которой определяются базисные вопросы создаваемой международной организации, и функциональной части, в которой закрепляется отраслевое регулирование экономических правоотношений. Для того, чтобы масштаб работы был понятен, отмечу, что уже проект Договора составляет более 700 страниц, охватывая практически все сферы экономики. Подготовка проекта Договора — это скрупулезная, многоплановая работа. Для нас она состоит еще и в том, чтобы позиция белорусской стороны была сформирована и отражена в документе. И, что не менее важно, была представлена и аргументирована в ходе консультаций с партнерами по интеграции. Задача эта очень ответственная, ведь по правилам, закрепленным Договором, будут функционировать экономики трех стран в ближайшем будущем.

На заседании Высшего Евразийского экономического совета на уровне глав государств, состоявшемся 24 декабря в Москве, было констатировано, что институциональная часть проекта Договора в целом согласована, за исключением отдельных позиций, в частности, по разграничению компетенции союза и государств-членов, иерархии

актов будущего объединения, по соотношению Договора с иными международными документами.

В рамках разработки функциональной или отраслевой части проекта Договора сторонам предстоит завершить кодификацию всей договорно-правовой базы Таможенного союза и ЕЭП, устранить остающиеся изъятия из общего торгового и инвестиционного режима, обеспечить свободу передвижения товаров, услуг, капитала и трудовых ресурсов.

— Сейчас самый ответственный момент в работе над Договором: какие позиции отстаивает Беларусь? Является ли сам Договор, переговорный процесс по его подготовке полем для решения тех вопросов, которые не удалось решить на предыдущих интеграционных этапах? Или для этого нужны другие площадки и институциональные механизмы?

— В процессе работы над проектом Договора о Евразийском экономическом союзе мы исходим из того, что документ не должен быть шагом назад и отходом от ранее достигнутых договоренностей сторон по основным направлениям интеграции.

Несомненными принципами, которые являются основой нашей стратегии, являются равноправие сторон, уважение суверенитета и Конституции Республики Беларусь, экономическая обоснованность принимаемых решений, реализация ранее достигнутых договоренностей. Наша принципиальная позиция заключается в том, что создание экономического союза должно базироваться на полномасштабном таможенном союзе без

изъятий и ограничений и достижения тех договоренностей, которые закреплены в базовых соглашениях ЕЭП.

К слову, отчет о работе над проектом Договора о ЕАЭС стал одним из ключевых на заседании Высшего Евразийского экономического совета на уровне глав государств — минского, состоявшегося 24 октября прошлого года, и московского — оно прошло 24 декабря. В ходе обсуждения белорусская сторона изложила свое видение того, как нужно решать ряд принципиальных вопросов, в частности институциональной части проекта Договора. По итогам заседания Евразийской экономической комиссии совместно с правительствами государств — членов ТС/ЕЭП поручено продолжить работу над проектом документа с тем, чтобы его текст был готов к подписанию к 1 мая 2014 года.

— Как вы видите взаимодействие Евразийского экономического союза с другими интеграционными образованиями и субъектами международных отношений? Инициативы о подключении к евразийской интеграции Турции, Южной Кореи, Вьетнама и конкретные действия в этих направлениях — не лишают ли они само интеграционное образование смысла?

— Успешность евразийского интеграционного проекта пробудила у целого ряда стран интерес к взаимодействию с ТС и ЕЭП. Наше интеграционное объединение открыто для сотрудничества с заинтересованными партнерами на всех уровнях — от создания зоны свободной торговли до полноформатного членства.

Президенты трех стран утвердили дорожную карту по присоединению Армении к Таможенному союзу и ЕЭП. Главы государств также договорились о том, что на экспертном уровне будет продолжена работа над дорожной картой по присоединению к Таможенному союзу Кыргызстана.

Ряд стран, в том числе Вьетнам, Новая Зеландия, Государства ЕАСТ (Норвегия, Исландия, Швейцария, Лихтенштейн) проводят переговоры об установлении с Таможенным союзом режима свободной торговли. Прорабатывается целесообразность начала аналогичных переговоров с Израилем, Индией, странами — членами АСЕАН и др. После создания ТС/ЕЭП ряд стран и групп стран высказали свою заинтересованность в создании зоны свободной торговли со странами «тройки».

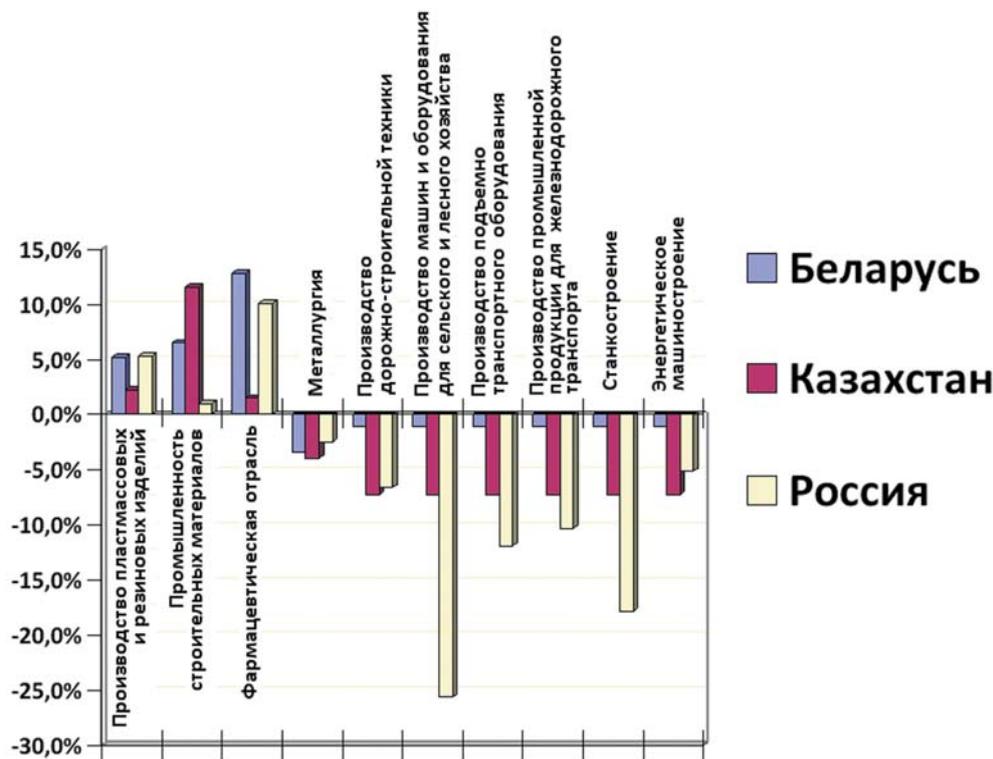
Подключение к интеграции может осуществляться в различных форматах. При этом присоединение к ТС/ЕЭП предполагает принятие на себя всех обязательств, которые сформированы и применяются его участниками в части обеспечения свободного движения товаров, услуг, капиталов и рабочей силы. Но сегодня речь не идет о полномасштабном членстве в организации всех перечисленных отношений, которые проявили заинтересованность в создании Зоны свободной торговли. Либерализация же внешней торговли стран — членов Таможенного союза с внешнеторговыми партнерами полностью отвечает интересам нашего объединения как в сфере взаимной торговли, так и в части укрепления его авторитета на международной арене.

ОБЩЕЕ И ОСОБЕННОЕ: Промышленное развитие стран ТС в 2013 году

Сложная ситуация на мировых рынках всегда в наибольшей степени затрагивает обрабатывающую промышленность. Не стал исключением и 2013 год. Проведенный Департаментом промышленной политики Евразийской экономической комиссии анализ показал, что средний индекс производства по обрабатывающей промышленности составил в январе — ноябре 2013 года лишь 99,2% по отношению к соответствующему периоду 2012 года. То есть, обрабатывающая промышленность интеграционного образования столкнулась с рецессией.

В наибольшей степени эта тенденция затронула Беларусь (94,7% к аналогичному периоду 2012 года) и Россию (99,4%). Казахстанская промышленность смогла сохранить небольшие темпы роста (101,5%).

В то же время во всех трех странах определенные отрасли обрабатывающей промышленности смогли сохранить рост. Однако для каждой из стран по этому показателю вырисовывается своя картина. Так, в Беларуси существенный рост отмечен в фармацевтической промышленности (на 12,8%), производстве электронного и оптического оборудования (на 9,7%), обработке древесины и производстве изделий из дерева (на 8,5%). Кроме того, в плюсе оказались промышлен-

Динамика роста отдельных отраслей промышленности стран Таможенного союза

ность строительных материалов (на 6,5%) и производство пластмассовых и резиновых изделий (на 5,2%). Наибольший провал же отмечен в химической и нефтехимической промышленности (на 22,2%), что объясняется прекращением работы по схеме экспорта растворителей и разбавителей. Другие отрасли пострадали не так существенно: в металлургии — падение производства на 3,4%, в автомобилестроении — на 3,5%, в легкой промышленности — на 1,5%.

НОВОСТИ СОЮЗА

БЕЛАРУСЬ И КИТАЙ СОЗДАДУТ ЛОГИСТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР НА ГРАНИЦЕ С ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ

Беларусь и Китай сформируют торговло-логистический центр (ТЛЦ) в Брестской или Гродненской областях на границе с Евросоюзом.

Возможно, совместный ТЛЦ будет создан на базе аэропорта. Договор об этом был подписан в ходе визита в Китай премьер-министра Беларуси Михаила Мясникова. Новый ТЛЦ будет обеспечивать доставку товаров из Китая в Беларусь и страны Европейского союза.

ИНТЕГРАЦИЯ ПРОТИВ БЕЗРАБОТИЦЫ

Численность безработных, состоящих на учете в службах занятости населения, на конец декабря 2013 года в государствах — членах ТС и ЕЭП составила 968,9 тысячи человек и снизилась по сравнению с декабрем 2012 года на 13,8%.

В Беларуси за год численность зарегистрированных безработных снизилась на 16%, в Казахстане — на 13,4%, в России — на 13,8%. Уровень зарегистрированной безработицы в целом по ТС и ЕЭП на конец 2013 года составил 1,1%. Об этом сообщил в своей экспресс-информации Департамент статистики Евразийской экономической комиссии. В соответствии с методологией Международной организации труда (МОТ) уровень безработицы в целом по ТС и ЕЭП в декабре 2013 года составлял 5,4% экономической активного населения.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ОБМЕН

Казахстан выделил два грантовых места на 2014—2015 учебный год для обучения граждан Кыргызстана в «Назарбаев Университете».

Прием студентов будет осуществляться по конкурсу, информация о котором размещена на официальном сайте университета.

По состоянию на декабрь 2013 года в вузах Кыргызстана обучались более 2840 студентов из Казахстана. В Казахстане насчитывается порядка 120 студентов из Кыргызстана.

Евразийская интеграция в 2014 году: экспертный взгляд

Какие вызовы ожидают интеграционный проект в текущем году и к каким решениям должны быть готовы политические лидеры Беларуси, Казахстана и России в ближайшее время? Об этом мы спросили экспертов из трех стран.

Арсений СИВИЦКИЙ, директор Центра стратегических и внешнеполитических исследований (Беларусь)
 Важным рубежом для интеграции станет согласование текста Договора о создании Евразийского экономического союза, по которому между сторонами есть ряд противоречий. Но тщательная работа над текстом Договора не исключает интенсификации реальных интеграционных процессов в экономике. Обращаясь к опыту создания Европейского союза, можно сказать что перед участниками евразийских интеграционных процессов в 2014 году стоит задача создать «Евразийское объединение угля и стали в XXI веке».

В частности, сторонам необходимо сформировать, согласовать и утвердить перечень евразийских инфраструктурных проектов; перечень евразийских транснациональных корпораций, объединяющих активы участников интеграции и перечень технологий 5-го и 6-го укладов, которые должны быть освоены и локализованы на территории Евразийского экономического союза совместными усилиями его участников. Эти три документа должны стать программой работы Евразийского союза в обозримой перспективе (на 15—30 лет) и могут быть утверждены в качестве приложений к Договору о создании ЕАС.

Данияр КОСНАЗАРОВ, эксперт Института евразийских исследований (Казахстан), аналитик Центра изучения Центральной Азии и Китая «Синописис»
 Важным аспектом евразийской интеграции в 2014 году может стать процесс вхождения в Таможенный союз Армении. И, в частности, весьма интересным может быть аспект совмещения статуса

этой страны в качестве члена ТС с ее же статусом в качестве участника Нагорно-Карабахского конфликта. Сразу стоит отметить, что регулирование политических вопросов, связанных с ним, не входит в полномочия такой организации, как Таможенный союз. Но благодаря включению Армении, гипотетически, у ТС появится возможность влиять через экономику на политику Еревана.

С другой стороны, вступление Армении в ТС может быть расценено на международном уровне как прямое или косвенное признание странами союза прав Еревана на этот регион. Это, вероятно, беспокоит казахстанскую сторону, которая пытается по крайней мере на уровне дискурса, отделить политику от экономики. Кроме того необходимо понимать, что пока выгоды от сотрудничества в рамках Таможенного Союза или какого-либо другого экономического союза не будут достаточно масштабными, Баку и Ереван не поступятся своими политическими интересами ради экономического сотрудничества. Поэтому необходимо понимать, что процесс вступления Армении в ТС может усугубить

имеющиеся противоречия в интеграционном процессе. Главное — согласовать национальные подходы и интересы

Сергей МИХЕЕВ, директор Центра политической конъюнктуры России
 В 2014 году главной задачей для евразийской интеграции будет преодоление внутренних противоречий, особенно — в экономической сфере. Беларусь, Казахстану и России следует направить основные усилия на согласование своих позиций и выработку такой модели интеграции, которая будет действительно взаимовыгодной. Очень важно, чтобы в 2014 году все страны, входящие в ядро интеграционного образования, ощутили, что дивиденды от интеграции превосходят издержки. Только на этой основе можно двигаться дальше, в том числе — к расширению Евразийского союза. В геополитическом плане текущий год будет отмечен дифференциацией международной обстановки на разных флангах евразийской интеграции. Так, на западном направлении следует ожидать дальнейшего противодействия интеграции со

стороны, прежде всего, Европейского союза. К сожалению, несмотря на полную открытость со стороны участников евразийской интеграции и многократное декларирование добрых намерений, наши западные коллеги продолжают рассматривать этот процесс в терминах «холодной войны». И в ближайшее время это вряд ли изменится.

С другой стороны, на восточном и южном направлениях мы видим совсем другую картину: здесь даже самые мощные державы воспринимают евразийскую интеграцию с энтузиазмом, демонстрируют готовность к сотрудничеству. Это Китай, Индия, Иран, Вьетнам, Южная Корея, другие страны. Поэтому в 2014 году необходимо приложить все усилия для того, чтобы убедить наших западных партнеров в необходимости более конструктивного подхода к взаимодействию с будущим Евразийским экономическим союзом. А с другой стороны, на востоке и юге необходимо делать максимально энергичные и решительные шаги, не забывая, конечно, при этом о национальных интересах и необходимости согласования позиций участников евразийской интеграции.

Зарубежные аналитические центры о ЕЭП

Как воспринимают формирующийся Евразийский экономический союз за рубежом? Видят в нём возрождение СССР или альтернативу ЕС? В качестве ответа на эти вопросы мы даём результаты мониторинга публикаций, которые зарубежные эксперты посвятили вопросам работы Таможенного союза и в целом евразийской интеграции в 2013 году.

СТРАХ ПЕРЕД «НОВОЙ ИМПЕРИЕЙ»

Одним из самых сильных мотивов при обсуждении проекта Евразийского экономического союза является негативное восприятие его в качестве нового имперского проекта Москвы. Американский Фонд «Наследие» (The Heritage Foundation) уделяет свое внимание преимущественно геополитической составляющей евразийского проекта. В статье «**Евразийский союз России может поставить под угрозу политику соседства и интересы США**» делается вывод, что Евразийский союз России, Казахстана и Беларуси может «угрожать региональной стабильности, а также подорвать экономическую и политическую свободу в Восточной Европе и Центральной Азии». Поэтому, считают авторы, США должны работать со своими союзниками и друзьями в Европе и Азии, чтобы сбалансировать российское геополитическое наступление и защищать интересы США и Запада. Аналитический доклад «**Евразийский союз: подрыв экономической свободы и процветания в регионе Южного Кавказа**» раскрывает предыдущий тезис применительно к Армении, Грузии и Азербайджану. Эксперты фонда полагают, что членство этих стран в Евразийском союзе не только необратимо подорвет их ориентацию на Запад, еще сильнее размыв их суверенитет и независимость, но также, возможно, повлечет за собой ряд отрицательных побочных эффектов для европейской безопасности, торговли и инвестиций. Это также окажет влияние на пространство, которое является жизненно важным для западных интересов в сфере экономики и безопасности.

Американский Институт мировой экономики Петерсона (Peterson Institute for International Economics) опубликовал аналитическую записку «**Выбор Украины: Договор об ассоциации с ЕС или Евразийский союз**», в которой утверждается, что Соглашение об ассоциации принесет существенные выгоды для Украины, в то время как Таможенный союз меньше, менее конкурентоспособный, и не предлагает Украине никаких существенных преимуществ. Эксперты считают, что это не в национальных интересах России — «заставлять страны присоединяться к Таможенному союзу». По их мнению, России следует соблюдать правила ВТО и Соглашения о свободной торговле Содружества Независимых Государств, а также прекратить свои торговые санкции против Украины. В свою очередь, Соединенные Штаты и Европейский Союз должны защищать Украину от российской экономической агрессии в ВТО и предоставить моральную и экономическую поддержку.

ПРОЕКТ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ

Следует отметить, что целый ряд маститых «фабрик мысли» рассматривает Таможенный союз как важный интеграционный проект, не пытаясь придать ему какую-либо идеологическую окраску. Так, ведущая британская «фабрика мысли», Королевский институт международных отношений (Chatham House) в аналитической записке «**Россия, Евразийский таможенный союз и ЕС: сотрудничество, стагнация или соперничество?**» приходит к выводам, что до недавнего времени региональная интеграция на постсоветском пространстве носила во многом декларативный характер. Но Евразийский таможенный союз представляется более жизнеспособной инициативой из-за его более качественной институциональной основы, формирующейся в соответствии с международными нормами и режимом ВТО. Евразийский союз, предлагающий перспективную, продвинутую форму экономической интеграции, имеет серьезные последствия для отношений ЕС и России в целом и стратегии ЕС на постсоветском пространстве в частности. Столкнувшись с этой проблемой, ЕС должен пересмотреть свой подход «внешнего управления» восточными соседями с точки

зрения краткосрочных и долгосрочных возможностей и проблем. Своим вниманием теме евразийской интеграции не обшел и авторитетный Фонд Карнеги за Международный Мир (Carnegie Endowment for International Peace). С точки зрения экспертов Фонда Карнеги, **Евразийский союз является первым собственным геополитическим проектом России со времен распада СССР и представляет альтернативу попыткам присоединиться к каким-либо другим проектам.** Существуют четкие экономические, стратегические и гуманитарные интересы, требующие серьезных усилий для интеграции в тесное сотрудничество с государствами, которые появились на границах с Россией. Однако, несмотря на то, что Евразийский союз — это реальный и полезный проект, он пока что относительно слаб. **Американский Институт Брукинса (Brookings Institution) провел «круглый» стол на тему «Американо-российские отношения: что дальше»,** в ходе которого немалое внимание было уделено российской инициативе по созданию Евразийского союза. Аналитики пришли к выводу, что Евразийский союз — это идея объединения многих постсоветских стран в еще более тесный экономический союз, чтобы обеспечить больший рынок наподобие старого советского. Тем не менее, пока что это очень незначительный рынок. Без присоединения Украины этот проект не имеет смысла. Несмотря на то, что Евразийский союз — это попытка более тесной экономической интеграции, она имеет и важный политический аспект, считают эксперты. Прежде всего, он касается необходимости справляться с китайским влиянием, особенно в регионе Центральной Азии.

СЛАБОСТИ И НЕДОСТАТКИ

Еще ряд аналитических центров, рассматривая работу Таможенного союза, концентрируется, прежде всего, на описании его слабых сторон и возможных рисков интеграции. Так, **Британский Международный институт стратегических исследований (International Institute for Strategic Studies) рассматривает в первую очередь вопросы безопасности.** Констатируя наличие стереотипа о евразийской интеграции как попытку

возродить СССР, эксперты отмечают, что такой взгляд лишен оснований. На самом деле российские мотивы гораздо более оборонительные и реактивные, считают авторы доклада, поэтому достижение взаимоприемлемого компромисса между Москвой и Брюсселем невозможно. Вместо геополитической или цивилизационной борьбы концептуальная основа для понимания текущей конкуренции между интеграционными образованиями в постсоветской Евразии должна опираться на концепцию дилеммы безопасности. В аналитической записке «**Московские беспорядки, русский национализм и Евразийский союз**» европейский «фабрика мысли» Институт исследований безопасности ЕС (European Union Institute for Security Studies) на основе анализа общественного мнения и прокатившейся волны антииммигрантских беспорядков в Москве вскрываются противоречия между внешнеполитическим курсом России, направленным на создание Евразийского союза за счет включения в него постсоветских стран, и российским общественным мнением, предпочитающим держать ее бывшие имперские территории за пределами России, а не вовлекать их в сферу влияния Москвы. По мнению экспертов Центра Карнеги, **для того, чтобы стать центром силы, евразийскому интеграционному проекту необходимо набрать критическую массу.** Возможного расширения Евразийского союза за счет таких государств, как Кыргызстан, Таджикистан и Армения недостаточно для того, чтобы превратиться в мощный центр силы в Евразии. Чтобы существенно изменить ситуацию, Евразийский союз должен еще включить в свой состав 46-миллионную Украину и 30-миллионный Узбекистан. Эксперты Chatham House по итогам **экспертного «круглого» стола «Евразийская экономическая интеграция: риторика и реальность»** констатировали, что Таможенный союз сталкивается с серьезными проблемами, имеющими переходный и структурный характер. До сих пор имеются серые зоны вокруг сложных юридических вопросов. Кроме того, каждый член ТС имеет различные мотивы и приоритеты экономической интеграции.

Материал подготовлен при содействии Центра стратегических и внешнеполитических исследований.

Анатолий ЯРМОЛЕНКО:

«У НАС У ВСЕХ МУЗЫКАЛЬНАЯ ДУША»

Художественный руководитель ансамбля «Сябры» Анатолий Ярмоленко — народный артист Беларуси. Но его судьба неразрывно связана с судьбой всей постсоветской Евразии. Он любимый, известный и поистине народный артист для всего пространства СНГ. Здесь его знают и любят, поют его

фото Анатолия КИЩУКА

песни, с удовольствием приходят на его концерты. Не зря в 2012 году в Москве Анатолию Ярмоленко была вручена Межгосударственная премия «Звезды Содружества» за достижения в области культуры и искусства, а пять лет назад президент Российской Федерации Владимир Путин наградил Анатолия Ивановича орденом Дружбы — за большой вклад в сближение и взаимообогащение культур наций и народностей, развитие культурного сотрудничества Беларуси и России.

— Я действительно чувствую себя как дома в разных уголках стран бывшего СССР, — поясняет Анатолий Ярмоленко. — Судите сами: родился на Украине, как музыкант начал свою деятельность в конце 60-х годов прошлого столетия в Ансамбле песни и пляски Дома офицеров Бакинского военного округа ПВО. В то время Муслим Магомаев работал в этом же ансамбле вольнонаемным исполнителем, часто на репетиции приходил Полад Бюльбюль-оглы.

Тогда в Баку Муслим Магомаев пел «Люди мира, на минуту встаньте», а хор, включая меня, юного солдата, за его спиной подпевал. Сейчас вспоминаю — мороз по коже. Это стало не просто хорошей школой, а своего рода шкалой, камертоном отношения к творчеству, искусству, своему делу. А потом судьба подарила возможность познакомиться с Беларусью, которая стала домом, родиной, творческой музой, здесь я обрел семью, друзей. Чувство дома для артиста вообще очень острое, потому что в нашей жизни переезды, гостиницы, поезда и автобусы — более привычные и обжитые места, чем собственная квартира. Ну, по крайней мере, дома я бываю не так часто, как

мне хотелось бы самому.

В 1969 году — после «дембеля» — я пришел работать в Гомельскую филармонию, выступал с разными коллективами, в том числе с ансамблем «Сувенир», в котором тогда работали Александр Градский и Александр Буйнов. Через три года появились «Сябры», эстрадный коллектив, в котором я стал солистом. Очередной юбилей наш ансамбль отметил гала-концертами в Кремлевском Дворце в Москве и в столицах Евразии, во всех престижных концертных залах от Минска до Владивостока. Я, кстати, всякий раз убеждаюсь в том, что мы когда-то свой коллектив назвали просто и гениально. Ведь «Сябры» в переводе с белорусского значит «друзья». А дружба не требует перевода. Когда мы поем в Бишкеке на белорусском языке «А я лягу-прилягу», нам зал подпевает. Хорошая, душевная песня сближает людей, создает те общие культурные коды, по которым мы распознаем человека своей ментальности. Для меня главное, что многие годы на концертах в ближнем и дальнем зарубежье мы «на бис» исполняем песни «Алеся», «Глухарина зоря», «Гулять так гулять!», «Печки-лавочки», «Завалинка», «Шестиструнная гитара», «Беловежская пуща», «Белоруссия», «Полька белорусская». Мы поем — а зал подпевает!

Мне мои друзья из разных городов нашей бывшей большой страны рассказывают, что многие песни «Сябров» в их республиках простые люди искренне считают народными, застольными песнями. И мне вдвойне приятно, когда о моем творчестве говорят именно так. Мне грустно, что я уже не такой юный, как хотелось бы, но и светло оттого, что на песнях «Сябров» выросло не одно поколение — в нашей творческой биографии 20 пластинок, записанных на фирме «Мелодия», из них 8 дисков — «гигантов». Да, годы и десятилетия пролетели, как один миг, столько в себя вместив разного — и хорошего, и негативного, и яркого, и будничного. Но запоминается, проносится через годы только то, что производит на нас сильное впечатление. А это люди, встречи, разговоры, которые иногда меняют направление и мысли, и жизни. Я считаю, что культура, гуманитарное сотрудничество — это душа Евразии, по крайней мере, постсоветской ее части. Именно культура объединяет наши народы. Сегодня между нами границы, политика, суверенитеты и разнонаправленные геополитические интересы. Но когда говорят музы, пушки молчат. Когда люди поют или слушают музыку, они не способны творить зло. А нам всем сегодня не хватает именно добра.

Беседовала Лариса РАКОВСКАЯ.

ЖИЗНЬ И СУДЬБА АДОЛЬФА ЯНУШКЕВИЧА

Есть личности, чьи идеи и дела оказывали значительное влияние не только на культуру своего народа, но и на жизнь всех тех, с кем сводила судьба. К таким относится Адольф Янушкевич — революционер, этнограф, путешественник и писатель, имя которого одинаково значимо для трех народов: белорусов, русских и казахстанцев.

— 2013 год прошел под знаком юбилея Адольфа Янушкевича, — рассказывает исследователь наследия юбиляра, автор книги «Соотечественники», известный белорусский историк Адам МАЛЬДИС. — В ноябре прошлого года в честь 210-й годовщины со дня его рождения в белорусском городе Дзержинск состоялись III Койдановские чтения. В них приняли участие Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Казахстан в Республике Беларусь Ергали Булегенов, ученые, писатели, общественные деятели из Беларуси, России и Казахстана. Тогда же в деревне Дягилюно, в окрестностях Дзержинска, где жил наш знаменитый соотечественник, состоялось освящение камня-памятника Адольфу Янушкевичу на кладбище, где похоронен он и его семья.

Поэт и гражданин: судьба инсургента

Адольф Янушкевич родился 9 июня 1803 года в Несвижском замке. Его отец служил у Радзивиллов. Чтобы купить небольшое имение Дягилюно, которое стало «родовым гнездом», работать и копить отцу Адольфа Михалу пришлось почти два десятка лет. На литературный факультет Виленского университета, где начал печатать стихи (первой стала сентиментальная «дума» под названием «Мелитон и Эвелина») и познакомился с Адамом

Мицкевичем, Адольф поступал уже из Дягилюно. К слову, именно Янушкевич стал прототипом узника Адольфа, вещающего в тюрьме, что заключенных там филломатов и филаретов ждут «Сибирь, казематы да тюрьмы», в поэме Мицкевича «Дзяды». Литературное пророчество сбылось: во время восстания 1831 года Янушкевич получил в бою на украинском Подолье семь ранений, попал в плен. Во время допросов вел себя мужественно, повторял, что не жалеет о содеянном, что действовал по убеждениям. Адольфа за его роль в повстанческой «Легии Литвы, Вольни, Подолии и Украины» царский суд приговорил в Киеве сначала к смертной казни, затем — к пожизненной ссылке в Сибирь, конфискации имущества и лишению дворянских привилегий.

От Сибири —

до казахстанских степей

В 1841 году Янушкевичу разрешили работать в Пограничном управлении сибирских киргизов. Начались поездки с поручениями в «киргизские аулы», где жили предки нынешних казахов. Самое длительное путешествие по «киргизским степям», где встречались кочевья из «тысячи и более юрт», караваны купцов,

направлявшиеся из Ташкента в Коканд, табуны сайгаков и диких лошадей (куланов), где «дышалось свободно, как арабу среди пустыни», Адольф Янушкевич совершил в 1846 году. Свои впечатления он доверил «Дорожному дневнику». В письмах к поэту Зелиньскому Янушкевич рассказывал о степном быте, выступлениях народных акынов Аринбая и Тюбека.

Янушкевич был дружен с отцом известного казахстанского акына Абая — Абаем Кунанбаевым. В письме к тому же Зелиньскому Адольф писал: «Немного старше султана Барака бий Кунанбай; это тоже великая знаменитость в степи. Сын простого киргиза, наделенный от природы здравым разумом, удивительной памятью и даром выступать, деловит, он заботится о добре своих соплеменников; великий знаток степного права и предписаний алкорана, он хорошо знает русские уставы, касающиеся «киргизов»; судья с неподкупной совестью и примерный мусульманин, плебей Кунанбай завоевал себе славу пророка, к которому из самых отдаленных аулов спешат за скоростным советом и млад, и стар, бедные и богатые». Слова ссыльного революционера не расходились с делами: он лечил больных лихорадкой, мирил и объединял вражеские племена, добросовестно переписывал местное население. Надев казахский халат, неутомимый путешественник добрался до хребтов Алатау, с восхищением описал их красоту, рассказал об историческом торжестве (байгу), организованном в честь присоединения к России пяти племен Большой орды, сохранил для потомков многие легенды, рассказанные ему у подножия гор слепой девушкой Джазык. Казахи полюбили Янушкевича, считали его своим. «Очевидно, — записал наш соотечественник, — я постепенно преобразуюсь в «кирги-

за», и юрта становится для меня обычным жильем».

Письма длиной в историю

Свои впечатления о путешествиях до Кокчетава и Акмолинска, вплоть до Памира, Адольф Янушкевич излагал в «Письмах из киргизских степей» — так тогда в России называли просторы Средней Азии. Колоритные описания повседневной жизни казахов, сведения про их самобытную культуру, исторические свидетельства дошли до нас благодаря частной переписке Янушкевича с семьей, проживающей в Дягилюно. К слову, братья Адольфа ценность его этнографических наблюдений оценили сразу. Они хотели опубликовать эти исследования в Европе. Но тогда Адольф был категорически против, понимая, что его, политического ссыльного, которому запрещено печатать любые статьи, это просто погубит. Впрочем, когда знакомый польский поэт Густав Зелиньский захотел использовать его записки в своей поэме, Янушкевич разрешил. В стихотворной форме, не называя источника сведений, можно! Только при одном твердом условии: о туземцах, «моих любимых киргизах», — только положительное! Письма сохранились в Дягилюно, и, благодаря брату Януарию, в копиях — в Париже. В 1861 году товарищ А. Янушкевича по учебе в Виленском университете Феликс Вротновский издал книгу «Жизнь Адольфа Янушкевича и его письма из киргизских степей» в Париже. Второе расширенное издание вышло уже в Берлине в 1875 году. В советское время на русский язык их перевела и опубликовала Фаина Стеклова — в Алма-Ате. Казахстанский перевод не так давно появился в Астане. Книга «Жизнь Адольфа Янушкевича и его письма из киргизских степей» вышла в свет благодаря жительнице Дзержинска, прежнего Койданова, Анне Матусевич

■ Возвращенные имена

(медик по образованию). Она перевела книгу с польского на белорусский язык, подготовила предисловие и комментарии.

Возвращение к родным берегам

Летом 1856 года мечта сбылась: Янушкевич вернулся домой в Дягилюно. Счастье, правда, было недолгим: 18 июня 1857 года Адольф сгорел от болезни легких. Тело вернувшегося издалека странника приняла родная белорусская земля. Он похоронен в родовом склепе Янушкевичей. Через 150 лет Анна Матусевич нашла надгробие Тэкли Янушкевич, матери Адольфа, похороненного рядом с ней, и начала приводить в порядок все деревенское кладбище.

Сегодня и всегда

Теперь в Дягилюно есть камень-памятник в честь славного сына наднеманской земли, принадлежащего нескольким народам и их истории. Символично, что памятник — творение скульптора Валерия Янушкевича: вот так прихотливо распорядилась история, что в XXI веке в Дягилюно встретились Янушкевичи — Адольф и Валерий, писатель и скульптор, однофамильцы, а, может быть, и родственники! В Алматы имя А. Янушкевича увековечено в названии улицы, на казахстанском языке издана книга «Сын Польши». Уже в этом году участники III Койдановских чтений встретились в Минске, чтобы детализировать проведение мероприятий для увековечивания памяти А. Янушкевича. Решено назвать в его честь улицы в Минске, Несвиже и Дзержинске, организовать туристический маршрут по местам, связанным с белорусским периодом жизни А. Янушкевича.

Родныя тапонімы

КАЛІНКАВІЧЫ

Паважаная рэдакцыя роднай «Звядзі»!

Мяне цікавіць назва палескага горада Калінкавічы.

Справа ў тым, што мае прозвішча Калінковіч. У майго дзеда было прозвішча Каленкавіч, у бацькі — Калінковіч. У 30-я гады ХХ стагоддзя ён служыў у 109-м стралковым палку, які размяшчаўся ў гарадку ля горада Калінкавічы, і падчас пашпартызацыі запісаўся Калінковічам.

Вывучаючы гісторыю нашай сям'і, я дазнаўся, што дзед нарадзіўся ў вёсцы Пінкавічы, бацька — у Пінску. А ў гады Першай сусветнай вайны і Кастрычніцкай рэвалюцыі сям'я пераехала ў Глушкі раён, дзе ў Сярэднявеччы меў надзел бедны селянін па прозвішчы Каленкавіч. Магчыма, у тыя неспакойныя часіны яны і перабраліся бліжэй да роднага кута.

Вось чаму цікавіць мяне назва горада Калінкавічы.

**Ветэран Вялікай Айчыннай вайны
Леанід Мікалаевіч КАЛІНКОВІЧ.**

Адказвае старшыня Нацыянальнай тапанімічнай камісіі пры Акадэміі навук Беларусі Ігар КАПЫЛОУ:

Старажытная форма назвы — Каленкавічы, у савецкі час у якасці афіцыйнай замацавалася назва Калінкавічы. Існаванне двух варыянтаў назвы — Калінкавічы і Каленкавічы — абумоўлена мясцовымі гаворкамі. Для паўднёвабеларускіх палескіх, як і для ўкраінскіх гаворак, характэрна замена *е* на *і*. Такім чынам, існаванне абодвух варыянтаў апраўдана з моўнага пункту гледжання.

Існуе некалькі гіпотэз паходжання назвы: як аматарскія, так і навуковыя. Паводле адной з легендаў, калісьці даўным-даўно жыві на гэтай зямлі стары князь. І была ў яго дачка-прыгажуня. Звалі яе Каліна. Неяк восенню ўпрасіла яна бацькоў адпусціць яе ў лес па гры-

бы-ягады. Ды як сышла Каліна, так і не вярнулася: ці то ў балота зайшла, ці то з ваўком сустрэлася, гэтага ўжо ніхто не ведае... Прыгнечаны горам бацька ў памяць аб дачцэ пачаў саджаць вакол дома маладыя дрэвы каліны, прыгаворваючы: «Ты, Каліна, мая Каліначка...». З тае пары і сталі называць горад Калінкавічы. Знайшліся таксама краянаўцы-аматары, якія лічаць, што загадкавы Калінаў мост, які часта ўзгадваецца ў рускіх паданнях, звязаных з Ільём Муромцам, — гэта не што іншае, як паселішча Калінкавічы.

Зразумела, што ніякіх навуковых падстаў абедзве гэтыя версіі не маюць. Вядомы беларускі тапаніміст В. Жучкевіч

лічыў, што назва Калінкавічы — вытворная ад прозвішча Калянковіч, а замена літар *е* на *і* — вынік пераасэнсавання ў пошуках больш мілагучных формаў. У значнай ступені можна пагадзіцца з гэтай версіяй, але ўсё-такі не прозвішчам была матывавана назва паселішча. Тым больш што ў тыя далёкія часы, калі ўпершыню згадваюцца Калінкавічы, гутаркі аб прозвішчы і быць не магло.

І аснова назвы, і яе фінальная частка — *-ічы* даюць нам падставы меркаваць, што гэта назва патранімічная: яна паказвае на імя заснавальніка роду, якому ў далёкім мінулым і належала паселішча. У аснове назвы горада ляжыць уласнае асабовае імя Каленка (варыянт Калінка), якія з'яўляюцца вытворнымі ад афіцыйных імёнаў Каленік (Калінік). У беларусаў абедзве формы былі раўнапраўнымі. Пра гэта сведчаць старажытныя помнікі. Так, імя Калінік (яго варыянт Каленік) неаднаразова сустракаецца ў старажытных беларускіх пісьмовых крыніцах, у прыватнасці, у «Пісцовай кнізе Пінскага і Клецкага княстваў» (1552–1555 гады). Ад гэтых старажытных імёнаў утварыліся шматлікія прозвішчы жыхароў Беларусі: Калінковіч, Калінічэнка, Калітнейка, Калінікаў і інш. Такім чынам, паважаны Леанід Мікалаевіч, ваша прозвішча і назва населенага пункта Калінкавічы маюць аднолькавае паходжанне

Экзатычнае
начынне
для пітва

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 21 студзеня.)

ГАРЭЛКА далёка не адразу стала пануючым напоем на шляхецкіх застоллях. Да пачатку XVII стагоддзя яе пілі ў асноўным на паляванні або на вайне, каб зняць сапраўдны мужчынскі стрэс, — «права на гарэлку» не так проста было заслужыць. Асноўнымі напоямі былі віно (асабліва вугорскае) і пітны мёд. Ну, і піва — замест сучасных ахаладжальных напояў, паколькі пры тагачасным узроўні гігіены ваду піць было часам небяспечна. Толькі за чэлядзю

прызнавалася права піць гарэлку «проста так». А калі ўжо шляхта гадоў гэтак 400 таму рабіла ласку да гарэлкі, то пілі яе з такіх вась зграбных чар. Менавіта так паважліва — «чара» — пагадзіцеся, нашмат больш салідна, чым «чарка», якая звычайна су-

праваджае «скварку». Толькі па меры павання нораваў гарэлка распаўсюджвалася ўсё шырэй — хаця, дарэчы, звычайная «белая» так ніколі і не прыжылася ў прывіляваных класаў. Шляхта піла моцную амаль выключна ў выглядзе розных настоек на траве і спецыях, на садавіне і ягадах, як салодкіх, так і горкіх. (І амаль кожная традыцыйная настойка лічылася лекамі ад той або іншай хваробы, так што для піцця заўсёды мелася самае «высакароднае» тлумачэнне — «лечымся»!)

ПІВА даўней пілі з высокіх шклянкіх куфляў, на ножцы падстаўцы або без, упрыгожаных роспісам або разьбой, якія зваліся «шклянціцамі». У XVIII стагоддзі, калі амаль усё таварыскае і грамадскае жыццё круцілася вакол піцейных рытуалаў, піва пілі і з больш экзатычнага посуду, мода на які прыходзіла з-за мяжы. Як сведчыць вядомы летапісец нораваў і звычайу Саскай эпохі (1697–1763) Енджэй Кітовіч: «Для піва ўжываліся доўгія шклянкі палкі з вялікай булдавешкай на канцы — туды лезла кварта піва; куфлі з трубкамі, праз якія трэба было смактаць пітво, трубы, валторны, паўгарцавыя шклянцы з трыма абручывамі. Палкі, кубкі, трубка рабілі прыкрасы не так самім пітвом, бо няшмат у іх месцілася піва, як нязручным спосабам піцця: п'ючы з палкі або трубка, трэба было ламацца і выгінацца ўзад. Калі ж хто хацеў адняць ад вуснаў куфаль, а не ведаў, як заткнуць языком трубку, каб перастала цячы піва, дык тут жа абліваўся. Калі ж хто ўзяўся выпіць шклянціцу з абручывамі, павінен быў абвясціць усёй кампаніі, да якога абручыка адным глытком выпіе; калі не дапіў або замнога выпіў, дык яму адразу далівалі». Апісаная Кітовічам «доўгая шклянкая палка з вялікай булдавешкай на канцы» — не што іншае, як славуці англійскі «ярд элю» (yard-of-ale), адмысловы посуд для жартоўных піўных спаборніцтваў. Стандартная рурка (шклянкая трубка — **Аўт.**) такога посуду мела даўжыню 1 ярд (91 см), а ёмістасць была разлічана на дзве з паловай англійскія пінты (1,42 л).

А вось гэта што за посуд, падобны на Апясны гадзіннік, ведаеце? Гэта так званы «падвойны келіх» — жартоўны сямейны посуд, для мужа і жонкі, таксама тыповы для XVIII стагоддзя. Той, што на малюнку, зроблены на Урэцкай шклянкой мануфактуры князёў Радзівілаў. Хоць, як вы ўжо, пэўна, здагадаліся, ніводнага асобніка такога посуду з Урэчча ў Беларусі, на жаль, не засталася.

Пра цікавы посуд, у якім сканцэнтравалася наша гісторыя, можна напісаць яшчэ нямала. Але даводзіцца з сумам адзначыць, што звычайнаму беларусу практычна няма дзе іх убачыць.

Большасць годных узораў, нават тых, што выпускаліся на нашай тэрыторыі, — хіба толькі ў музеях суседніх краін. Мабыць, усё, што было да «маланькоўскай» кантаванай шклянкі, не захавалася ў народнай памяці. Як вась гэты, напрыклад, тыповы кілішак-«карчмяк» з грубага шкла, да пачатку ХХ стагоддзя адзін з найболей распаўсюджаных тыпаў посуду для піцця на нашых землях. Ацаніце яго сціпую вытанчанасць.

Сцежкамі Радзімы

У ПОШУКАХ КАРАНЁЎ

Напрыканцы студзеня выйшаў юбілейны 500-ты нумар любімай многімі «Краязнаўчай газеты».

«Краязнаўчая газета» — гэта выданне Беларускага фонду культуры. Можна сказаць, што гэта літаральна адзіны прыклад, калі штотыднёвік выдаецца сіламі грамадскай арганізацыі. Зусім невялікі штат, адсутнасць фінансавання — самі «краязнаўцы» кажуць пра гэтыя праблемы, але ў будучыню глядзяць упэўнена і з надзеяй.

Галоўны рэдактар, ён жа старшыня Беларускага фонду культуры Уладзімір ГІЛЕП раскажа пра цікавую ініцыятыву, якая сёлета з'явіцца на старонках выдання, — гэта стварэнне зямляцтваў. Напачатку рэдактар сваю ідэю падмацаваў словамі Пімена Панчанкі: «Кожны з нас прыпасе Радзімы куток, каб да старасці чэрпаць адтуль успаміны». Ідэя зямляцтваў заключаецца ў тым, што ў вёсцы, аграгарадку, раёне створацца пэўныя аб'яднанні, у якіх будуць збірацца, зразумела ж, землякі. Яны змогуць дапамагаць сваёй малой радзіме ведамі, назапашаным у іншых месцах вопытам, а часам і фінансамі. Уладзімір Гілеп тлумачыць сутнасць ідэі так: «Гэта не тое што настальгія, а любоў да свайго кутка. Яе трэба перадаць дзецям, унукам, каб яны не імкнуліся зехаць за мяжу». «Краязнаўчая» прапануе на сваіх старонках папярэдне абмяркоўваць стварэнне зямляцтваў розных рэгіёнаў, каб зямлякам было прасцей сабрацца разам.

Фонд культуры і рэдакцыя падтрымалі колішнюю ідэю навукоўца Віталія Скалабана па стварэнні слоўніка сучасных краязнаўцаў. Яны працягваюць збіраць звесткі пра тых, хто даследуе адметнасці свайго краю.

«Краязнаўчая газета» арганізавала збор сродкаў на рэстаўрацыю фрэсак Свята-Еўфрасінеўскага манастыра ў Полацку і перадала ўжо туды пэўную суму. Вясковую бібліятэку ў Турэц-Бярах Маладзечанскага раёна рэдакцыя ўзбагаціла зборам кніг беларускіх пісьменнікаў з аўтографамі. Не менш адметным падаецца і ўвекавечванне памяці зніклых вёсак. У Вілейскім раёне ўжо ўстаноўлены памятны валун з шыльдай, з якой можна даведацца, якія вёскі тут былі калісьці і чаму зніклі. Гэту акцыю таксама плануецца працягнуць у іншых рэгіёнах.

На сустрэчы, прысвечанай юбілейнаму нумару, цёплым словам згадвалі беларускіх настаўнікаў, адзначалі, што яны адны з самых актыўных аўтараў газеты. Толькі хацелася б, каб больш школ выпісвала такую карысную для выхавання газеты.

Намеснік галоўнага рэдактара Анатоля БУТЭВІЧ адзначыў, што для нашай

краіны краязнаўства — гэта асабліва з'ява:

— Калі б «Краязнаўчай газеты» не існавала, яе б варта было прыдумаць. Бо Беларусь — гэта краязнаўчая краіна. Можна прыгадаць, што ў 20-я гады мінулага стагоддзя краязнаўства ў Беларусі было развіта, як нідзе: выдаваліся газеты, часопісы, кнігі, існавалі адпаведныя структуры. Бо краіна на той момант не мела дастаткова звестак па сваёй гісторыі. Таму краязнаўству даводзілася запаўняць гэтыя белыя плямы. Яно дапамагала нашым суайчыннікам усвядоміць, хто яны і адкуль. Можна, дзякуючы гэтаму краязнаўства так шырока распаўсюджана і сёння. Фактычна ў кожным рэгіёне ёсць даследчыкі, якія друкуюць свае напрацоўкі ў мясцовых газетах. Шмат інфармацыі ў дзяржаўных выданнях — гэта значыць, краязнаўства жыве. А газета пракладвае добрую сцежку нам, беларусам, да саміх сябе, сваіх каранёў.

Акрамя ўжо згаданых асоб, у рэдкалегію выдання ўваходзяць Навум Гальпяровіч, Анатоля Грыцкевіч, Вітольд Ермалёнак, Алесь Карлюкевіч, Людміла Кірухіна, Адам Мальдзіс, Сяргей Мітраховіч, Вячаслаў Рагойша, Павел Сапоцька, Віктар Скарабагатаў і Тадэвуш Стружэцкі.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Рэдакцыя газеты «Звезда» шчыра віншуе «Краязнаўчую» з юбілейным нумарам. Зычым новага натхнення і нястомнасці ў адкрыванні невядомых куточкаў Беларусі для сябе і для ўсіх нас. Хай пішачца лёгка і адгукаецца шчыра!

3 роду таленавітых

ЖЫЦЬ, ЯК ЛЯГЧЫЛАВЫ

Ужо мінула некалькі гадоў, як не стала вядомага беларускага паэта-песенніка Аляксандра Лягчылава. Толькі яго творы жывуць і сёння. Гучаць з вуснаў вядомых спевакоў і гуртоў, у сямейных і сяброўскіх колах (як тая «Чарка на пасшок»), у памяці родных. Паэт ніколі не збіраў свае творы: гэтым увесь час займалася яго маці — Вольга Паўлаўна. Яна і сёння захоўвае песні і вершы сына. Нядаў-

на нават выдала зборнік «Музыка Каханья». Дарэчы, гэта была ўжо другая спроба жанчыны прызнацца сыну ў любові, хоць ён гэтага і не пачуе... Пра сям'ю Лягчылавых увогуле можна расказаць бясконачна. Што ні пакаленне — то імя, якое ў многіх на слыху, то лёс, поўны розных выпрабаванняў, то своеасаблівы подзвіг.

Кузьма Васільевіч і Вольга Паўлаўна Лягчылавы.

...Ціхі дворык у адным з раёнаў Мінска. Дзверы адчыняе Кузьма Васільевіч — бацька Аляксандра Лягчылава. Як спраўдзілі джэнтльмен, дапамагае распрануцца і запрашае ў пакой, дзе будзе весціся гутарка. Вольга Паўлаўна затрымліваецца: як і належыць жанчыне, прыхарошваецца. І не адразу ўсведамляеш, што перад табой — ветэраны вайны.

ДВОЙЧЫ ВЕТЭРАН — ВАЙНЫ І КАМПАРТЫ

Вайна Кузьму Лягчылава застала ў Вольскім ваенным авіяцыйна-тэхнічным вучылішчы, куды ён паступіў у 1940 годзе. Давучацца янаку з вёскі Язёры Чэрыкаўскага раёна, што на Магілёўшчыне, прыйшлося ў Краснаярскім краі — у авіяшколе ў Канску. Пасля ўжо сам у Харкаўскім ваенна-авіяцыйным вучылішчы стралкоў-бамбардзіроўшчыкаў рыхтаваў спецыялістаў для адпраўкі на фронт. Па сумяшчальніцтве працаваў авіямеханікам. Рамантаваць баявыя самалёты даводзілася і ў жорсткіх умовах сібірскага клімату, і ў некалькіх кроках ад месцаў баявых дзеянняў... Пра гэта ветэрану сёння нагадвае медаль «За баявыя заслугі».

Пасля вайны Кузьма Васільевіч паступіў у партыйную школу ў Мінск, паралельна вучыўся завочна ў Магілёўскім педагагічным інстытуце. Пасля яго запрасілі ў КДБ. Затым па рашэнні Пленума ЦК КПСС накіравалі на працу ў Пухавіцкі раён, дзе ён быў сакратаром партыйнай арганізацыі МТС. І толькі ў 1956 годзе яны з жонкай вярнуліся ў Мінск. Вельмі ж карцела яму паспэтыць і настаўніцкага хлеба. Папрасіўшыся на працу ў школу, Кузьма Васільевіч і разлічваў не мог, што яго возьмуць адразу дырэктарам! Амаль 30 гадоў сярэдняй школы № 78 знаходзілася ў надзейных руках былога вайскоўца. Перад пенсіяй Кузьма Васільевіч узначальваў канцэлярыю ў Міністэрстве культуры. Не сядзеў склаўшы рукі і на заслужаным адпачынку: працаваў загадчыкам склада на аўтабазе.

ПРАЦА Ў «ЗВЯЗДЗЕ» І БРАТ-ЛЕГЕНДА

Заўсёды побач з ім была жонка — Вольга Паўлаўна. Нарадзілася яна

ў вёсцы Дворышча, якая знаходзілася за 7 кіламетраў ад Мінска. Цяпер гэта сталічны мікрараён — Паўднёвы Запад. Некалькі драўляных хат і сёння нагадваюць пра былую вёску, а бярозкі, што некалі пасадзіў бацька, — пра родны дом.

Да вайны жанчына скончыла 8 класаў. Добра ведала беларускую мову. Нават працавала ў «Звяздзе» — у адзеле пісьмаў! Праца была цікавай: карэспандэнцыі тады было шмат — адны чытачы скардзіліся на кагосьці, іншыя прасілі дапамогі звяздоўцаў.

— Хочаце ведаць, як я трапіла ў рэдакцыю? — пытаецца Вольга Паўлаўна і тут жа адказвае: — Нас у бацькоў было сям'ера. Мама з татам былі малапісьменнымі, але вельмі хацелі, каб мы атрымалі хоць якую адукацыю. Першым пачаў вучыцца старэйшы брат Саша, які таксама працаваў у «Звяздзе». Ён мяне сюды і прывёў.

Той самы Саша, ён жа Аляксандр Русановіч, — увогуле чалавек-легенда. Перад вайной у выданні ён працаваў тэхнічным сакратаром, пазней — літаратурным супрацоўнікам аддзела культуры. У 1938 годзе яго па камсамольскай пуцёўцы накірава-

— Толькі перад гэтым трэба было атрымаць дазвол начальства: арганізавалі спецыяльную камісію, — згадвае расказы брата Вольга Лягчылава. — І пахадзіць прасілі, і папрысядаць... Вердыкту чакаў у калідоры: такому жаданню ваяваць проста не маглі адмовіць.

Пасля вайны Аляксандр Русановіч застаўся ў Севастопалі. Ажаніўся, стаў кандыдатам ваенна-марскіх навук. Тут і памёр. Яго імя назвалі адну з вуліц Мінска.

ЯЕ ВАЙНА

У «Звяздзе» Вольга Лягчылава працавала нядоўга. Адночы, выступаючы на камсамольскім актыве, дзяўчына звярнула на сябе ўвагу сакратара ЦК камсамола. З таго часу юная актывістка ў апарце ЦК КПБ — сакратар ваеннага аддзела.

Калі пачалася вайна, Вольга Паўлаўна была ў бацькоў. Нягледзячы на выхадны дзень, збіралася ў Мінск — на ўрачыстае адкрыццё возера. Вядома, ніякага свята не атрымалася: пачалася эвакуацыя горада. Пад бамбёжкай і стральнінай Вольга разам з калегамі вывозіла партыйныя дакументы ў Куйбышаў. Там і засталася: уладкавалася начальнікам аддзела ўліку лётнай выпрабавальнай станцыі на авіязавод.

— Калі пачаў фарміравацца партызанскі рух, патрэбны былі «свае» людзі, якіх збіралі па ўсёй краіне, — расказвае Вольга Паўлаўна. — У Маскву, дзе размяшчаўся штаб партызанскага руху, да першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі Панамарэнкі выклікалі і мяне. Было вырашана, што разам з іншымі адправяць у тыл ворага. Для гэтага патрэбна было адвучыцца ў спецыяльнай школе. Ужо і ў Куйбышаў з'ездзіла, а ў школу пакуль не звалі. Пачала пытацца: калі мяне ўжо накіруюць на вучобу? Зноў у Маскву прыехала, а мне і кажуць, што тут таксама фронт, і я застаюся ў сталіцы — загады не абмяркоўваюцца.

Так Вольга Лягчылава (тады яшчэ Русановіч) стала працаваць у ваенным адзеле ЦК. Розныя даручэнні штаба партызанскага руху даводзілася выконваць. І займацца дакументацыяй, і ахоўваць склады з партызанскім абмундзіраваннем і прадуктамі харчаван-

ня, і дзяжурчыць на некаторых аб'ектах, і дапамагаць параненым: то пісьмо дахаты напісаць, то апошнія навіны расказаць... І усё гэта ў 20 гадоў!

У роднае Дворышча яна прыехала 20 ліпеня 1944 года. Нягледзячы на тое, што сталіцу Беларусі вызвалілі, у гэты дзень немцы апошні раз спрабавалі бамбіць Мінск.

— Горад быў як на далоні, — узагадвае ветэран вайны. — Відовішча было страшнае! Бацькі расхваляваліся і прапанавалі ісці ў склеп. Я сказала, што нікуды не пайду. Так і стаяла, пакуль «зеніткі» не адбілі немцаў. Гэта быў апошні іх налёт на Мінск.

ВЯРТАННЕ ДАДОМУ І ЛЁСАВЫЗНАЧАЛЬНАЯ СУСТРЭЧА

Атрымаўшы ў 1945 годзе дазвол на адпачынак, Кузьма Лягчылаў выправіўся на малую радзіму. Пакуль чакаў у Мінску цягніка на Чэрыкаў, пазнаёміўся з Вольгай Паўлаўнай — яна сустрэла сяброўку. Тады ён і падумаць не мог, што неўзабаве гэтая прыгожая дзяўчына, з якой яны абмянялі адрасамі, стане яго жонкай. Толькі гэта было потым. А цяпер ён ехаў да бацькоў, не ведаючы, жывыя яны ці не. На шчасце, плакаць давялося ад радасці, але нядоўга: з фронту не вярнуліся тры браты Кузьмы...

Калі Кузьма Васільевіч і Вольга Паўлаўна пажаніліся, у яго да любімай жонкі была просьба — нарадзіць трох сыноў. Гэта быццам падслухаў нехта з неба, бо так усё і атрымалася. Хлопчыкаў назавуць імянамі палеглых братаў Кузьмы Лягчылава: Аляксандрам, Уладзімірам і Сяргеем. Як смяецца Вольга Паўлаўна, яна сумленна выконвала пяцігодку — нараджала сыноў раз на пяць гадоў.

Ужо 68-ы год сужэнцы разам. Могуць пахваліцца ўнукамі, якіх у іх сям'ера і ўсе — з вышэйшай адукацыяй, і двума праўнікамі. На пытанне, як столькі пажыцця ў згодзе і ўзаемапаразуменні, адказваюць проста:

— У жыцці ўсяго хапала: і лёгка было, і цяжкавата. Але калі разумееш адно аднаго, калі высокае пачуццё кіруе табой, то ўсё хутка наладжваецца. Нам самім часам не верыцца, што пражылі столькі. Здаецца, нядаўна пазнаёміліся...

— Не ведаю, як Кузьма, а я не ўяўляю, як жыць без яго, — прызнаецца Вольга Паўлаўна.

ЗНАКАМІТЫ СЫН, ВЯДОМАЯ ЎНУЧКА

Лягчылавы перакананы, што быць бацькамі слаўтага сына няпроста: пастаянная ўвага, нейкая адказнасць... Толькі ні з чым не параўнаць пачуццё бацькоўскага гонару, калі слухаеш па тэлебачанні і падчас канцэртаў яго песні, назіраеш, з якой цеплынёй да яго ставяцца людзі, глядзіш на яго, такога светлага і таленавітага. Цяпер, праўда, толькі на фотаздымках ці на тэлеэкране...

Кузьма Васільевіч і Вольга Паўлаўна часта пераглядаюць дакументальную кінастужку Белтэлерадыёкампаніі «Жыццё распісала ўсе ролі ўсур'ёз», прысвечаную Аляксандру Лягчылаву. Вось і зараз паставілі дыск з фільмам. Магчыма, каб не задавала лішніх пытанняў, а сама ўсё пабачыла.

— Няма ніводнага кампазітара, хто б не хацеў напісаць з ім песню, — падсумавала напрыканцы прегледу Вольга Паўлаўна, і мы плаўна перайшлі да ўнучкі, дачкі паэта-песенніка, вядомай актрысы Ганны Лягчылавай.

Той самай, якую вы добра ведаеце па кінастужках «Зала чаканья», «Скрыжаванне», «Два лёсы», «Маскоўская сага», «Паляванне на ізабру», «Жнівень. Восьмага» і г.д. Яна яшчэ ў маладосці з'ехала ў Расію. Працуе ў Маскоўскім тэатры імя Пушкіна. Акрамя акцёрскай справы, займаецца і рэжысурай: на яе рахунку ўжо сем знятых кінастужак. Такая дачка магла нарадзіцца толькі ў такога бацькі, у такой незвычайнай і таленавітай сям'і.

— Ганначка да нас прыежджае рэдка — круціцца, бы тая вавёрачка, — прызнаюцца бабуля і дзядуля. — Жыццё такое.

Магчыма, калі-небудзь вядомая ўнучка зніме яшчэ адзін фільм. З шэрагу такіх, калі з заміраннем сэрца сочыш за сюжэтам, перажываеш разам з героямі, захапляешся іх учынкамі. Дарэчы, нават сцэнар ужо гатовы — яго сваім жыццём ужо «напісалі» родныя, стварылі самі Лягчылавы.

Вераніка КАНЮТА.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

лі ў Севастопаль, на ваенна-марскі флот. Неўзабаве пачалася вайна, і афіцэр Русановіч апынуўся на перадавой. Падчас размініравання Волгі ён быў моцна паранены — ампутацыя нагі была непалабачнай. З 36 чалавек засталіся жывымі толькі двое... Пасля яго назавуць беларускім Марэсьевым: нягледзячы ні на што, ён вярнуўся ў строй.

НЯБЕСНАЯ АДЫСЕЯ ПАЎЛА МАСЛЕНІКАВА

Падзея

Фота БЕЛТА.

У Магілёве адзначылі юбілей вядомага беларускага жывапісца, імя якога носіць абласны мастацкі музей вобласці.

Для Магілёва імя гэтага майстра вельмі шмат чаго значыць. Менавіта ён зрабіў гораду самы вялікі падарунак, перадаў яшчэ пры жыцці сваю ўнікальную калекцыю карцін. Яна стала першай у рэспубліцы прыжыццёвай аўтарскай галерэяй і размясцілася ў 4 залах абласнога мастацкага музея. Тут захоўваецца і апошняя з яго работ, якая так і засталася няскончанай: сярод рознакаляровых аблокаў нябеснай плыні імкліва ляціць увывь лёгкая постаць анёла. Глядзіш на яго і, здаецца, пачынаеш разумець, аб чым думаў мастак, калі дакранаўся пэндзлем да палатна.

Аб тым, што Павел Масленікаў заўсёды быў рамантыкам і вельмі любіў маляваць аблокі, казалі і падчас святкавання яго юбілею ў абласным мастацкім музеі. Як адзначыла яго дачка Вера Пракапцова (яна прыехала ў Магілёў разам са сваім мужам, дырэктарам Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі Уладзімірам Пракапцовым), бацька заўсёды лірычна казаў пра аблокі: гэта тая істота, што звязвае нас і нябёсы. «І мне здаецца, што

ён і зараз нас бачыць і чуе», — прызналася яна. Вера Пракапцова заўсёды жаданы госьць у музеі. На гэты раз яна прэзентавала сваю чарговую кнігу «Павел Масленікаў» з серыі «Вядомыя мастакі Беларусі».

— Я вельмі ўдзячна музею, што тут захоўваецца тая аўра, у якой ён жыў, — звярнулася яна да кіраўніцтва ўстановы. Тут я адчуваю сябе як дома.

Пра мастака шмат добрых слоў казалі кіраўнікі музея, мастацтвазнаўцы, прадстаўнікі мясцовай улады.

— Павел Масленікаў здзейсніў грамадзянскі подзвіг, назаўсёды пасяліўшыся тут, — адзначыў намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Валерый МАЛАШКА. — Ён пражыў нялёгкае жыццё, ваяваў, працаваў у вядучых установах культуры краіны, але ніколі не забываў аб сваёй малой радзіме, аб сваіх невялічкіх Княжыцах, дзе ён нарадзіўся.

Ад імя аблвыканкама Валерый Малашка перадаў музею сертыфікат на 200 мільёнаў рублёў на мастацкае афармленне залаў.

Падчас святкавання адбыліся ўрачыстае гашэнне канверта з выявай Паўла Масленікава, які супрацоўнікі «Белпошты» прымеркавалі да юбі-

лею мастака, а таксама прэм'ера дакументальнага фільма «Сёмае неба Паўла Масленікава», створанага супрацоўнікамі тэлерадыёкампаніі Магілёў — рэжысёрам Андрэем Пачалавым і рэдактарам Ганнай Лапо. На жаль, не існуе кінематаграфічных стужак з удзелам народнага мастака. Аб ім вядуць гаворку яго дачка, сын, вучні. Але фільм атрымаўся настолькі душэўны і эмацыянальны, што Вера Пракапцова нават не ўтойвала слёз, калі глядзела яго.

Павел Масленікаў стаў ля вытокаў міжнароднага праекта «Вобраз Радзімы ў выяўленчым мастацтве», які зараз кожны год праходзіць на Магілёўшчыне. Гэтай вясной пленэр будзе прысвечаны 100-гадоваму юбілею майстра. Мастакі з розных краін з'едуцца ў вёску Княжыцы Магілёўскага раёна, дзе прайшло дзяцінства мастака. На будынку школы, дзе ён вучыўся, плануецца адкрыць мемарыяльную дошку ў яго гонар.

Дарэчы, юбілей жывапісца адзначаць таксама ў Вялікім тэатры оперы і балета і Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, дзе ён у свой час працаваў. А 7 лютага адкрыецца рэтрспектыўная выстава «Павел Масленікаў і яго вучні» ў Нацыянальным мастацкім музеі ў Мінску.

Нэллі ЗІГУЛЯ.

Уладзімір ПРАКАПЦОЎ з юбілейным канвертам.

■ Вандруем з Нінай Рыбік

— Якое ў цябе ўражанне ад Мальты? У трох словах, не раздумваючы! — такім пытаннем «агарошыў» мяне пасля вяртання калега.

Лёгка сказаць — у трох! Як увогуле падбраць словы, каб перадаць сваё галоўнае ўражанне ад тыдня знаходжання... у іншым свеце?

...Калі пазалетась снежаньскай раніцай я ад'язджала з дому, у нас было 15 градусаў марозу, дзьмуў пранізлівы сцюдзёны вецер, і я адчувала сябе досыць некамафортна ў сваёй асенняй куртцы.

У той жа дзень вечарам, на Мальце, было таксама 15 — толькі з плюсам. Дачка сустракала мяне ў блузцы і туфлях, і побач з ёю, у сваёй куртцы і ботах я зноў адчувала сябе некамафортна і нават недарэчна. Нас абдымаў і лашчыў лёгкі цёплы ветрык, у якім выразна адчуваўся подых блізкага мора, дзяўчаты на тратуарах бліскалі голымі каленкамі, на клумбах і балконах цвілі кветкі...

З першага погляду я вызначыла пару года, што стаяла тады на Мальце, як пачатак верасня, цёплага і пагодлівага. Але чым больш мы падарожнічалі па востраве, тым больш я сумнявалася ў «перакладзе» мальтыйскіх з'яў надвор'я на звыклія для нас. Паспрабуйце гэта зрабіць самі. Тэмпература — плюс 14–15, дажджоў на працягу ўсяго тыдня не было і нават не намячалася (яны, падобна, увогуле тут з'ява рэдкая). Цвітуць кветкі, у тым ліку і нашы беларускія аксаміткі — ну так, верасень! А яшчэ — вішні: можа, гэта вясна? Абпал дарог — ярказялёныя аліўкавыя дрэвы — пачатак лета? А вось вінаграднікі стаяць абсалютна голыя — прадзіме? Спеюць мандарыны (упершыню ўбачыла іх на дрэвах, а не на прылаўках магазінаў) і плады на вялізных кактусах, якімі, як снегазатрымальнымі лесапасадачнымі палосамі у нас, абсаджаны дарогі — значыць, усё ж восень?

Словам, я для сябе так і не змагла вырашыць, якая пара года стаяла ў снежні на Мальце.

ПАЕХАЛІ!

Мальтыйскія дарогі, транспарт і паводзіны вадзіцеляў на дарогах — гэта яшчэ адно моцнае ўражанне ад Мальты — адно з нешматлікіх са знакам «мінус».

Увогуле наша сваяцка-сяброўская інтэрнацыянальная кампанія — двое шведаў і двое беларусаў — на першым часе хацела браць на пракат аўтамабіль, бо падарожжы для чатырох чалавек на грамадскім транспарце, дзе адна паездка для кожнага каштуе больш за 2 еўра, даволі дарагія не толькі для беларусаў.

Сумненні ў адзінага ўладальніка вадзіцельскіх правоў з нашай кампаніі, шведа, узніклі, калі ён даведваўся, што на Мальце з часоў, калі краіна яшчэ была англійскай калоніяй (а закончыўся гэты час не так даўно, у 70-х гадах мінулага стагоддзя) захаваўся левабаковы аўтамабільны рух. Пагадзіцеся, цяжка, праездзішы ўсё жыццё па правым баку дарогі, у адзін момант перастроіцца на левы — і не забываць ні на хвіліну, што ты — на Мальце...

Гэтыя сумненні перараслі ва ўпэўненасць, што садзіцца за руль не варта, калі знаёмы знаўца мясцовых традыцый паспрабаваў супакоіць нашага вадзіцеля: «Ды ты не перажывай! Галоўнае на Мальце — не прытрымлівацца ніякіх правілаў дарожнага руху, і ўсё будзе добра!» Такое «супакойванне» прывяло законнапаслухмянага шведа ў лёгкі шок і канчаткова пераканала, што грамадскі транспарт — яно, можа, і даражэй, але спакойней.

Але адчуць спакойнае задавальненне ад падарожжа на мальтыйскіх дарогах мы ўсё роўна не змаглі. Дарогі на Мальце — гэта, на маю думку, суцэльны «фактар рызыкі». Гэты востраў-дзяржава даволі невялікі па памерах, і ўрадлівая глеба там — адна з самых вялікіх каштоўнасцяў. Марнаваць яе, будуючы шырокапалосныя прасторныя дарогі кштальту беларускіх — недапушчальная раскоша. Таму дарогі там вузенькія, як правіла, двухпалосныя, вельмі звільстыя. Раз-пораз яны ныраюць у тунэлі ці пятыюць па самым узбярэжжы мора, адзеленыя ад магутнай марской хвалі ўсяго толькі невысокімі парапетамі. І пры гэтым з другога боку дарогі — высечаная каменная сцяна... Асобная рызыка — вуліцы ў гарадах, вузенькія ну проста да немагчымасці — каб не блакітная стужка неба недзе ў недасяжнай вышыні ды ні з чым не параўнальны водар блізкага мора,

які суправаджае паўсюль, то можна было б падумаць, што ідзеш па вузкім доўгім калідоры ў неймаверна вялікім доме. Цяжка ўявіць, як па гэтых вулічках можна хадзіць, не сутыкаючыся адзін з другім — але ж тут умудраюцца яшчэ і ездзіць, і машыны паркаваць!

Навошта там на дарогах намаляваны пешаходныя пераходы, я ўвогуле не зразумела: на «зебру» не звяртаюць увагі ні пешаходы, ні кіроўцы. Вялізныя аўтобусы-«гармонікі» па гэтых неймаверных дарогах імчаць з такой жа неймавернай хуткасцю і пры гэтым трашчаць, рыпяць і бразгаць так, што здаецца, васьмь разваліцца.

І пры гэтым за ўвесь тыдзень я не бачыла на Мальце ніводнай аварыі, нават самай дробнай!

ГАРАДЫ

Здавалася б, гарады — яны і на Мальце гарады: шматпавярховыя, офісы, кавярні, крамы... І ўсё ж вазьму на сябе смеласць сцвярджаць, што тут яны асаблівыя.

Мальта — востраў старажытны, з такімі ж старажытнымі паселішчамі.

Сталіца вострава-дзяржавы Валета, пабудаваная ў XV стагоддзі рыцарамі (вось што пра Мальту ведаюць, напэўна, усе — дык гэта тое, што там у свой час уладарылі рыцары Мальтыйскага ордэна), лічыцца «новай», «маладой». А прыбярэжны горад-курорт Сліма, дзе мы найбольш «тусаваліся», — і ўвогуле «дзяўчынка»: падумаеш, нейкае там XIX стагоддзе! Стыль пабудовы ў шматвяковых мальтыйскіх гарадах — пераважна барока, велічнае і пампезнае.

Першае ўражанне — захапленне: якая прыгажосць! І здзіўленне: як жа яны маглі ўсё гэта пабудаваць пяць-шэсць стагоддзяў ТАМУ, калі не было яшчэ ні пад'ёмных кранаў, ні экскаватараў, ні «БелАЗаў»?.. Усе пабудовы тут — аднаго колеру: светла-жоўтага, як сказаў нам гід, «мядовага», (хоць наконт гэтага азначэння я б паспрачалася). Як аказалася, «куфэрак» адчыняецца проста: першы з двух карысных выкапняў, якія ёсць на востраве (другі — пясок, з якога робяць славуце гозскае шкло), — так званы «лаймавы камень», вапняк. З яго тут, асабліва ў стражытных гарадах, зроблена літаральна ўсё: храмы, дамы, абарончыя сцены...

Найбольш уразіў «мёртвы горад» Мдзіна — старажытная сталі-

ца Мальты. Раней, калі на востраў пастаянна нападалі піраты, гарады стараліся будаваць непрыступнымі: падалей ад мора, у глыбіні вострава, на ўзвышшах. Мдзіна ў гэтым сэнсе — класічны горад-крэпасць: стаіць на высокім узгорку, мае высечаныя і таўшчэзныя абарончыя сцены, складзеныя (а мо нават і высечаныя) з таго самага вапняку: перад уваходам у горад — ахоўны роў глыбінёй (на вока) з пяціпавярховы дом, а шырынёй — метраў 50, вузенькія — у паўтара-два метры — вулічкі з высокімі дамамі, скрозь дахі якіх ледзь прабіваецца шчодрое мальтыйскае сонца... Блукаеш, як у каменных джунглях. Асабліва калі ўлічыць, што горад на самой справе мёртвы: у ім цяпер ніто не жыве, усе перабраліся ў больш прыстасаваны да рэалій сённяшняга жыцця Рабат, які знаходзіцца побач. А ў Мдзіне можна сустрэць толькі такіх, як мы, цікаўных турыстаў. Там нават традыцыйных сувенірных крам амаль няма! Словам, музей пад адкрытым небам. Дзе, тым не менш, мы сустрэлі — і гэта было асабліва дзіўна! — музыканта, які іграў

на нашых беларускіх цымбалах! (Ну, можа, і не зусім на нашых, але вельмі падобных). Які ўсё ж цесны свет... І як шмат у нашых культурах, такіх розных, падобнага...

ДЭФІЦЫТ

На Мальце, як і ў Грэцыі, ёсць усё (зрэшты, у наш час гэта, здаецца, датычыцца не толькі Грэцыі і Мальты). І ўсё ж тое-сёе і там у дэфіцыце...

Мы пабывалі ў многіх адметных месцах вострава-краіны. Уражанняў ён пакінуў шмат. Але найбольш падчас гэтых аўтобусных вандровак па Мальце мяне ўразілі палі — калі тыя кавалачкі зямлі, што мы бачылі, можна назваць гэтым словам. У нашым разуменні гэта хутчэй агароды...

Палеткі, на якіх нешта расце, уяўляюць сабой сотак 10–20 зямлі, вакол якіх — агароджа, складзеная з плоскіх, як бліны, камянёў: такім чынам мясцовыя земляробы змагаюцца супраць эрозіі ўрадлівага слою глебы, бо такая агароджа не дазваляе рэдкім дажджам змываць яе ў мора.

У якасці супрацьэразійнага сродку тут выстуваюць і «кактусапасадачныя» палосы. Кактусы, што на-

шы гаспадыні вырошчваюць на пад-аконніках, там растуць зараснікамі ўздоўж дарог! Вялізныя, лісты — як лапаты! А яшчэ, кажучы, іх выкарыстоўваюць падчас засушлівага лета ў якасці корму для жывёлы, бо іх мясістыя лісты багатыя на вітамін С: трэба толькі зрэзаць калючкі і верхні слой ліста — і пажыўны і карысны фураж гатовы.

Вада — другі мальтыйскі дэфіцыт. Нават цяпер, калі тэхнічныя сродкі дазваляюць яе здабываць з вялікіх глыбін. Нашы «кватэра-здатчыкі» адрозніваюцца тым, што ваду з крана піць нельга, яе можна выкарыстоўваць толькі для тэхнічных мэт. А калі ў рэстаране наша спадарожніца папрасіла шклянку звычайнай вады, ёй давялося заплаціць за наталенне смагі 2 еўра.

МОРА

І ўсё ж, напэўна, галоўнае ўражанне ад Мальты — мора.

Толькі перадаць яго словамі вельмі цяжка. Бо мора на Мальце асаблівае... Я такога ніколі не бачыла! У Міжземным моры вада сапраўды ярка-бірузовая, нібы намалёваная ў фоташопе. І само мора чыстае-чыстае, празрыстае да такой ступені, што на дне відаць кожны каменьчык і кожны малёк, не кажучы пра буйнейшых рыбін — нават каля гарадской набярэжнай. Гуляў бы дзень пры дні ўздоўж прыбою, слухаў плёскаць хваль, спрабаваў пачуць у ім зашыфраваныя пасланні прашчурай ці нашчадкаў.

А яшчэ на Мальце я не проста зразумела, а ўсвядоміла, што мора — гэта не толькі веліч, сіла, прыгажосць, але і шлях зносін людзей. Пра гэта сведчыць той факт, што ўзбярэжжа вострава — досыць папулярнае месца паркоўкі яхтаў. Якіх толькі назваў, сцягоў і партоў прыпіскі мы там не ўбачылі (беларускіх не ўгледзела — маніць не стану). Як потым нам патлумачыў экскурсавод, мальтыйская паркоўка яхт папулярная ва ўсім свеце тым, што тут — самая нізкая цэны на гэтую паслугу.

Але не яхтамі адзінымі... Найбольш папулярны на Мальце марскі транспарт, як я зразумела, — невялікія матарныя лодкі ці катары. Іх тут называюць любоўна і пшчотна — «качачкі». І служаць яны, як нам расказалі, не толькі для асабістых патрэб уладальнікаў, але і ў якасці таксі. А што, вельмі зручна: на аўтобусе ўздоўж узбярэжжа ад Слімы да Валетты будзеш трэсціся хвілін 40 — а на «качачцы» да той сталіцы хвілін за 10–15 даімчыш, з асалодай і камфортам.

...За гэты тыдзень я закахалася ў Мальту. Напэўна ж, без узаемнасці. Але — назаўжды! І паспрабавала падзяліцца гэтай любоўю з вамі, шануюныя чытачы...

■ Браты нашы меншыя

Ваш выхад, Дружок!

У сталічным Палацы спорту прайшла выстава сабак, у якой бралі ўдзел прадстаўнікі больш як 200 парод нашых чатырохногіх любімаў, прывезеных з усёй Беларусі, — ад самых маленькіх і безабаронных да самых вялікіх і пясчотных.

У двухдзённай праграме гэтага шоу адбыліся паказальныя выступленні службовых сабак, прайшлі спаборніцтвы па фрызбі, флайболе, эстафеты сабак, тэатралізаванае шоу.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара

■ Юбіляры

Вітаем,

Уладзімір Рыгоравіч!

Добра ведаю, як ісці кароткім шляхам ад будынка гомельскага вакзала на вуліцу, дзе жыве «наш Уладзімір Рыгоравіч» — так і сёння ў рэдакцыі «Звязды» мы называем былога ўласнага карэспандэнта па Гомельскай вобласці. Добра ведаю таму, што шмат гадоў, прыязджаючы сюды ў камандзіроўку, я лічыў неабходным у першую чаргу ўбачыцца з Пернікавым — выдатным журналістам, знаўцам усіх навін і праблем сваёй вобласці, чалавекам шчырым і добразычлівым.

— Вітаю, Уладзімір Рыгоравіч! — прамаўлялася як пароль у тэлефонную трубку, і як бы ні пайшла размова далей, можна было спадзявацца на яго дапамогу ў выкананні рэдакцыйнага задання. Нягледзячы на тое, што сам ён ужо даўно на заслужаным адпачынку, звяздоўцы і сёння раз-пораз звяртаюцца да свайго калегі-ветэрана па параду і заўжды атрымліваюць яго. Ды і сам ён часам паказвае ўзор працы прафесіянала, дасылаючы ў рэдакцыю патрэбную інфармацыю. Сёлета спаўняецца трыццаць гадоў, як Уладзімір Рыгоравіч пачаў друкавацца ў «Звяздзе» ў якасці ўласнага карэспандэнта. Выступленні ў папулярных на той час класічных жанрах (нарцыс, фэльетон) прынеслі нашаму карэспандэнту шырокую вядомасць.

Але ёсць нагода павіншаваць добрага чалавека з яшчэ адным юбілеем, больш значным. Сёння нашаму ветэрану спаўняецца 75 гадоў!

Дарэчы, на свой узрост наш калега зусім не выглядае. Падцягнуты, рухавы, ён тлумачыць мне гэта з жартам:

— Усё жыццё бегам займаюся, бо журналіста ногі кормяць! Памятаю, як калісьці на сваёй невялікай утульнай кухні, частуючы мяне духмянай гарбатай на чаборы з дачным варэннем, гартаў Уладзімір Рыгоравіч уласны спадчыны сямейны фотаальбом. Кожнаму вядома, што ў такім фотаальбоме абы-якія здымкі не захоўваюць: толькі самыя значныя, так бы мовіць, этапныя. Асобна там ляжала пашкоджаная полымем яго дзіцячая метрыка. Маці калісьці тлумачыла гэта проста: вайна была навакол, вось і прапаліла... У тым альбоме я разглядаў здымкі, дзе мой суразмоўца крочыў праз дзесяцігоддзі, як спяваецца, з «лейкаю» і бланкетам». На пажоўклых фота было відаць, як з года ў год мяняўся палескі край, будаваліся гарады і заводы, прыгажэлі вёскі. Звяздоўцы ў той час таксама рабілі свой унёсак: пісалі ў спецыяльную «Звязда» на меліярацыі Палесся» пра маштабнае пераўтварэнне на забалочаных тэрыторыях.

— Пра якую самую цяжкую камандзіроўку нагадваюць фота? — запытаўся ва Уладзіміра Рыгоравіча і пачуў расповед пра першыя дні пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Тады толькі за адзін тыдзень давялося яму праехаць па пакрытых радыяактыўным пылам прасёлках тры тысячы кіламетраў. І ў той час наш уласны карэспандэнт дасылаў аператыўную інфармацыю пра самае галоўнае.

Зразумела, дарагі наш юбіляр, хуткацёчны час не шкадуе, розныячы нас па абшарах жыцця. Але запатрабаванасць асобы — гэта не толькі яе ўласная прафесійная ацэнка. Запатрабаванасць відаць у стаўленні да асобы з боку тых, хто працягвае справу папярэднікаў. Так, як сёння, калі я перадаю Вам шчырыя віншаванні з нагоды юбілею ад усіх калег. Зычым яшчэ доўгадоўга заставацца разам са «Звяздой»!

Яўген ПЯСЕЦКІ. Фота аўтара

РУП «Институт недвижимости и оценки»

► ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА (недвижимость, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)
► ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ

Извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «ПРОМСВЯЗЬ»

Лот № 1	адрес: Минская область, Минский район, промузел «Колодищи»	Начальная цена снижена на 50%.		
		Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона, %
		9 318 997 800	465 949 890	5

ОПИСАНИЕ

1. Здание производственного корпуса из алюминиевых панелей с инв. № 600/С-70684 (1055,1 м²). 2. Здание склада из алюминиевых панелей с инв. № 600/С-70762 (467,6 м²). 3. Здание тарного склада с инв. № 600/С-70712 (341,1 м²). 4. Здание котельной с инв. № 600/С-70780 (122,3 м²). 5. Здание склада с инв. № 600/С-70750 (341,1 м²). 6. Склад с инв. № 600/С-117575 (407,2 м²). 7. Гараж с инв. № 600/С-117570 (238,1 м²). 8. Здание проходной (11,7 м²). 9. Склад с инв. № 600/С-117562 (156,7 м²). 10. Здание РУ с инв. № 600/С-117576 (21,1 м²). 11. Здание пилорамы с инв. № 600/С-117561 (43,7 м²).
Сооружения: водонапорная башня, инв. № 3260; ограждение водонапорной башни, инв. № 3260-1; оградительное сооружение, инв. № 5395; ограждение территории, инв. № 2059-2; ворота металлические, инв. № 5396; навес шиферный, инв. № 5397; площадка гравиевая, инв. № 5398 (165 м²); открытая площадка для хранения, инв. № 2059-3 (2000 м²); проезды и площадки, инв. № 2059-4 (2939,6 м²); проезды и площадки, инв. № 2077 (1563 м²).
Передаточные устройства: теплотрасса, инв. № 2079; наружные тепловые сети, инв. № 3133; электрические сети, инв. № 6073; водопровод, инв. № 2353.
Оборудование: циклон ЦН-11; циклон ЦН-12; котел «Минск-1» — 3 шт.; лесопилорама Р63-45; станок круглопильный ЦА-2; станок круглопильный Ц6-2 — 2 шт.; шлифовальный станок с диском ШЛДБ-2; фуговальный станок по дереву СФ-4; вертикально-сверлильный станок 2Б125; циркулярная пила ПЦ-00; станок гибки картона МС-028; станок для заточки круглых пил ТЧПА5; пресс однокривошипный КД2122Г; станок рейсмус. одностор. СР4-1; станок рейсмус. одностор. СР6-9; станок деревообрабатывающий ФСШ-1; выпрямитель сварочный ВД-301УЗ; станок сверлильно-пазовальный СВА-3; станок универс. строг. Унимат-17А/8; электротельфер МО-328/ТО-10332; электротельфер МО-328/ТО-10432; электротельфер 1т12м Т-10332; КТП с трансф.
Многолетние насаждения: алыча; береза — 25 шт.; дуб — 2 шт.; ива — 3 шт.; клен — 2 шт.; слива — 5 шт.; сосна — 40 шт.; газон — 4 шт.
Земельный участок площадью 2,8170 га с кадастровым номером 623683400001000013. Назначение — обслуживание зданий и сооружений промышленной базы. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

ОБРЕМЕНЕНИЯ

Здание склада из алюминиевых панелей (600/С-70762) сдается по договору аренды: 185,4 м² по 24.11.2015; 13,4 м² по 13.06.2014; 72,5 м² по 04.01.2016; 13,8 м² по 13.06.2014; 8,9 м² по 07.08.2014; 13,8 м² по 21.01.2016.
Здание склада (600/С-70750): 341,1 м² сдается по договору аренды на срок по 21.01.2016.
Склад (600/С-117575): часть здания 150 м² и часть открытой площадки с инв. № 2059-4 600,0 м² сдается по договору аренды на срок по 27.08.2015.
Гараж (600/С-117570): Бокс №1, 63,1 м² сдается по договору аренды на срок по 31.10.2014, Бокс № 2, № 3, 175 м² сдается по договору аренды на срок по 01.01.2015.
Склад (600/С-117562): 156,7 м² сдается по договору аренды на срок по 31.12.2014. Часть открытой площадки, инв. № 2077, инв. № 2059-4 сдается по 31.12.2014 (276 м² и 300,6 м² соответственно). Часть открытой площадки, инв. № 2059-4 сдается по 31.12.2014 (20 м²). Часть открытой площадки, инв. № 2059-4 сдается по 31.12.2014 (арендуемая площадь 30 м²). Часть открытой площадки, инв. № 2059-3, инв. №2059-4 сдается по 31.05.2014 (2286,4 м² и 60,0 м² соответственно). Часть открытой площадки, инв. № 2059-4 сдается по 31.12.2014 (30 м²). Часть открытой площадки, инв. № 2059-4 сдается по 31.03.2015 (10 м²). Часть гравиевой площадки, инв. № 5398 сдается по 29.11.2014 (151,25 м²). Электротельфер МО-328/ТО-10432 сдается по договору аренды на срок по 31.12.2014.

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов), Претендент на покупку должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.
Оплата стоимости приобретенного на аукционе Объекта осуществляется в установленном порядке, согласно договору купли-продажи между Победителем аукциона (Претендентом на покупку) и Продавцом.
Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат по организации и проведению аукциона в размере, не превышающем 36 000 000 руб., на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.
На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством для Победителя аукциона.

Цель использования объекта согласно целевому назначению не ограничивается.

Аукцион состоится 06.03.2014 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 4.

Для участия в аукционе приглашаются граждане, юр. лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы, подавшие заявление на участие в аукционе (по форме, установленной Организатором аукциона); предоставившие заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, заявление об ознакомлении с документами, продаваемым Объектом (по форме, установленной Организатором аукциона) и заключившие с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (по форме, установленной Организатором аукциона), а также прилагаются следующие документы: юр. лица — доверенность, выданную представителю юр. лица, копии учредительных документов, свидетельства о гос. регистрации и извещения о присвоении УНП; индивидуальные предприниматели — копию свидетельства о гос. регистрации и извещения о присвоении УНП; физ. лица — паспорт, представители физ. лиц — паспорт и доверенность, удостоверенную нотариально; организациям и физ. лицам (нерезидентам РБ) — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о состоятельности, выданный обслуживающим его банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представители юр. и физ. лиц (нерезиденты РБ) — легализованная в установленном порядке доверенность. При подаче документов

заявитель (представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юр. лица — документ, подтверждающий полномочия. Подача документов по почте не допускается. Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению.

Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель — РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Промсвязь», проводимом 6 марта 2014 г.

Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим Победителем (Претендентом на покупку), будет засчитан в счет окончательной стоимости Объекта. Задаток, уплаченный участником аукциона, не ставшим Победителем аукциона, Организатор аукциона возвращает безналичным платежом на их счета в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона (назначенной даты его проведения в случае признания аукциона несостоявшимся) или с момента регистрации Организатором аукциона отказа от участия в аукционе.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 2. Окончание приема заявлений 04.03.2014 в 12.00.

Заключительная регистрация участников 06.03.2014 с 10.30 до 11.00 по месту проведения аукциона.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом аукциона. Контактное лицо для осмотра Объекта: Поталенко Сергей Александрович 8 (017) 237-37-71.

Организатор аукциона или Продавец вправе снять Объект (лот) с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия.

Непадкупныя мытнікі

Пры правядзенні мытнага кантролю ў пункце пропуску «Церахоўка» службова-вышукавы сабака паказаў на магчыму наяўнасць наркатыкаў у пасажырскім цягніку № 301 «Адлер—Мінск».

Пластыкавая бутэлка з рэчывам расліннага паходжання цёмна-зялёнага колеру была знойдзена пад металічным кашухом у прыбіральні. Гаспадарка зелянка шукаюць праваахоўнікі. Між тым, мытнікі працягваюць спакушаць хабарамі. Зусім нядаўна ў пункце «Новая Гута» пры праверцы легкавіка «Опель-Вектра» грамадзянін Малдовы разам з дэкларацыяй на тавары ў свой пашпарт уклаў 200 расійскіх рублёў. Так грамадзянін ацаніў бяспшліны ўвоз 20 літраў алкагольнай прадукцыі. Гэты факт інспектарам быў расцэнены як хабар службовай асобе. У той жа дзень грамадзянін Украіны, кіроўца грузавога «ДАФ», на ўездзе ў Беларусь прапанаваў \$20 за «паслугу» паскарэння працэсу мытнага афармлення. Летась службовымі асобамі Гомельскай мытні было прыпынена 177 спроб дачы ім грашовай узнагароды пры выкананні службовых абавязкаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Скрала аблігацыі на 80 мільёнаў

У сталіцы кватарантка абабрала пажылую гаспадыню кватэры на буйную суму. Яна пазбавіла 77-гадовую пенсіянерку банкаўскіх аблігацый амаль на 80 мільёнаў рублёў.

Як паведамілі ў Цэнтральным РУУС г. Мінска, 25-гадовую дзяўчыну пацярапала ведала даўно: тая пражывала ў суседняй кватэры, ужывала спіртныя напоі і наркатыкі. Нягледзячы на гэта, калі маладзіца папрасілася на «пастой», паабяцаўшы са свайго боку догляд гаспадыні, пажылая жанчына не адмовілася прыняць яе. І дзяўчына сапраўды некалькі гадоў выконвала сваё абяцанне, праўда, з ранейшымі звычкамі так і не развіталася. Пенсіянерка доўга цярапала такія паводзіны кватаранткі, аднак пасля таго, як тая скрала ў яе грошы, яна напісала заяву ў міліцыю. На злымыніцу заяву крымінальную справу, да таго ж ёй давядося шукаць новы дах над галавой. А калі пенсіянерку паклалі ў бальніцу, яна прыйшла да бабулі дадому, быццам за сваімі рэчамі. І прыхапіла з тумбачкі каштоўныя паперы. Да таго, як яе затрымалі, большую частку аблігацый дзяўчына паспела памяняць у банку на грошы і патраціць іх на свае згубныя звычкі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

РУП «Институт недвижимости и оценки»

► ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА (недвижимость, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)
► ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона со снижением цены по продаже здания завода со встроенной котельной и очистных сооружений (Объект), принадлежащих ОАО «Молодечненский молочный комбинат» Нарочанский филиал (Продавец) и расположенных по адресу: Минская обл., Мядельский р-н, г.п. Кривичи, ул. 17 Сентября, 33а (здание завода); Минская обл., Мядельский р-н, западнее г.п. Кривичи (очистные сооружения).

ОАО «Молодечненский молочный комбинат» Нарочанский филиал для обслуживания зданий и сооружений производственного участка предоставлен в аренду по 19.07.2109 земельный участок пл. 0,9340 га, с ограничением прав на земельные участки, находящихся в водоохранных зонах водных объектов вне прибрежных полос – р. Сервечь, площадью 0,9340 га; для обслуживания очистных сооружений предоставлен в аренду по 02.09.2109 земельный участок пл. 4,3099 га. Начальная цена с НДС – 109 412 160 бел. руб. Задаток с НДС – 5 470 608 бел. руб. Задаток перечисляется на р/с № 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБВ № 703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Молодечненский молочный комбинат» Нарочанский филиал, проводимом 6 марта 2014 г. Договор купли-продажи Объекта должен быть заключен в течение 10 (десяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона. Оплата за Объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи Объекта. Аукцион состоится 06.03.2014 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 4. Шаг аукциона – 5%. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 04.03.2014 до 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 2. Первое полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Республика» от 09.02.2013. С полным текстом извещения можно ознакомиться на сайте Организатора аукциона ino.by.

Дополнительная информация: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: 193319@mail.ru

Уважаемые акционеры ОАО «Житковичлес»

Наблюдательный совет уведомляет Вас, что 05 марта 2014 года в 10.00 в актовом зале административного здания ОАО «Житковичлес», расположенного по адресу: ул. К. Маркса, 80, состоится очередное собрание акционеров

Повестка дня:

1. Итоги финансово-хозяйственной деятельности общества за 2013 год и основные направления деятельности общества в 2014 г.
2. Отчет наблюдательного совета общества.
3. Утверждение годового бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках общества за 2013 г.
4. О выплате дивидендов и утверждение распределения прибыли общества за 2013 г.
5. Утверждение основных направлений использования прибыли в 2014 году и первом квартале 2015 г.
6. О материальном вознаграждении членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии общества.
7. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии общества.

УНП 400049968

УВЕДОМЛЕНИЕ

Открытое акционерное общество «Вишневка-2010»

(Минская область, Минский район, Папернянский с/с, а.г. Вишневка, ул. Центральная, д. 1А)

в связи с осуществлением крупной сделки проводит выкуп акций Общества по требованию акционеров, проголосовавших против, а также не участвовавших во внеочередном общем собрании акционеров Общества 16 января 2014 г., с целью их аннулирования.

Цена выкупа акций Общества составляет: 44 000 бел. руб., за одну простую (обыкновенную) акцию.

Письменные требования (заявления) от акционеров о выкупе акций направляются нарочно в ОАО «Вишневка-2010», Минская область, Минский район, а.г. Вишневка, ул. Центральная, д. 1А, в рабочие дни с 08.00 до 17.00. Тел.: 8 017 505 93 42, 505 93 85.

Срок предъявления акционерами требований (заявлений) о выкупе акций с 17 января 2014 г. по 15 февраля 2014 г. включительно.

УНП 600041880

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ»

11 марта 2014 г. проводит открытый аукцион с условиями № 01-У-14 на право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений)

Вид аукциона: открытый (на повышение начальной цены).

Предмет аукциона: право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) на предоставляемом земельном участке, на котором находятся объекты, подлежащие сносу.

Аукцион проводится в порядке, установленном постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462.

На торги выставляется право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) в г. Минске на 5 земельных участках, предоставляемых в аренду сроком на 5 лет:

№ предмета аукциона	Месторасположение земельного участка	Площадь земельного участка, га	Функциональное назначение земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.	Расходы на подготовку документации для проведения аукциона, бел. руб.	Наличие обременений	Ориентировочный размер убытков, причиняемых изъятием земельного участка и сносом расположенных на нем объектов недвижимости, бел. руб.
1	ул. Гастелло	0,8329	многоэтажный жилой дом с подземным гаражом-стоянкой (с условием строительства жилого дома повышенной комфортности)	2 145 407 400	429 000 000	60 535 829	снос и отселение жилых домов по ул. Гастелло, 8,10, ул. Тарханова, 7А	19 396 195 000
2	На пересечении ул. Я. Мавра – ул. Пономаренко	3,2300	многоэтажный жилой комплекс повышенной комфортности со встроенными помещениями общественного назначения и паркингом	7 023 005 440	1 400 000 000	206 562 798	снос и отселение жилых домов по ул. Пономаренко, 14, 16, 18, 20, 22 и по ул. Я. Мавра, 64а, 68а, 68б, 68в, 70, 68г	84 203 823 600
3	На пересечении ул. Либкнехта и ул. Лермонтова	0,4602	жилой дом со встроенными объектами обслуживания и подземным паркингом на 60 машино-мест (с условием строительства жилого дома повышенной комфортности)	1 036 858 480	207 000 000	59 962 674	снос и отселение жилых домов по ул. К. Либкнехта, 89, 91, по ул. Лермонтова, 41	15 631 860 000
4	ул. Уборевича	4,3163	жилая многоквартирная застройка (с условием строительства жилого дома повышенной комфортности)	7 660 122 080	1 500 000 000	138 946 515	снос и отселение жилых домов по ул. Копыльской, 43, 45, 55, 57, 63, 65, 67, 69, 70, 71, 73, 74, 78, 80, 81, 82, 83, 86, ул. Столбцовской, 52, 54, 58, 60, 62, 68, 70, 72, 80, по проезду Клецюму, 4, 5	36 490 020 000
5	На пересечении ул. Голодеда и ул. Ауэзова	1,2883	жилая многоквартирная застройка (с условием строительства жилого дома повышенной комфортности)	2 286 369 600	457 000 000	35 406 997	снос и отселение жилых домов по ул. Гродненской, 35, 41, 43, 45, по ул. 1-й Кольцевой, 85, 91, 93	5 620 845 000

Основные условия проектирования и строительства объектов указаны в актах выбора места размещения земельных участков и прилагаемой к ним документации.

Сведения о наличии инженерных коммуникаций на указанном земельном участке и их характеристики содержатся на планово-картографических материалах в составе земельно-кадастровой документации. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории участков осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Минским горисполкомом).

Аукцион состоится 11 марта 2014 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Участниками аукциона могут быть юридические лица или индивидуальные предприниматели.

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток не позднее 5 марта 2014 г. в размере, указанном в графе 6 таблицы, перечисляемый на расчетный счет № 3641000000016 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка – 795, УНП – 100690830, назначение платежа – 04002, получатель – главное финансовое управление Мингорисполкома;

представить в УП «Минский городской центр недвижимости» (организатору аукциона) следующие документы:

заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка, с отметкой банка;

подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляется:

индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представителем индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе представители индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Приним документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. № 6, с 6 февраля по 5 марта 2014 г. включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 18.00 (по пятницам до 16.45).

Торги в отношении земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

С победителем аукциона либо с единственным участником несостоявшегося аукциона, выразившем согласие на внесение платы за право заключения договора аренды земельного участка в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов, заключается договор на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений).

Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона, в течение 10 рабочих дней со дня принятия Минским горисполкомом решения об изъятии и предоставлении ему соответствующего земельного участка, до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка обязан:

- внести плату за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления Минским горисполкомом расщорчки ее внесения);

- возместить Минскому горисполкому расходы по подготовке документации для проведения аукциона;

- выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии и предоставлении земельного участка в аренду;

- возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы, связанные с изготвлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под расписку и оплачивается по предоставляемому организатором аукциона счету-фактуре.

Оплата стоимости предмета аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. По заявлению победителя аукциона Минский горисполком предоставляет расщорчку внесения платы за предмет аукциона. Указанное заявление подается победителем аукциона в Минский горисполком не ранее заключения с организацией по землеустройству договора подряда на разработку проекта отвода земельного участка, но не позднее одного рабочего

дня после получения землеустроительной службой Минского горисполкома материалов об изъятии и предоставлении земельного участка.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Минский горисполком заключает с победителем аукциона либо единственным участником несостоявшегося аукциона договор на реализацию права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) и договор аренды земельного участка сроком на 5 лет.

Договор аренды земельного участка и возникновение основного на нем права аренды на земельный участок подлежат государственной регистрации в РУП «Минское городское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру».

После истечения срока аренды земельного участка (5 лет), предоставленного по результатам аукциона, лицо, которому он предоставлен, в установленном порядке обращается в адрес Минского горисполкома с заявлением о продлении срока аренды соответствующего участка (заключении нового договора аренды), на основании которого по решению исполкома ему предоставляется земельный участок на указанный в заявлении срок, но не более чем на 99 лет, при условии внесения этим лицом платы за право аренды земельного участка, рассчитанной на основании его кадастровой стоимости с применением коэффициентов, установленных Советом Министров Республики Беларусь исходя из сроков аренды земельных участков.

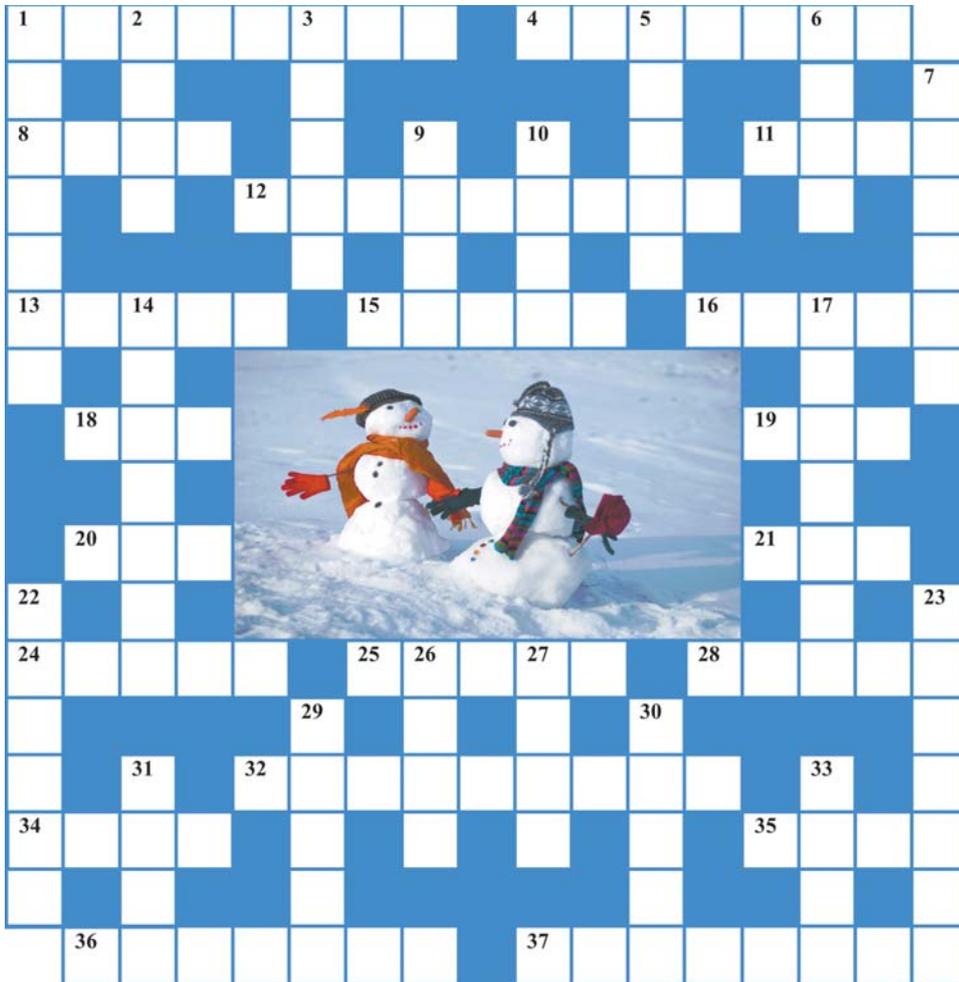
Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с землеустроительной и градостроительной документацией по земельному участку (в том числе с характеристиками расположенных на земельных участках инженерных коммуникаций и сооружений (при их наличии) и условиями инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории). Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Контактный телефон: + 375 (17) 226-16-72. Официальный сайт организатора аукциона: www.mgcn.by.

«ВЯСЁЛЫ МЕСЯЦ ЛЮТЫ»

Па гарызанталі: 1. Люты багаты снегам, а ... вадою (прык.). 4. У лютым ... над лесам снінела — будзе адліга (прыкм.). 8. «Стынуць вербы, бы змярцвеўшы, \Тчэ мароз ім свой ...». З паэмы Я.Коласа «Сымон-музыка». 11. Адходы пры апрацоўцы валакна, пражы (спец.). 12. «А ў нас сёння ..., ..., \Зіма з летам стрэлася, стрэлася». З беларускай народнай песні; свята ... адзначалася 15 лютага. 13. Назва каровінага свята, якое беларусы-католікі адзначалі 5 лютага, а беларусы-праваслаўныя — 18 лютага. 15. «Вясёлы ... люты, \Мяцеліцай раскуты, \Шумі вятрамі, грай!». З верша М.Стральцова «... люты». 16. Люты ... на лета паварочвае (прык.). 18. На Уласа (24 лютага) ... марозу: тры да Уласа, адзін на Уласа, і тры пасля Уласа (прык.). 19. Урачысты верш. 20. Масленіца-палізуха: ... і масла палізула (прык.). 21. Калі ў лютым ... устае на заднія лапы і пачынае скрэбці кіпцюрамі сцены — будзе завіруха (прыкм.). 24. Сардэчнасць, даверлівасць (разм.). 25. У лютым сонца скрозь ... ўсміхаецца (прык.). 28. Буйная прамысловая рыба. 32. Цімафей — .... Апостал, свята якога адзначалася 4 лютага. 34. ... яшчэ ў жываце, а воўк доўбню ўжо рыхтуе (прык.). 35. Сатырычнае або гумарыстычнае адлюстраванне каго-, чаго-небудзь. 36. Люты востры і сухі — ... гарачы (прык.). 37. Народная назва лютага; пачынае з бакоў прыгравец сонейка.

Па вертыкалі: 1. Рэчыва, якога шмат у бульбе. 2. Роды ў авечкі; яны звычайна адбываюцца ў лютым, у пачатку сакавіка. 3. Пункт вартавання, пост. 5. На Яфіма (2 лютага) у поўдзень сонца

— будзе ранняя ... (прыкм.). 6. Тое, што ў лютым скідваюць ласі. 7. Прышоў ... ды Улас (23 лютага) — хутка вясна ў нас (прык.). 9. Аўтаматычны механізм для замыкання і размыкання электрычнага ланцуга. 10. Брус, забіты ў грунт для апоры ў збудаванні. 14. Каштоўны камень, талісман лютага. 17. Яснае ... на Грамніцы (15 лютага) паказвае на добры будучы ўраджай яравага збожжа (прыкм.). 22. Раніцай крычаць ... —

да марозу (прыкм.). 23. На Луку (20 лютага) у поўдзень вецер — будзе добры ... яравых (прыкм.). 26. Востры край рэжучай прылады. 27. У лютым моцны мароз — кароткая ... (прык.). 29. Збор дакументаў па якім-небудзь пытанні або па асобе. 30. Адзін абарот спіралі. 31. Мучны маслянічны выраб — сімвал веснавога сонца. 33. Паганяты сабак або аленяў, запрэжаных у нарты.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ, г. Дзяржынск.

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Крухал. 2. Бакарэй. Цяп. 35. Шарж. 36. Жывёла. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.51	17.56	9.05
Віцебск —	8.45	17.42	8.57
Магілёў —	8.41	17.47	9.06
Гомель —	8.33	17.48	9.15
Гродна —	9.06	18.12	9.06
Брэст —	9.01	18.18	9.17

Месяц
Першая квадра 6 лютага.
Месяц у сузор'і Авена.

Імяніны
Пр. Гаўрылы, Георгія, Івана, Макара, Мікалая, Пятра, Цімафея.
К. Веранікі, Андрэя, Юзафа.

ЗАЎТРА

Геамагнітныя ўзрушэнні

Віцебск	753 мм рт.ст.	-7...-5°C
Гродна	752 мм рт.ст.	-12...-10°C
Мінск	745 мм рт.ст.	-16...-14°C
Магілёў	750 мм рт.ст.	-17...-15°C
Брэст	750 мм рт.ст.	-11...-9°C
Гомель	755 мм рт.ст.	-20...-18°C

...у суседзях

Варшава	-1...+1°C
Кіеў	-2...0°C
Рыга	-2...0°C
Вільнюс	-3...-1°C
Масква	-3...-1°C
С.-Пецярбург	-1...+1°C

УСМІХНЕМСЯ

Нішто так не ўпрыгожвае спячучую жанчыну, як маленькае дзіця з фламастарами, якое сядзіць побач.

— Тата, а калі скончыцца рамонт, мне колькі гадоў будзе?..

«Добры дзень, дарагая рэдакцыя! Піша вам Наташа з вёскі Сідараўская Краснадарскага краю. У мяне грудзі 4-га памеру, і мужыкі да мяне з райцэнтра праз поле ходзяць... Што рабіць? Дапамажыце, бо азямья вытапчуць!..»

Праект Аксаны Катовіч і Янкі Крука

«НАРОДЖАНЫЯ»

«Аднаго бацькі і адной маткі няроўныя бываюць дзіцяці»

Дзень нараджэння — гэта не проста момант фізічнага з'яўлення чалавека на свет Божы, гэта з'ява надзвычай складаная, якая яднае ў адзінае цэлае некалькі рознахарактарных складнікаў: космапланетарную (якая пара года, якая фаза Месяца, які дзень тыдня і час сутак), гістарычную (з улікам унутрыродавых і міжродавых адносін), сацыяльную (у дзень нараджэння памёр нехта са сваякоў) і культурную (якое імя дадуць нованароджанаму, якім будзе першае рытуальнае купанне, як дакладна выбраць хросных бацькоў). Мы з задавальненнем прапануем чытачам газеты «Звязда» параўнаць сябе, свой характар, тэмперамент, схільнасці і здольнасці і г.д. з апісаннем чалавека, народжанага ў той ці іншы дзень года, якое падарыў нам шматвяковы досвед нашых продкаў. У гэтым выпадку мы абав'язаны на ўласныя палявыя запісы, дапаўнялі іх звесткамі з розных блізкаэтанічных традыцый. Перш чым вынесці матэрыял да шырокага чытача, мы «праверылі» яго на нашых родных і знаёмых. Здаецца, з большага матэрыял «працаваў» на добрую «васьмёрку». Гэта і стала падставай падзяліцца незвычайнымі звесткамі з нашымі чытачамі. Адна вялікая просьба: пастаўцеся да яго з вялікай доляй аптымізму і як да інструментарыя, з дапамогай якога можна будзе ўносіць карэктыўны ў выхаванне дзіцяці і ўласны жыццёвы

шлях. Так, на руках, на вачах, на твары нам дадзена Нябёсамі вялікая колькасць інфармацыі, якую не ўсе ўмеюць чытаць. Паспрабуйце, абапіраючыся на згаданыя тэксты, падключыце інфармацыю, якая прыйшла ад маці і бацькі, а таксама далучыце да гэтага сваю волю і ўплываць на выхаванне многіх жыццёвых праблем. З гэтага дня і на працягу ўсяго года будучы публікавацца характарыстыкі людзей, якія нарадзіліся на бягучым тыдні.

Нараджаныя 4 лютага. Гэтыя людзі імкунца быць для ўсіх прыкладам, так званым эталонам, але не заўсёды спраўляюцца з гэтым, таму што самі рэдка прытрымліваюцца традыцый і валодаюць нестандартным мысленнем, выбіраючы цяжкія шляхі да вырашэння простых задач. І, як ні дзіўна, іх авантурызм працуе на іх. З імі лёгка і проста мець зносіны, яны чалавечныя, шчырыя, могуць аб'яднаць вакол сябе каманду, але часта змяняюць курс, пачынаюць спачатку, выкарыстоўваючы сваю энергію не самым правільным чынам. Гэтыя людзі — як падкінуты ў гару мяч: пакуль ён ляжыць, ніхто не ведае, куды ён упадзе.

Даты Падзеі Людзі

СУСВЕТНЫ ДЗЕНЬ БАРАЦЬБЫ СУПРАЦЬ РАКУ. Праводзіцца Міжнародным саюзам па барацьбе з анкалагічнымі захворваннямі (UICC) пры падтрымцы Сусветнай арганізацыі аховы здароўя.

1515 год — нарадзіўся (горад Нясвіж) Мікалай Радзівіл (Чорны), дзяржаўны і ваенны дзеяч Вялікага Княства Літоўскага. Адзін з прадстаўнікоў найбуйнейшага магнацкага роду, вялікі канцлер літоўскі (1550), ваявода віленскі (1551), адміністратар Лівоніі. У 1555 годзе перайшоў з лютэранства ў калывнізм, выдаў на свае сродкі Біблію ў Брэсце (1563). Узнавальваў дзяржаўную камісію па правядзенні аграрнай рэформы ў гаспадарчых маёнтках. Падтрымліваў палітычны саюз з Польшчай, аднак быў расумчым праціўнікам федэрацыі з ёй і адстойваў суверэнэтэт ВКЛ. Пры ім Брэст і Нясвіж сталі цэнтрамі пратэстантызму ў Беларусі і Літве, адкрыты Брэсцкая і Нясвіжская друкарні. Памёр у 1565 годзе.

1934 год — 80 гадоў таму нарадзіўся (вёска Вётхава, цяпер Сморгонскі раён Гродзенскай вобл.) Арсень Сяргеювіч Ліс, беларускі фалькларыст, літаратуразнаўца, доктар філалагічных навук (1997). Аўтар даследаванняў па гісторыі культуры, жанрах беларускага фальклору, фалькларыстыкі. Напісаў сцэнарыі дакументальных фільмаў «Песня на ўсё жыццё», «Алеі жыцця», «Адвечныя званы». Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1986).

1945 год — адкрылася Крымская (Ялцінская) канферэнцыя кіраўнікоў урадаў СССР (І. Сталін), Вялікабрытаніі (У. Чэрчыль) і ЗША (Ф.Д. Рузвельт), якая шмат у чым вызначыла лёс пасляваеннай Еўропы. Былі вызначаны і ўзгоднены ваенныя планы саюзнікаў і намечаны асноўныя прынцыпы пасляваеннай палітыкі з мэтай стварэння трывалага міру і сістэмы міжнароднай бяспекі. Удзельнікі сустрэчы абвясцілі сваёй мэтай знішчэнне германскага мілітарызму і нацызму, прынялі рашэнне аб стварэнні ў Германіі зон акупацыі трох дзяржаў (а таксама Францыі, у выпадку яе згоды) і агульнагерманскага кантрольнага органа саюзных дзяржаў, аб спаранні з Германіяй рэпарацый, стварэнні ААН і іншых. СССР выказаў згоду ўступіць у вайну супраць Японіі праз 2-3 месяцы пасля заканчэння вайны ў Еўропе.

Было сказана Янка БРЫЛЬ, народны пісьменнік Беларусі: «Мой свет — мая вера, надзея, любоў — са мною».